

MT

CONSTITUȚIA
REPUBLICII MALTA

CONSTITUȚIA REPUBLICII MALTA

Prezentare generală

Prof. univ dr. Elena Simina TĂNĂSESCU

1. Scurt istoric

Actuala Constituție a Maltei a fost adoptată la 21 septembrie 1964. Cea mai importantă revizuire a acesteia a avut loc pe 13 decembrie 1974, câștigarea alegerilor de către Partidul Laburist conducând la proclamarea Maltei ca republică, dar menținând statul în cadrul asociației de state Commonwealth conduse de monarhul Marii Britanii. Din punct de vedere juridic declararea republicii a avut drept consecință faptul că, începând cu acel moment, funcția de șef al statului a fost asumată de un Președinte ales, în vreme ce anterior Regina Marii Britanii, Elisabeta a II-a, era considerată suveranul Maltei și un guvernator general exercita autoritatea șefului de stat în numele acesteia. Totuși, sub aspectul practicii politice de zi cu zi, guvernarea era și a rămas în mâinile unui Cabinet condus de Prim-ministrul maltez.

Constituția actuală a Maltei a fost elaborată în mai multe etape, în care au fost diminuate treptat raporturile de putere întreținute cu Marea Britanie și care au culminat cu declararea *de facto* a independenței Maltei prin intrarea în vigoare a Constituției din 1964. Astfel, pe 27 iulie 1960, Secretarul de Stat al Coloniilor a prezentat Camerei Comunelor dorința Guvernului Majestății Sale de a reinstaura guvernarea reprezentativă în Malta și astfel s-a decis să se înceapă elaborarea unei noi Constituții în vederea organizării cât mai rapide a unor alegeri. S-a decis, de asemenea, înființarea unei Comisii Constituționale care să traseze liniile directoare ale noii Constituții după consultarea reprezentanților poporului. În decembrie 1960 această comisie a prezentat raportul său, care a stat la baza elaborării Constituției din 1961. Constituția din 1961 a reprezentat un pas important pentru elaborarea Constituției de Independență și a stabilit principalele trăsături ale acesteia. Emblematic, Constituția din 1961 a înlocuit Executivul bicefal cu un Guvern unic de sorginte malteză. Alte schimbări importante aduse de noua Lege fundamentală vizează structura adunării legislative, care, în contrast cu tradiția locală ce perpetuase bicameralismul, avea să devină monocamerală – un Parlament alcătuit din 50 de membri aleși prin sufragiu universal și direct, pentru un mandat de patru ani. Deși în acel moment Malta era încă o colonie, se putea observa evoluția către independență în ciuda faptului că multe norme ale dreptului britanic rămăseseră în vigoare pe teritoriul maltez.

Ordinul de Independență din 1964 reprezintă documentul suprem și noua Constituție a Maltei, care, deși reia în mare parte Constituția din 1961, aduce totuși anumite modificări. Între altele, deși limbile engleză și malteză sunt declarate limbile oficiale din punctul de vedere al legislației și al administrației, art. 74 precizează că, în caz de dubiu cu privire la interpretarea legislației, limba malteză va prevala, iar art. 5 subliniază că limba națională este malteza și tot aceasta este limba procedurilor judiciare.

2. Raporturile dintre principalele autorități statale

Malta este o republică parlamentară condusă pe principiul separației și colaborării puterilor în stat. Astfel, puterea legiuitoare este exercitată de Președintele Republicii și Parlamentul monocameral, puterea executivă este exercitată de Președintele Republicii cu sprijinul Cabinetului, iar puterea judecătorească este exercitată de instanțe judecătorești independente de celelalte două puteri în stat.

Corpul legislativ al Maltei este unicameral, compus dintr-o Cameră a Reprezentanților aleasă prin vot direct și universal și din Președintele Maltei. Acesta din urmă este investit cu rolul de a-și da sau nu acordul cu privire la proiectele de lege adoptate de Camera Reprezentanților, anterior publicării acestora în Monitorul Oficial (art. 72), ceea ce transpune, în cadre republicane, tradiționala sancțiune regală a legilor adoptate de Parlament.

Camera Reprezentanților este alcătuită dintr-un număr impar de membri, aleși pentru o legislatură de cinci ani. De regulă, fiecare dintre cele 13 circumscripții electorale, al căror număr poate fi modificat de Camera Reprezentanților, dar care trebuie să rămână impar și nu poate fi mai mic decât nouă și nici mai mare decât 15, trimite cinci reprezentanți în Cameră, cu mențiunea că numărul reprezentanților fiecărei circumscripții este stabilit de către adunarea legislativă, și nu poate fi mai mic de cinci, dar nici mai mare de șapte. Aceștia li se adaugă membri suplimentari în situația în care partidul care a obținut majoritatea absolută a voturilor nu obține majoritatea absolută a reprezentanților, sau atunci când au fost aleși candidați propuși de numai două dintre partidele înscrise (art. 52), ceea ce de regulă se întâmplă, scena politică fiind dominată de două mari partide, cel al conservatorilor naționaliști (NP) și cel al laburiștilor (MLP).

Alegerea parlamentarilor are loc prin vot unic transferabil în baza unor prevederi constituționale detaliate, care urmăresc, între altele, să împiedice manipularea votului prin intermediul geografiei electorale.

Camera Reprezentanților are competențe legislative și de control asupra Executivului și poate chiar revizui Constituția în conformitate cu o procedură distinctă de cea legislativă. Ea investește Cabinetul și poate retrage încrederea acordată acestuia. Dispune de autonomie regulamentară, procedurală, organizatorică și bugetară, inclusiv de deplina libertate de a stabili limba în care vor fi înregistrate procedurile parlamentare (art. 5). Funcționează în cadrul unor sesiuni anuale de

așa natură încât să nu intervină o perioadă de 12 luni între ultima ședință a Parlamentului dintr-o sesiune și prima ședință din următoarea sesiune.

Nu se pot iniția proceduri civile sau penale împotriva niciunui membru al Camerei Reprezentanților pentru opiniile exprimate în cadrul lucrărilor Camerei sau ale unui comitet al acesteia ori din cauza oricărui aspect prezentat de respectivul membru printr-o petiție, proiect de lege, rezoluție, moțiune sau în alt mod. Pe durata oricărei sesiuni, membrii Camerei Reprezentanților nu vor fi arestați pentru nicio datorie civilă, cu excepția unei datorii a cărei contractare reprezintă o infracțiune [art. 65 alin. (3) și (4)].

Președintele Republicii Malta este numit prin rezoluție a Camerei Reprezentanților pentru un mandat de cinci ani. Prin aceeași procedură poate fi și revocat din funcție pe motivul incapacității de a-și îndeplini îndatoririle, indiferent dacă aceasta rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mintală, din cauza unei abateri disciplinare sau din orice altă cauză (art. 48). Exercițarea prerogativelor Președintelui are loc cu respectarea recomandărilor venite din partea Prim-ministrului sau a ministrului competent, cu excepția prerogativelor legate de dizolvarea Parlamentului, de desemnarea și revocarea Prim-ministrului, de îndeplinirea îndatoririlor Prim-ministrului pe durata absenței, a concediului sau a stării de boală a acestuia, de desemnarea și revocarea liderului opoziției [art. 85 alin. (1)].

Președintele Republicii poate dizolva Parlamentul prin proclamație [art. 76 alin. (1) și (5)], numai pe baza recomandării Prim-ministrului și numai în situația în care Camera Reprezentanților își retrage cu majoritate absolută încrederea plasată în Guvern, iar, în termen de trei zile, Prim-ministrul nu demisionează din funcție ori Președintele nu preferă să revoce Guvernul [art. 81 alin. (1)]. La fel poate proceda atunci când funcția de Prim-ministru este vacantă și Președintele consideră că nu există nicio perspectivă să poată desemna în respectiva funcție, într-o perioadă rezonabilă de timp, o persoană care să obțină sprijinul majorității membrilor Camerei Reprezentanților.

Președintele Republicii exercită puterea executivă [art. 78 alin. (1)] cu sprijinul Prim-ministrului numit de el și care a reușit să obțină votul de încredere al majorității membrilor Camerei Reprezentanților (art. 80). Miniștrii sunt numiți de Președinte la recomandarea Prim-ministrului. Cu toate acestea, Guvernul este răspunzător în solidar în fața Parlamentului [art. 79 alin. (2)], iar membrii Cabinetului trebuie să fie în același timp și membri ai Camerei Reprezentanților și să își păstreze această calitate sub sancțiunea pierderii chiar a calității de membru al Executivului.

Ori de câte ori Prim-ministrul lipsește din Malta sau este în concediu ori nu își poate îndeplini îndatoririle pe motiv de boală, Președintele poate autoriza orice alt membru al Cabinetului să îndeplinească respectivele funcții, iar acest membru poate îndeplini funcțiile până la revocarea autorității sale de către Președinte. În măsura în care Prim-ministrul poate fi contactat, Președintele trebuie să adopte o decizie conform recomandării acestuia (art. 83).

În organizarea politică malteză, există de asemenea poziția de lider al opoziției, ocupată de persoana numită în acest scop de către Președinte [art. 90 alin. (1)]. Președintele va desemna în această calitate pe liderul partidului de opoziție cu cea mai mare pondere politică în Camera Reprezentanților sau, dacă partidele de opoziție din Cameră se află în situație de egalitate numerică ori nu există partid de opoziție, pe membrul Camerei Reprezentanților care, în opinia Președintelui, se poate baza pe sprijinul celui mai mare grup de membri ai Camerei, aflați în opoziție cu Guvernul [art. 90 alin. (2)].

Alte autorități publice menționate în Constituție sunt Avocatul Poporului, instituție introdusă în urma unei revizuii constituționale din 2007, Procurorul General, instituție independentă cu drept de a iniția, a desfășura și a suspenda proceduri penale, secretari permanenți și directori de departamente, ca moștenire a administrației de tip britanic, și numeroase agenții și alte autorități administrative independente ca expresie a unei administrații publice tot mai elaborate, dar aflate sub control parlamentar.

3. Puterea judecătorească

Sistemul juridic maltez îmbină aspecte de drept englez cu instituții ale dreptului civil (continental) și, în calitatea Maltei de membră a Uniunii Europene, suportă și influența normelor europene pertinente. Textele Constituției malteze reflectă, de altfel, tehnica redacțională specifică *common law*, în care alineate și paragrafe deosebit de complexe încearcă să trateze exhaustiv toate dificultățile susceptibile să apară în aplicarea dispoziției constituționale.

Sistemul judiciar se întemeiază pe o organizare ierarhică a instanțelor, care cuprinde Curți superioare, conduse de judecători, și Curți inferioare, prezidate de magistrați. Curțile superioare includ Curtea Supremă și Curtea Constituțională. Curțile inferioare au competențele stabilite prin lege, iar hotărârile lor pot fi atacate la Curțile superioare.

În Malta există și un Consiliu al Magistraturii, format din Președintele Republicii, în calitate de președinte *ex officio*, și alți nouă membri, după cum urmează: Președintele Curții Supreme, care va fi Vicepreședinte al Consiliului și îl va prezida în absența Președintelui acestuia, Procurorul General *ex officio*, Președintele Baroului *ex officio*, doi membri aleși din rândul lor de către judecătorii instanței superioare pentru o perioadă de patru ani, doi membri aleși din rândul lor de către magistrații instanțelor inferioare pentru o perioadă de patru ani și doi membri numiți pentru o perioadă de patru ani, unul de către Prim-ministru, iar celălalt de către liderul opoziției. Consiliul Magistraturii nu are atribuții disciplinare, ci doar de consiliere a Executivului cu privire la buna administrare și gestionare a justiției și de adoptare de standarde și ghiduri de etică profesională. Acest Consiliu al Magistraturii va avea oricând și o secție pentru avocați și va elabora coduri etice și pentru această profesie.

O persoană nu este eligibilă spre a fi numită judecător la instanțele superioare decât dacă a exercitat profesia de avocat în Malta sau a deținut funcția de magistrat în Malta, inclusiv ca activitate parțială, pe o perioadă de sau pe perioade care totalizează cel puțin 12 ani [art. 96 alin. (2)]. Tot astfel, o persoană nu este eligibilă pentru a fi numită să exercite funcția de magistrat la instanțele inferioare dacă nu a exercitat profesia de avocat în Malta pentru o perioadă care totalizează cel puțin șapte ani [art. 100 alin. (2)]. Judecătorii și magistrații sunt eliberați din funcție la împlinirea vârstei de 65 de ani.

Independența de care beneficiază judecătorii și magistrații maltezi se bazează pe o îndelungată tradiție. Odată ce au fost numiți de Președinte, la recomandarea Prim-ministrului, ei beneficiază de salarii fixe și nu trebuie reconfirmați în fiecare an. Judecătorii nu pot fi revocați din funcție decât prin votul a două treimi din membrii Camerei Reprezentanților, pe motivul incapacității de a-și exercita în mod adecvat funcția sau pentru abatere disciplinară sancționată de Consiliul Magistraturii. Independența lor este de asemenea garantată de obligația constituțională ca salariile acestora să fie plătite din bugetul consolidat, ceea ce înseamnă că Guvernul nu le poate diminua sau modifica remunerația astfel încât să fie afectate interesele judecătorilor.

4. Administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială

Conform art. 115a din Constituție, organizarea administrativ-teritorială a Maltei este de tip descentralizat cu un singur nivel de bază al autorităților locale. Având în vedere teritoriul puțin întins al celor câteva insule (din care doar două locuite permanent) care formează statul maltez nu există și un nivel intermediar, de tip regional, la nivelul administrației teritoriale malteze. Localitățile sunt, fiecare, administrate de câte un consiliu local ales de locuitorii respectivei localități. Această prevedere a fost introdusă abia în 2001 printr-o revizuire constituțională. Anterior, Malta se prezenta sub forma unui stat puternic centralizat.

În fapt, situația administrației locale a fost clarificată în 1993, după ce Parlamentul maltez a aprobat Legea consiliilor locale, prin care a instituit consilii locale cu personalitate juridică în 67 de localități. Legea consiliilor locale a fost structurată pe modelul Cartei Europene a Autonomiei Locale a Consiliului Europei și a fost ulterior modificată de mai multe ori. Astăzi, Malta cuprinde 68 de consilii locale, dintre care 54 în Malta și 14 în Insula Gozo.

5. Drepturile fundamentale

Art. 1 din Constituție stabilește de la început orientarea ideologică a Legii fundamentale atunci când declară că Malta este o democrație „întemeiată pe muncă și pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor”. De altfel, textul Legii fundamentale abundă în drepturi sociale și economice, alături de prevederi detaliate care amintesc de *due process of law* din dreptul britanic și în paralel cu puternice garanții acordate religiei catolice.

Astfel, art. 2 din Constituție prevede că Malta recunoaște doar religia apostolică romano-catolică și că autoritățile Bisericii Romano-Catolice au obligația și dreptul de a stabili ce principii sunt corecte și ce principii sunt greșite, iar predarea religiei în spiritul credinței apostolice romano-catolice va fi asigurată în toate școlile de stat ca parte a învățământului obligatoriu.

Malta a semnat Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care arată inclusiv în ce condiții se exercită dreptul la educație, dar a acceptat aplicarea art. 2 privind dreptul părinților de a avea copii educați în conformitate cu opiniile lor religioase sau filozofice, numai în măsura „în care acest text este compatibil cu prestarea unei instruirii și pregătiri eficiente, precum și cu evitarea unor cheltuieli publice excesive, având în vedere faptul că populația malteză este într-o proporție covârșitoare romano-catolică”.

Nu este mai puțin adevărat că art. 40 din Constituție protejează libertatea de conștiință și de cult, astfel încât toate persoanele din Malta se bucură de exercitarea liberă a cultului lor religios. Nicio persoană nu va beneficia de educație religioasă dacă, în cazul unei persoane care nu a împlinit vârsta de 16 ani, persoana care, potrivit legii, are autoritatea asupra acesteia ridică o obiecție față de această cerință și, în orice alt caz, dacă persoana căreia i se solicită acest lucru obiectează. Bineînțeles, nu s-ar putea prevala de o asemenea dispoziție persoanele care doresc ele însele predarea respectivei religii sau admiterea în rândul preoților ori într-un ordin religios sau care urmăresc alte obiective de natură religioasă, în măsura în care există restricții în acest sens, iar o asemenea cerință este justificată într-o societate democratică. De asemenea, libertatea de conștiință și de cult poate fi restrânsă în interesul siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice, sănătății publice, ori al protecției drepturilor și libertăților celorlalți, cu excepția cazului în care se arată că o asemenea restrângere nu este justificabilă într-o societate democratică.

6. Raportul dintre dreptul național și dreptul Uniunii Europene

Conform art. 65 alin. (1), „sub rezerva prevederilor prezentei Constituții”, Parlamentul poate adopta legi pentru buna administrare a Maltei care trebuie să fie conforme obligațiilor internaționale ale Maltei, în special celor asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană semnat la Atena la data de 16 aprilie 2003. Aceasta înseamnă că, în ordinea juridică internă, dreptul european beneficiază de o poziție supraordonată față de legile malteze, indiferent că acestea sunt anterioare sau ulterioare adoptării actelor normative europene pertinente. Nu este însă precizat raportul existent între dispozițiile constituționale și cele cuprinse în dreptul european, astfel încât rămâne posibilă o poziție conform căreia normele acestuia din urmă urmează a fi lipsite de efecte în măsura în care contravin normelor cuprinse în textul fundamental.

7. Controlul de constituționalitate

Curtea Constituțională este o instanță care face parte din sistemul judiciar. Este alcătuită din trei judecători.

Ea acționează ca instanță de apel pentru deciziile pronunțate de Prima Cameră a instanței civile, în căile de atac declarate pentru remedierea încălcării drepturilor omului protejate de Constituție și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Judecă, de asemenea, apelurile intentate împotriva deciziilor pronunțate de orice alt tribunal în primă instanță în probleme ce țin de interpretarea Constituției și de conformitatea legilor cu aceasta din urmă. În această ultimă privință, competența Curții Constituționale nu este exclusivă, deoarece dacă problema constituționalității legilor a fost ridicată pentru prima oară într-o cale de atac, chestiunea juridică respectivă va fi retrimisă instanței care a pronunțat decizia inițială, astfel încât aceasta din urmă va emite propria hotărâre cu privire la conflictul juridic invocat, ce poate face, bineînțeles, obiectul unei căi de atac [art. 95 alin. (3)]. De asemenea, Curtea Constituțională este competentă să judece contenciosul electoral, adică să se pronunțe asupra faptului dacă o persoană a fost aleasă sau i-a încetat în mod valabil calitatea de membru al Camerei Reprezentanților sau de Președinte al Camerei (art. 63).

CONSTITUȚIA REPUBLICII MALTA

CAPITOLUL I Republica Malta

Art. 1. REPUBLICA ȘI TERITORIILE ACESTEIA

1. Malta este o republică democratică întemeiată pe muncă și pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor.

2. Teritoriile Maltei cuprind teritoriile incluse în Malta anterior intrării în vigoare a prezentei Constituții, inclusiv apele teritoriale ale acestora și acele teritorii și ape pe care Parlamentul le poate stabili ocazional prin lege.

3. Malta este un stat neutru care urmărește în mod activ pacea, securitatea și dezvoltarea socială în rândul tuturor națiunilor prin aderarea la o politică de nealiniere și refuzând să facă parte din vreo alianță militară. În special, acest statut implică faptul că:

- a. nu va fi permisă amplasarea niciunei baze militare străine pe teritoriul maltez;
- b. nu se va permite ca facilitățile militare din Malta să fie utilizate de forțe străine, cu excepția cazului în care acest lucru este solicitat de Guvernul Maltei și numai în următoarele situații:
 - i. în exercitarea dreptului inerent de autoapărare în cazul oricărei încălcări armate a teritoriului asupra căruia Republica Malta are suveranitate, sau în urmărirea măsurilor sau acțiunilor decise de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite ori
 - ii. ori de câte ori există o amenințare la suveranitatea, independența, neutralitatea, unitatea sau integritatea teritorială a Republicii Malta;
- c. cu excepția cazurilor menționate mai sus, nu va fi permisă utilizarea altor facilități din Malta, în măsura în care acest lucru înseamnă prezența în Malta a unei concentrări de forțe străine;
- d. cu excepția cazurilor menționate mai sus, niciun fel de personal militar străin nu va fi permis pe teritoriu maltez, cu excepția personalului care execută sau ajută la executarea lucrărilor sau activităților civile și a unui număr rezonabil de personal tehnic militar care oferă asistență pentru apărarea Republicii Malta;
- e. șantierele navale ale Republicii Malta vor fi utilizate în scopuri comerciale civile, însă pot fi utilizate, de asemenea, în limite rezonabile

de timp și cantitate, pentru repararea vaselor militare care au fost puse în stare de noncombat sau pentru construcția navelor; potrivit principiilor nealinierii, navelor militare aparținând celor două superputeri li se va refuza accesul la respectivele șantiere navale.

Art. 2. RELIGIA

1. Religia Maltei este religia apostolică romano-catolică.
2. Autoritățile Bisericii Apostolice Romano-Catolice au îndatorirea și dreptul de a stabili ce principii sunt corecte și ce principii sunt greșite.
3. Predarea religiei în spiritual credinței apostolice romano-catolice va fi asigurată în toate școlile de stat ca parte a învățământului obligatoriu.

Art. 3. DRAPPELUL NAȚIONAL

1. Drapelul național al Maltei constă în două benzi verticale egale, alb spre interior și roșu spre exterior.
2. Reprezentarea Crucii lui George, acordată Maltei de Majestatea Sa Regele George al Șaselea la data de 15 aprilie 1942, este aplicată în interiorul benzii albe, subliniată cu roșu.

Art. 4. IMNUL NAȚIONAL

Imnul Național al Maltei este „L-Innu Malti”, care începe cu cuvintele „Lil din l-Art helwa l-Omm li tatna isimha”.

Art. 5. LIMBA

1. Limba națională a Maltei este limba malteză.
2. Limba malteză și limba engleză, precum și alte limbi prevăzute de Parlament (printr-o lege adoptată cu cel puțin două treimi din voturile tuturor membrilor Camerei Reprezentanților) sunt limbile oficiale ale Maltei iar administrația poate utiliza oricare dintre aceste limbi în scopuri oficiale, cu condiția ca orice persoană să se poate adresa administrației în oricare dintre limbile oficiale, iar răspunsul administrației să fie în respectiva limbă.
3. Limba instanțelor judecătorești este limba malteză, cu condiția ca Parlamentul să poată adopta o prevedere privind utilizarea limbii engleze în cazurile și în condițiile prevăzute de acesta.
4. În reglementarea propriei proceduri, Camera Reprezentanților poate stabili limba sau limbile care va(vor) fi utilizatăe în procedurile și documentele parlamentare.

Art. 6. CONSTITUȚIA ESTE LEGEA SUPREMĂ

Sub rezerva alineatelor 7 și 9 din articolul 47 și a articolului 66 din prezenta Constituție, în cazul în care o lege nu este compatibilă cu prezenta Constituție, aceasta din urmă va prevala și cealaltă lege va fi nulă în măsura incompatibilității.

CAPITOLUL II

Declararea principiilor

Art. 7. DREPTUL LA MUNCĂ

Statul recunoaște dreptul tuturor cetățenilor la muncă și trebuie să promoveze acele condiții care să pună în aplicare acest drept.

Art. 8. PROMOVAREA CULTURII ETC.

Statul trebuie să promoveze dezvoltarea culturii și cercetării științifice și tehnice.

Art. 9. PROTEJAREA SPAȚIILOR NATURALE ȘI A PATRIMONIULUI ISTORIC ȘI ARTISTIC

Statul va proteja spațiile naturale și patrimoniul istoric și artistic al națiunii.

Art. 10. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR OBLIGATORIU ȘI GRATUIT

Învățământul primar este obligatoriu și, în școlile de stat, este gratuit.

Art. 11. INTERESELE EDUCAȚIONALE

1. Chiar dacă nu dispun de resurse financiare, elevii capabili și merituoși au dreptul de a atinge cel mai ridicat nivel de învățământ.
2. Statul trebuie să pună în aplicare acest principiu prin intermediul bursei, prin contribuții acordate familiilor elevilor și prin alte prevederi în baza concursurilor generale.

Art. 12. PROTECȚIA MUNCII

1. Statul protejează munca.
2. Acesta trebuie să asigure învățământ profesional sau vocațional și avansarea lucrătorilor.

Art. 13. ORELE DE MUNCĂ

1. Numărul maxim de ore de muncă pe zi este stabilit prin lege.
2. Lucrătorul are dreptul la o zi săptămânală de odihnă și la concediu anual plătit; nu se poate renunța la acest drept.

Art. 14. DREPTURI EGALE PENTRU BĂRBAȚI ȘI FEMEI

Statul promovează dreptul egal al bărbaților și al femeilor de a se bucura de toate drepturile economice, sociale, culturale, civile și politice și, în acest scop, ia măsuri corespunzătoare pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare între sexe din partea oricărei persoane, organizații sau întreprinderi; în special, statul va urmări asigurarea faptului că femeile care lucrează se bucură de drepturi egale și de aceleași salarii pentru aceeași muncă la fel ca bărbații.

Art. 15. VÂRSTA MINIMĂ PENTRU MUNCĂ REMUNERATĂ

Vârsta minimă pentru muncă remunerată este prevăzută de lege.

Art. 16. PROTECȚIA MUNCII PRESTATE DE MINORI

Statul prevede protecția muncii prestate de minori și le asigură dreptul la remunerație egală pentru muncă egală.

Art. 17. ASISTENȚĂ ȘI ASIGURĂRI SOCIALE

1. Fiecare cetățean inapt de muncă și care nu dispune de resursele necesare subsistenței are dreptul la întreținere și la asistență socială.

2. Lucrătorii au dreptul la asigurări rezonabile pe bază de contribuție pentru nevoile lor în caz de accident, boală, dizabilitate, limită de vârstă și șomaj obligatoriu.

3. Persoanele cu dizabilități și persoanele incapabile de muncă au dreptul la educație și formare profesională.

Art. 18. ÎNCURAJAREA ÎNTREPRINDERILOR ECONOMICE PRIVATE

Statul încurajează întreprinderile economice private.

Art. 19. PROTECȚIA MEȘTEȘUGURILOR

Statul asigură protecția și dezvoltarea meșteșugurilor.

Art. 20. ÎNCURAJAREA COOPERATIVELOR

Statul recunoaște funcția socială a cooperativelor și încurajează dezvoltarea acestora.

Art. 20a. PARTICIPAREA CETĂȚENILOR MALTEZI CARE TRĂIESC ÎN STRĂINĂTATE

Statul facilitează participarea cetățenilor maltezi care trăiesc în străinătate la viața politică, socială, economică și culturală a Maltei.

Art. 21. APLICAREA PRINCIPILOR INCLUSE ÎN PREZENTUL CAPITOL

Prevederile prezentului capitol nu sunt executorii în nicio instanță judecătorească, însă principiile incluse în acesta sunt fundamentale pentru guvernarea țării, iar obiectivul statului este de a aplica aceste principii în elaborarea legilor.

CAPITOLUL III

Cetățenia

Art. 22. CETĂȚENIA ESTE REGLEMENTATĂ PRIN LEGE

1. Dobândirea, deținerea, renunțarea la cetățenia malteză sunt reglementate prin lege.

2. Este permisă deținerea a două sau mai multe cetățenii potrivit legii în vigoare la momentul respectiv în Malta.

Art. 23. CETĂȚENII COMMONWEALTH-ULUI

1. Orice persoană care, în baza prezentei Constituții sau a oricărui act adoptat de Parlament, este cetățean al Maltei ori, în baza oricărui act adoptat și în vigoare la momentul respectiv în orice țară căreia i se aplică prezentul articol, este cetățean al respectivei țări va avea, în virtutea respectivei cetățenii, statutul de cetățean al Commonwealth-ului.

2. Orice persoană care este supus britanic fără cetățenie în baza Legii privind naționalitatea britanică din 1948 sau care continuă să fie supus britanic în baza articolului 2 al respectivei Legi va avea, în virtutea respectivului statut, statutul de cetățean al Commonwealth-ului.

3. Țările în care se aplică prezentul articol sunt cele enumerate în Anexa 4 la prezenta Constituție.

4. Prin Proclamație, Președintele Republicii poate amenda, adăugi, revoca sau înlocui lista țărilor din Anexa 4 la prezenta Constituție.

Art. 24. RĂSPUNDEREA PENALĂ A CETĂȚENILOR COMMONWEALTH-ULUI

1. Un cetățean al Commonwealth-ului care nu este cetățean al Maltei sau un cetățean al Republicii Irlanda care nu este cetățean al Maltei nu se va face vinovat de o infracțiune împotriva legilor în vigoare în Malta în legătură cu orice lucru întreprins sau omis în orice parte a Commonwealth-ului, cu excepția Maltei ori a Republicii Irlanda sau în orice țară străină, cu excepția cazului în care:

- a. acțiunea sau omisiunea ar fi o infracțiune, dacă respectivul cetățean ar fi străin și
- b. în cazul unei acțiuni sau omisiuni în orice parte a Commonwealth-ului sau în Republica Irlanda, acțiunea sau omisiunea ar reprezenta o infracțiune dacă țara în care acțiunea a fost întreprinsă ori omisiunea s-a produs ar fi o țară străină.

2. În prezentul articol:

- „străin” înseamnă o persoană care nu este cetățean al Commonwealth-ului, protejat britanic sau cetățean al Republicii Irlanda;
- „protejat britanic” înseamnă o persoană care este protejat britanic în sensul Legii privind naționalitatea britanică din 1948 sau al oricărei alte legi a Regatului Unit care înlocuiește respectiva Lege;
- „țară străină” înseamnă o țară (cu excepția Republicii Irlanda) care nu face parte din Commonwealth.

Art. 25. DOBÂNDIREA CETĂȚENIEI PRIN NAȘTERE SAU DESCENDENȚĂ DE CĂTRE PERSOANELE NĂSCUTE LA DATA INTRĂRII ÎN VIGOARE SAU DUPĂ ACEASTA

Abrogat.

Art. 26. CĂSĂTORIA CU CETĂȚENI AI MALTEI

Abrogat.

Art. 27. DUBLA CETĂȚENIE

Abrogat prin Legea III din 2000.

Art. 28 și Art. 29

Renumerotate prin Legea III din 2000.

Art. 30. PREROGATIVELE PARLAMENTULUI

Abrogat.

Art. 31. INTERPRETARE

Abrogat.

CAPITOLUL IV

Drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor

Art. 32. DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE PERSOANELOR

Orice persoană din Malta este îndreptățită să beneficieze de drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor, indiferent de rasă, origine, opinii politice, culoare, credință sau sex, însă sub rezerva respectării drepturilor și libertăților celorlalți și a interesului public, de toate drepturile de mai jos, respectiv:

- a. la viață, libertate, securitatea persoanei, exercitarea proprietății și protecția legii;
- b. la libertatea de conștiință, de exprimare, de întrunire și asociere pașnică și
- c. la respectarea vieții sale private și de familie,

iar următoarele prevederi ale prezentului Capitol vor produce efecte în scopul acordării protecției drepturilor și libertăților menționate mai sus, sub rezerva limitărilor respectivei protecții care sunt incluse în prevederile care constituie limitări în scopul asigurării faptului că exercitarea respectivelor drepturi și libertăți de către orice persoană nu prejudiciază drepturile și libertățile celorlalți sau interesul public.

Art. 33. PROTECȚIA DREPTULUI LA VIAȚĂ

1. Nicio persoană nu va fi privată în mod intenționat de viață, cu excepția executării sentinței unei instanțe în legătură cu o infracțiune pentru care a fost condamnată potrivit legislației Maltei.

2. Fără a aduce atingere oricărei răspunderi pentru încălcarea oricărei alte legi referitoare la utilizarea forței în cazurile menționate mai jos, nu se va considera că o persoană a fost privată de viață cu încălcarea prezentului articol dacă respectiva persoană decedează ca urmare a utilizării forței, în măsura în care este justificabilă în mod rezonabil de împrejurările cazului:

- a. pentru apărarea oricărei persoane împotriva violenței sau pentru apărarea proprietății;
- b. pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane reținute în mod legal;
- c. în scopul suprimării unei revolte, insurecții sau rebeliuni ori
- d. pentru a împiedica comiterea de către respectiva persoană a unei infracțiuni sau dacă respectiva persoană decedează ca urmare a unui act legal de război.

Art. 34. PROTECȚIA ÎMPOTRIVA ARESTĂRII ȘI REȚINERII ARBITRARE

1. Nicio persoană nu poate fi privată de libertatea sa, cu excepția cazului în care acest lucru poate fi autorizat în condițiile legii în următoarele cazuri:

- a. ca urmare a incapacității sale de a pleda în legătură cu o acuzație de natură penală;
- b. pentru aplicarea sentinței sau ordinului unei instanțe judecătorești, din Malta sau din altă parte, în legătură cu o infracțiune pentru care a fost condamnată;
- c. pentru aplicarea ordinului unei instanțe drept pedeapsă pentru sfidarea respectivei instanțe judecătorești sau a altei instanțe judecătorești ori tribunal sau pentru executarea ordinului Camerei Reprezentanților drept pedeapsă pentru sfidarea acesteia ori a membrilor săi sau pentru încălcarea privilegiului;
- d. pentru aplicarea ordinului unei instanțe dat pentru a asigura îndeplinirea oricărei obligații impuse acestuia în condițiile legii;
- e. în scopul aducerii respectivei persoane în fața unei instanțe judecătorești pentru aplicarea ordinului unei instanțe sau în fața Camerei Reprezentanților pentru aplicarea ordinului respectivei Camere;
- f. la suspiciunea rezonabilă că respectiva persoană a comis sau este pe cale să comită o infracțiune;
- g. în cazul unei persoane care nu a împlinit vârsta de 18 ani, în scopul educării și bunăstării acesteia;
- h. în scopul împiedicării răspândirii unei boli infecțioase sau contagioase;
- i. în cazul unei persoane care este, sau este suspectată în mod rezonabil că este alienată, dependentă de droguri ori alcool, sau vagabondează, în scopul îngrijirii ori al tratării acesteia sau pentru protejarea comunității ori
- j. în scopul împiedicării intrării ilegale a respectivei persoane în Malta sau în scopul efectuării expulzării, extradării sau a altei îndepărtări legale a respectivei persoane din Malta ori pentru inițierea litigiului aferent acestora sau în scopul restricționării respectivei persoane pe durata tranzitării Maltei în cursul extradării sau îndepărtării, ca deținut condamnat, dintr-o țară în alta.

2. Orice persoană care este arestată sau reținută va fi informată la momentul arestării sau reținerii sale, într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sau reținerii sale, cu excepția situației în care, un interpret este necesar, iar acesta nu este disponibil în mod prompt sau dacă este imposibilă în alt mod respectarea prezentului alineat la momentul arestării sau reținerii respectivei persoane, aceste prevederi fiind respectate de îndată ce este posibil.

3. Orice persoană care este arestată sau reținută:

- a. în scopul aducerii ei în fața unei instanțe judecătorești pentru aplicarea ordinului instanței judecătorești sau
- b. în baza suspiciunii rezonabile că a comis sau este pe cale să comită o infracțiune,

dacă nu este eliberată va fi adusă în fața instanței judecătorești într-un interval de timp care nu poate depăși 48 de ore; dacă orice persoană arestată sau reținută într-unul dintre cazurile menționate la litera b a prezentului alineat nu este judecată în termen rezonabil, fără a aduce atingere unei posibile viitoare acțiuni împotriva sa, va fi eliberată fie necondiționat, fie în condiții rezonabile, incluzând în special condițiile necesare în mod rezonabil pentru a asigura prezentarea sa la o dată ulterioară la proces sau la procedurile preliminare procesului.

4. Orice persoană care este arestată sau reținută în mod ilegal de orice altă persoană are dreptul la despăgubire pentru acest lucru de la respectiva persoană.

5. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol în măsura în care respectiva lege autorizează luarea de măsuri, pe durata unei perioade de urgență publică menționată la litera a sau c a alineatului 2 din articolul 47 din prezenta Constituție, care sunt justificabile în mod rezonabil în scopul soluționării situației care există pe durata respectivei perioade de urgență publică.

6. Dacă o persoană reținută în mod legal solicită acest lucru, numai în baza unei legi, după cum se menționează în precedentul alineat, în orice moment pe durata respectivei rețineri și nu mai devreme de șase luni după ce a formulat ultima dată o asemenea cerere pe durata perioadei respective, dosarul acesteia va fi revizuit de un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege și format dintr-una sau mai multe persoane care dețin sau au deținut o funcție judiciară ori care sunt eligibile pentru a fi numite într-o asemenea funcție în Malta.

7. Cu ocazia revizuirii de către tribunal, în temeiul alineatului precedent, a dosarului oricărei persoane reținute, acesta poate face recomandări cu privire la necesitatea sau eficacitatea continuării detenției sale către autoritatea care a dispus-o, însă, cu excepția cazului în care legea prevede altfel, respectiva autoritate nu va fi obligată să acționeze potrivit acestor recomandări.

Art. 35. PROTECȚIA ÎMPOTRIVA MUNCII FORȚATE

1. Nicio persoană nu poate fi constrânsă să execute muncă forțată.
2. În sensul acestui articol, expresia „muncă forțată” nu include:

- a. munca impusă printr-o sentință sau prin ordinul instanței judecătorești;
- b. munca impusă oricărei persoane pe perioada în care aceasta este reținută în mod legal în baza sentinței sau ordinului unei instanțe care, deși nu este impusă prin sentință sau ordin, este necesară în mod rezonabil în interesul igienei sau pentru întreținerea spațiului în care persoana este reținută ori, dacă este reținută în scopul îngrijirii, tratamentului, educației sau bunăstării sale, este necesară în mod rezonabil pentru acel scop;
- c. munca impusă membrului unei forțe armate în îndeplinirea îndatoririlor sale în această calitate sau, în cazul unei persoane care are obiecții pe motive de conștiință împotriva exercitării atribuțiilor în calitate de membru al unei forțe navale, militare sau aeriene, munca pe care respectiva persoană trebuie să o efectueze în locul respectivului serviciu, în condițiile legii;
- d. orice muncă cerută în cursul unei perioade de urgență publică sau în cazul oricărei alte urgențe ori calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității.

Art. 36. PROTECȚIA ÎMPOTRIVA TRATAMENTULUI INUMAN

1. Nici o persoană nu va fi supusă pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

2. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege autorizează aplicarea oricărei pedepse care a fost legală în Malta înainte de data intrării în vigoare a prezentei Constituții.

- 3. a. Nicio lege nu trebuie să prevadă impunerea de pedepse colective.
- b. Nimic din prezentul alineat nu va exclude impunerea pedepselor colective asupra membrilor unei forțe armate potrivit regulilor disciplinare ale respectivei forțe armate.

Art. 37. PROTECȚIA ÎMPOTRIVA PRIVĂRII DE PROPRIETATE FĂRĂ DESPĂGUBIRE

1. Nicio proprietate nu va fi luată în posesie prin constrângere și niciun interes sau drept asupra proprietății de orice fel nu va fi dobândit în mod obligatoriu, cu excepția cazului în care legea aplicabilă luării în posesie sau dobândirii include o prevedere:

- a. privind plata unei despăgubiri adecvate;
- b. prin care se garantează oricărei persoane care solicită despăgubire un drept de acces la o instanță judecătorească sau tribunal independent și imparțial instituit de lege în scopul stabilirii interesului sau a dreptului său asupra proprietății, a valorii despăgubirii la care este îndreptățită și al obținerii plății respectivei despăgubiri și

- c. prin care se garantează oricărei părți la litigiul din instanța judecătorească sau tribunal, în legătură cu respectiva pretenție, un drept de apel împotriva hotărârii judecătorești la Curtea de Apel din Malta, cu condiția ca, în cazuri speciale, dacă se consideră potrivit să acționeze astfel în interesul național, Parlamentul să poată stabili prin lege criteriile care vor fi urmate, inclusiv factorii și alte împrejurări care vor fi luate în considerare la stabilirea despăgubirii care trebuie plătită în legătură cu proprietatea care a fost luată în posesie sau dobândită prin constrângere, în orice astfel de caz, despăgubirea va fi stabilită și va fi plătită în mod corespunzător.

2. Nimic din prezentul articol nu va fi interpretat ca afectând elaborarea sau aplicarea unei legi, atâta timp cât prevede luarea în posesie sau dobândirea proprietății:

- a. cu plata oricărui impozit, oricărei rate sau taxe;
- b. ca pedeapsă pentru încălcarea legii sau ca urmare a acestei încălcări, indiferent dacă este stabilită în baza unui proces civil sau după condamnarea pentru o infracțiune;
- c. cu ocazia încercării de a muta proprietatea din sau în Malta cu încălcarea legii;
- d. prin prelevarea de probe în scopul legii;
- e. dacă proprietatea constă într-un animal, atunci când se constată că acesta încalcă o proprietate sau se rățăcește;
- f. ca urmare a unui eveniment având legătură cu un leasing, chirie, licență, privilegiu sau ipotecă, ipotecă imobiliară, sarcină, contract de vânzare, garanție ori alt contract;
- g. prin intermediul investiției cu un drept asupra proprietății sau al administrării acestuia în numele și pentru beneficiul persoanei îndreptățite la uzufructul aferent acesteia, în ceea ce privește proprietatea fiduciară, proprietatea inamică sau proprietatea persoanelor în cazul cărora instanța a hotărât că sunt în faliment sau care au fost declarate în alt mod ca fiind în faliment ori insolvente, persoane alienate, persoane decedate sau persoane juridice cu sau fără personalitate juridică în curs de dizolvare sau lichidare;
- h. în executarea hotărârilor sau ordinelor instanțelor;
- i. deoarece se află într-o stare periculoasă sau dăunătoare sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor;
- j. ca urmare a oricărei legi cu privire la restrângerea drepturilor, prescripția achizitivă, un teren abandonat, o comoară găsită, un bun inalienabil sau la drepturile de succesiune în competența Guvernului Maltei sau
- k. numai atâta timp cât este necesar pentru evaluări, investigații, procese sau anchete ori, în cazul terenului, în scopul desfășurării pe acesta:

- i. a lucrărilor de conservare a solului sau conservarea altor resurse naturale de orice fel sau reconstruirea, ca urmare a daunelor de război sau
- ii. a dezvoltării sau îmbunătățirii agricole care trebuie efectuată de proprietarul sau ocupantul terenului, iar acesta a refuzat sau nu a îndeplinit acest lucru fără o scuză rezonabilă și legală.

3. Nimic din prezentul articol nu va fi interpretat ca afectând elaborarea sau aplicarea legilor, atâta timp cât prevede investirea Guvernului Maltei cu dreptul de proprietate asupra mineralelor, apelor sau anticimităților subterane.

4. Nimic din prezentul articol nu va fi interpretat ca afectând elaborarea sau aplicarea legii pentru luarea obligatorie în posesie în interesul public a oricărei proprietăți sau dobândirea obligatorie în interesul public a oricărui interes sau drept asupra proprietății, atunci când respectiva proprietate, respectivul interes sau drept este deținută de o persoană juridică care este înființată în interes public prin orice lege și în care nu au fost investite alte sume de bani, cu excepția banilor furnizați de puterea legislativă din Malta.

Art. 38. PROTECȚIA INTIMITĂȚII CASEI SAU A ALTEI PROPRIETĂȚI

1. Cu excepția propriului consimțământ sau ca modalitate de disciplină parentală, nicio persoană nu va fi obligată să admită percheziționarea propriei persoane sau a proprietății sale ori intrarea altor persoane în locuința sa.

2. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcarea a acestuia, în măsura în care respectiva lege prevede:

- a. că este necesar în mod rezonabil în interesul apărării, siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice, sănătății publice, planificării urbane și rurale, dezvoltării și utilizării resurselor minerale sau dezvoltării și utilizării oricărei proprietăți, astfel încât să se promoveze beneficiul public;
- b. că este necesar în mod rezonabil în scopul promovării drepturilor sau libertăților altor persoane;
- c. că autorizează un departament al Guvernului Maltei sau o autoritate locală, ori o persoană juridică înființată prin lege în interes public să intre în locuința oricărei persoane pentru a inspecta respectiva locuință sau orice se află în aceasta în scopul oricărui impozit, oricărei rate sau taxe ori pentru a efectua lucrări în legătură cu orice proprietate sau instalație care se află în mod legal în respectiva locuință și care aparține Guvernului, autorității sau persoanei juridice, după caz sau
- d. că autorizează, în scopul executării unei hotărâri judecătorești sau a unui ordin al unei instanțe judecătorești, percheziția oricărei persoane sau proprietăți prin ordin al unei instanțe judecătorești sau intrarea în orice incintă în baza respectivului ordin ori că este necesar, în scopul împiedicării sau identificării infracțiunilor,

și, cu excepția cazului în care se arată că respectiva prevedere sau, după caz, respectiva acțiune întreprinsă sub autoritatea acesteia nu este justificabil în mod rezonabil într-o societate democratică.

Art. 39. PREVEDERI PENTRU ASIGURAREA PROTECȚIEI LEGII

1. Ori de câte ori o persoană este acuzată de comiterea unei infracțiuni, cu excepția cazului în care acuzația este retrasă, respectivei persoane i se va asigura o audiere corectă într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale stabilite de lege.

2. Orice instanță judecătorească sau altă autoritate de judecată prevăzută de lege pentru stabilirea existenței sau a limitei drepturilor sau obligațiilor civile trebuie să fie independentă și imparțială și, în cazul în care sunt inițiate proceduri pentru stabilirea acestui lucru de către orice persoană în fața respectivei instanțe judecătorești sau a altei autorități de judecată, cauza va beneficia de o audiere corectă într-un termen rezonabil.

3. Cu excepția cazului în care există acordul tuturor părților, toate ședințele unei instanțe judecătorești și cele ținute în legătură cu stabilirea existenței sau a limitelor drepturilor și obligațiilor civile ale unei persoane în fața oricărei alte autorități de judecată, inclusiv cea în care se pronunță hotărârea instanței judecătorești sau a altei autorități, vor fi ținute în public.

4. Nicio prevedere din alineatul 3 al prezentului articol nu va împiedica o instanță sau o autoritate menționată în respectivul alineat să excludă din cadrul respectivelor proceduri alte persoane, cu excepția părților la acestea și a reprezentanții lor legali:

- a. în procedurile din fața unei instanțe cu jurisdicție necontencioasă și în alte proceduri care, în practica instanțelor judecătorești din Malta sunt soluționate în camera de consiliu sau similare acestora;
- b. în litigiile în baza oricărei legi referitoare la impozitul pe venit sau
- c. în măsura în care instanța sau altă autoritate:
 - i. poate considera necesar sau eficient, în cazurile în care publicitatea ar prejudicia interesul justiției sau
 - ii. poate fi autorizată sau i se poate solicita prin lege să facă acest lucru în interesul apărării, siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice, bunăstării persoanelor cu vârsta sub 18 ani sau protecției vieții private a persoanelor implicate în litigii.

5. Orice persoană care este acuzată de comiterea unei infracțiuni este prezumată nevinovată până când se dovedește că este vinovată sau până când pledează vinovată, cu condiția ca nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi să nu fie considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege impune persoanei acuzate sus-menționate sarcina de a dovedi fapte specifice.

6. Orice persoană care este acuzată de comiterea unei infracțiuni:
 - a. trebuie să fie informată în scris, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit asupra naturii acuzației aduse împotriva sa;
 - b. trebuie să dispună de timpul și de înlesnirile adecvate pentru pregătirea apărării sale;
 - c. trebuie să aibă permisiunea de a se apăra personal sau prin reprezentant legal, iar o persoană care nu își poate permite să plătească reprezentarea juridică impusă în mod rezonabil de împrejurările cazului său va avea dreptul ca această reprezentare să aibă loc pe cheltuiala publică;
 - d. trebuie să dispună de înlesniri pentru a examina personal sau prin reprezentantul său legal martorii chemați de procuror în fața instanței judecătorești, pentru a asigura prezența martorilor, sub rezerva plății cheltuielilor lor rezonabile și pentru a desfășura examinarea martorilor care depun mărturie în numele său în fața instanței în aceleași condiții cu cele care se aplică martorilor chemați de procuror și
 - e. va avea permisiunea de a beneficia de asistență gratuită din partea unui interpret dacă nu înțelege limba folosită la judecarea acuzației ce i se aduce,

și, cu excepția cazului în care își dă consimțământul, procesul nu va avea loc în absența sa, mai puțin în situația în care ea are un comportament de natură să facă imposibilă continuarea procedurii în prezența sa și în care instanța a dispus îndepărtarea ei, și continuarea procesului în absența sa.

7. Când o persoană este judecată pentru o infracțiune, aceasta sau orice persoană autorizată de ea va primi, dacă solicită și sub rezerva plății unei taxe echitabile prevăzute de lege, într-un termen rezonabil după judecată, o copie pentru uzul personal al acuzatului a oricărei înregistrări a procesului emisă de sau în numele instanței judecătorești.

8. Nicio persoană nu va fi considerată vinovată de o infracțiune în considerarea oricărei acțiuni sau omisiuni care, la momentul la care a avut loc, nu reprezenta o infracțiune și nu va fi impusă nicio pedeapsă pentru nicio infracțiune cu un grad sau descriere mai severe decât pedeapsa maximă care ar fi putut fi impusă pentru respectiva infracțiune la momentul la care a fost comisă.

9. Nicio persoană care arată că a fost judecată de orice instanță judecătorească competentă pentru o infracțiune și a fost condamnată sau achitată nu va fi judecată din nou pentru respectiva infracțiune sau pentru orice altă infracțiune pentru care ar fi putut fi condamnată la judecarea primei infracțiuni, cu excepția cazului în care la ordinul unei instanțe judecătorești superioare dat în cursul apelului sau al procedurilor de revizuire în legătură cu condamnarea sau achitarea prevede aceasta; nicio persoană nu va fi judecată pentru o infracțiune dacă arată că a fost grațiată pentru respectiva infracțiune, cu condiția ca nicio prevedere legală să nu fie considerată neconformă cu sau ca reprezentând

o încălcare a prezentului alineat numai pe motivul că autorizează orice instanță judecătorească să judece un membru al unei forțe armate pentru o infracțiune, fără a lua în considerare orice proces și orice condamnare sau achitare a respectivului membru în baza legii disciplinare a respectivei forțe, orice instanță judecătorească care judecă respectivul membru și îl condamnă va lua în considerare, la condamnarea lui, pedeapsă aplicată acestuia în baza legii disciplinare.

10. Nicio persoană care este judecată pentru o infracțiune nu va fi obligată să furnizeze dovezi la judecata sa.

11. În prezentul articol, „reprezentant legal” înseamnă o persoană îndreptățită să exercite profesia de avocat sau un reprezentant legal în Malta, cu excepția cazului în care este vorba de proceduri în fața unei instanțe judecătorești unde un reprezentant legal nu are dreptul de a fi audiat.

Art. 40. PROTECȚIA LIBERTĂȚII DE CONȘTIINȚĂ ȘI DE CULT

1. Toate persoanele din Malta au deplină libertate de conștiință și se bucură de exercitarea liberă a cultului lor religios.

2. Nicio persoană nu va trebui să beneficieze de educație religioasă sau să dovedească cunoștințe sau competență religioasă dacă, în cazul unei persoane care nu a împlinit vârsta de 16 ani, este ridicată o obiecție față de această cerință de către persoana care, potrivit legii, are autoritatea asupra acesteia și, în orice caz, dacă persoana căreia i se solicită acest lucru obiectează, cu condiția că nicio astfel de cerință nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care cunoștințele sau competența ori educația religioasă sunt obligatorii pentru predarea respectivei religii sau pentru admiterea în rândul preoților ori într-un ordin religios sau în alte scopuri de natură religioasă și cu excepția cazului în care se arată că respectiva cerință nu este justificabilă în mod rezonabil într-o societate democratică.

3. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu alineatul 1 sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege prevede că este necesar în mod rezonabil în interesul siguranței publice ordinii publice, moralității sau decenței publice, sănătății publice sau protecției drepturilor și libertăților celorlalți și cu excepția măsurii în care se arată că respectiva prevedere ori, după caz, respectivul lucru făcut sub autoritatea acesteia nu este justificabil în mod rezonabil într-o societate democratică.

Art. 41. PROTECȚIA LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE

1. Cu excepția propriului consimțământ sau ca modalitate de disciplină parentală, nicio persoană nu va fi împiedicată să se bucure de libertatea de exprimare, incluzând libertatea de a avea opinii, libertatea de a primi idei și informații, libertatea de a comunica idei și informații fără imixtiuni (indiferent dacă respectiva comunicare este făcută către publicul general sau către orice persoană sau grup de persoane), și libertatea de a nu-i fi violată corespondența.

2. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu alineatul 1 al prezentului articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege prevede:

- a. că este necesar în mod rezonabil:
 - i. în interesul apărării, siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice ori sănătății publice sau
 - ii. în scopul protejării reputației, drepturilor și libertăților altor persoane sau a vieții private a persoanelor vizate în litigiu, împiedicând dezvăluirea de informații primite în regim confidențial, menținând autoritatea și independența instanțelor, protejând privilegiile Parlamentului sau reglementând serviciile de telefonie, telegraf, poștă, difuzare wireless, televiziune sau alte mijloace de comunicare, expoziții publice ori spectacole publice sau
- b. impunerea unor restricții asupra funcționarilor publici și, cu excepția cazului în care se arată că respectiva prevedere sau, după caz, respectivul lucru făcut sub autoritatea acesteia nu este justificabil în mod rezonabil într-o societate democratică.

3. Orice persoană rezidentă în Malta poate edita sau imprima un ziar sau jurnal publicat zilnic sau periodic, cu condiția ca legea să poată prevedea:

- a. interzicerea sau restricționarea editării sau imprimării oricărui astfel de ziar sau jurnal de către persoane cu vârsta sub 21 de ani și
- b. că este necesar ca orice editor sau tipograf al oricărui asemenea ziar sau jurnal să informeze autoritatea competentă cu privire la acest lucru și cu privire la vârsta sa și să informeze periodic respectiva autoritate cu privire la locul rezidenței sale.

4. În cazul în care poliția confiscă orice ediție a unui ziar ca reprezentând mijlocul prin care a fost comisă o infracțiune, atunci, în termen de 24 de ore, aceasta va aduce respectiva confiscare la cunoștința instanței judecătorești competente și, dacă la prima vedere instanța judecătorească nu este convinsă că există o infracțiune, respectiva ediție va fi înapoiată persoanei de la care a fost confiscată.

5. Nicio persoană nu va fi privată de cetățenie în baza articolului 30, alineatul 1, litera b, al prezentei Constituții sau de capacitatea sa juridică numai pe motivul opiniilor sale politice.

Art. 42. PROTECȚIA LIBERTĂȚII DE ÎNTRUNIRE ȘI ASOCIERE

1. Cu excepția propriului consimțământ sau ca modalitate de disciplină parentală, nicio persoană nu va fi împiedicată să se bucure de libertatea de întrunire și asociere pașnică, respectiv de dreptul său de a se întruni liber și în mod pașnic și de a se asocia cu alte persoane și, în special, de a constitui sau de a face parte din sindicate sau alte uniuni ori asociații pentru protecția intereselor sale.

2. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege prevede:

- a. că este necesar în mod rezonabil:
 - i. în interesul apărării, siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice ori sănătății publice sau
 - ii. în scopul protejării drepturilor sau libertăților altor persoane, ori
- b. impunerea unor restricții asupra agenților publici, cu excepția cazului în care se arată că respectiva prevedere sau, după caz, respectivul lucru făcut sub autoritatea acesteia nu este justificabil în mod rezonabil într-o societate democratică.

3. În sensul prezentului articol, orice prevedere legală care interzice ținerea de întruniri sau demonstrații publice într-unul sau mai multe municipii, orașe, suburbii sau sate specificate va fi considerată o prevedere care nu este justificabilă în mod rezonabil într-o societate democratică.

Art. 43. INTERZICEREA DEPORTĂRII

1. Extrădarea este permisă numai ca urmare a înțelegerilor făcute prin tratat și sub autoritatea unei legi.

2. Nicio persoană nu va fi extrădată pentru o infracțiune cu caracter politic.

3. Niciun cetățean al Maltei nu va fi îndepărtat din Malta cu excepția cazului în care acest lucru este rezultatul procedurilor de extrădare sau în baza oricărei legi la care se face referire la articolul 44, alineatul 3, litera b, al prezentei Constituții.

4. Prevederile privind extrădarea, care este în vigoare în prezent, sau cele emise în baza acesteia pentru îndepărtarea persoanelor din Malta, către o altă țară din Commonwealth în vederea desfășurării unui proces sau pentru aplicarea unei pedepse în respectiva țară în legătură cu o infracțiune comisă pe teritoriul acesteia și alte aranjamente generale pentru extrădarea persoanelor între țările din Commonwealth la care Malta aderă în prezent, vor fi considerate, în sensul alineatului 1 din prezentul articol, că sunt aranjamente efectuate prin tratat, iar alineatul 2 nu se va aplica în legătură cu îndepărtarea sau extrădarea unei persoane în baza respectivelor prevederi sau aranjamente.

Art. 44. PROTECȚIA LIBERTĂȚII DE CIRCULAȚIE

1. Niciun cetățean din Malta nu va fi privat de libertatea de circulație și, în sensul prezentului articol, respectiva libertate înseamnă dreptul de a circula liber în Malta, dreptul de rezidență în orice parte a Maltei, dreptul de a pleca din și de a intra în Malta.

2. Nicio restricție a libertății de circulație a unui cetățean, care este implicată în detenția legală a acestuia, nu va fi considerată neconformă cu prezentului articol sau o încălcare a acestuia.

3. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege prevede:

- a. impunerea de restricții care sunt necesare în mod rezonabil în interesul apărării, siguranței publice, ordinii publice, moralității sau decenței publice sau sănătății publice și cu excepția măsurii în care se arată că respectiva prevedere sau, după caz, respectivul lucru făcut sub autoritatea acesteia nu este justificabil în mod rezonabil într-o societate democratică;
 - b. impunerea de restricții asupra libertății de circulație a oricărui cetățean al Maltei care nu este cetățean în virtutea articolului 3, alineatul 1, sau a articolului 5, alineatul 1, din Legea privind cetățenia malteză, în vigoare la data intrării în vigoare a Legii (de amendare) privind cetățenia malteză din 2000;
 - c. impunerea de restricții referitoare la circulația sau reședința funcționarilor publici în Malta sau
 - d. impunerea de restricții asupra dreptului oricărei persoane de a pleca din Malta care sunt necesare în mod rezonabil pentru a asigura îndeplinirea oricărei obligații impuse prin lege respectivei persoane și cu excepția cazului în care se arată că acea prevedere sau, după caz, acel lucru făcut sub autoritatea acesteia nu este justificabil în mod rezonabil într-o societate democratică.
4. În sensul prezentului articol, orice persoană:
- a. care a emigrat din Malta (fie înainte, fie după data intrării în vigoare a prezentei Constituții) și care a fost cetățean al Maltei în virtutea articolului 3, alineatul 1, sau a articolului 5, alineatul 1, din Legea privind cetățenia malteză, în vigoare la data intrării în vigoare a Legii (de amendare) privind cetățenia malteză din 2000, a încetat să mai fie cetățean sau
 - b. care a emigrat din Malta înainte de data intrării în vigoare a prezentei Constituții și cu excepția cazului în care a încetat să mai fie cetățean al Regatului Unit și al Coloniilor înainte de respectiva dată, când ar fi devenit cetățean al Maltei în virtutea articolului 3, alineatul 1, din Legea privind cetățenia malteză, în vigoare la data intrării în vigoare a Legii (de amendare) privind cetățenia malteză din 2000 sau
 - c. care este soțul sau soția unei persoane menționate la litera a sau b a prezentului alineat ori al unei persoane care este cetățean al Maltei în virtutea articolului 3, alineatul 1, sau a articolului 5, alineatul 1, din Legea privind cetățenia malteză, în vigoare la data intrării în vigoare a Legii (de modificare) privind cetățenia malteză din 2000, și care a fost căsătorită cu respectiva persoană cel puțin cinci ani și trăiește cu ea, sau care este copilul cu vârsta sub 21 de ani al acelei persoane sau

- d. care este văduvul sau văduva unei persoane menționate la litera a sau b a prezentului alineat ori al unei persoane care, la momentul decesului, era cetățean al Maltei în virtutea articolului 3, alineatul 1, sau a articolului 5, alineatul 1, din Legea privind cetățenia malteză, în vigoare la data intrării în vigoare a Legii (de modificare) privind cetățenia malteză din 2000 și care trăia încă cu aceasta la momentul decesului și care fusese căsătorită cu respectiva persoană cel puțin cinci ani sau care ar fi fost astfel căsătorită cel puțin cinci ani dacă nu ar fi intervenit decesul acelei persoane, sau care este copilul cu vârsta sub 21 de ani al acelei persoane,

este considerată cetățean al Maltei în virtutea articolului 3, alineatul 1, sau a articolului 5, alineatul 1, din Legea privind cetățenia malteză, în vigoare la data intrării în vigoare a Legii (de modificare) privind cetățenia malteză din 2000, dacă, în cazul în care ministrul responsabil cu aspectele referitoare la cetățenia malteză, în orice moment, declară printr-un ordin că este contrar interesului public ca un soț, o soție, după cum se menționează la litera c, sau un văduv ori o văduvă, după cum se menționează la litera d, sau un copil cu vârsta mai mare de 18 ani, după cum se menționează la litera c sau d, să fie astfel considerată, soțul, soția, văduvul, văduva sau copilul, după caz, va înceta să mai fie considerată cetățean al Maltei, după cum s-a menționat mai sus, și dacă ministrul responsabil cu aspectele referitoare la cetățenia malteză nu va trebui să ofere vreun motiv pentru emiterea oricărui asemenea ordin, iar decizia ministrului sau orice asemenea ordin nu va face obiectul apelului sau revizuirii de către o instanță judecătorească.

5. Dacă orice persoană a cărei libertate de circulație a fost restricționată în baza unei prevederi menționate la alineatul 3, litera a, al prezentului articol solicită acest lucru în orice moment pe perioada respectivei restricții, și nu mai devreme de șase luni de la emiterea ordinului sau de șase luni după ce a formulat ultima dată o asemenea cerere, după caz, dosarul acesteia va fi revizuit de un tribunal independent și imparțial stabilit prin lege, constând într-o persoană sau în persoane care dețin sau au deținut o funcție judiciară ori care sunt calificate pentru ocuparea acestei funcții în Malta, cu condiția că o persoană a cărei libertate de circulație a fost restrânsă în virtutea unei restricții care este aplicabilă persoanelor în general sau claselor generale de persoane nu va înainta o cerere în baza prezentului alineat decât dacă a obținut mai întâi consimțământul Primei Camere a instanței civile.

6. Cu ocazia oricărei revizuii a dosarului unei persoane a cărei libertate de circulație a fost restrânsă de către un tribunal ca urmare a prezentului articol, tribunalul poate face recomandări cu privire la necesitatea sau eficacitatea continuării restricției către autoritatea care a dispus-o, însă, cu excepția cazului în care legea prevede altfel, respectiva autoritate nu va fi obligată să acționeze potrivit acestor recomandări.

Art. 45. PROTECȚIA ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII PE MOTIV DE RASĂ ETC.

1. Sub rezerva alineatelor 4, 5 și 7 din prezentul articol, nicio lege nu va include vreo prevedere care este discriminatorie fie în sine, fie prin efectele sale.

2. Sub rezerva alineatelor 6, 7 și 8 din prezentul articol, nicio persoană nu va fi tratată în mod discriminatoriu de o persoană care acționează în baza unei legi scrise sau în îndeplinirea atribuțiilor care îi revin în baza funcțiilor publice sau oricărei autorități publice.

3. În prezentul articol, expresia „discriminatoriu” înseamnă acordarea unui tratament diferit persoanelor diferite atribuit în întregime sau în principal caracteristicilor lor care țin de rasă, origine, opinii politice, culoare, credință sau sex, prin care persoanele cu una dintre aceste caracteristici sunt private de anumite drepturi sau sunt supuse unor restricții la care alte persoane cu alte caracteristici nu sunt supuse ori li se acordă privilegii sau avantaje care nu sunt acordate persoanelor cu alte caracteristici.

4. Alineatul 1 al prezentului articol nu se aplică niciunei legi atâta timp cât respectiva lege include prevederi:

- a. referitoare la venituri publice sau alte fonduri publice, sau
- b. în legătură cu persoane care nu sunt cetățeni ai Maltei, sau
- c. în legătură cu adopția, căsătoria, dizolvarea căsătoriei, înmormântarea, cedarea proprietății în caz de deces sau alte aspecte ce țin de dreptul personal care nu sunt specificate mai sus, sau
- d. prin care persoanele cu oricare dintre aceste caracteristici menționate la alineatul 3 al prezentului articol sunt private de anumite drepturi ori sunt supuse unor restricții sau li se acordă privilegii sau avantaje care, luând în considerare natura lor și împrejurările speciale în legătură cu respectivele persoane sau cu persoanele cu alte caracteristici, precum și orice alte prevederi ale prezentei Constituții, sunt justificabile în mod rezonabil într-o societate democratică, sau
- e. pentru autorizarea luării de măsuri, pe durata unei perioade de urgență publică, care sunt justificabile în mod rezonabil în scopul soluționării situației care există pe durata respectivei perioade de urgență publică,

cu condiția că litera c a prezentului alineat nu se aplică niciunei legi care include vreo prevedere care este discriminatorie, fie în sine, fie prin efectele sale prin acordarea unui tratament diferit persoanelor diferite, lucru care poate fi atribuit, în întregime sau în principal caracteristicilor lor legate de criteriul sexului.

5. Nicio prevedere legală nu va fi considerată neconformă cu alineatul 1 din prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege include prevederi:

- a. cu privire la eligibilitatea pentru serviciu sau condițiile serviciului în orice forță armată sau
- b. cu privire la eligibilitatea (care nu are o legătură specifică cu sexul) de a deține un post de funcționar public sau în cadrul unei autorități guvernamentale locale ori al unei persoane juridice înființate în scopuri publice prin lege.

6. Alineatul 2 din prezentul articol nu se aplică niciunei fapte a cărei îndeplinire este permisă expres sau implicit prin orice prevedere a legii, după cum se menționează la alineatul 4 sau 5 al prezentului articol.

7. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege include prevederi (care nu au legătură specifică cu sexul) prin care persoanele cu respectiva caracteristică menționată la alineatul 3 al prezentului articol pot fi supuse unor restrângeri ale drepturilor și libertăților garantate prin articolele 38, 40 – 42 și 44 ale prezentei Constituții, fiind o restrângere autorizată prin articolele 38, alineatul 2, 40, alineatul 2, 41, alineatul 2, 42, alineatul 2, sau 44, alineatul 3.

8. Nicio dispoziție din alineatul 2 al prezentului articol nu va afecta vreo prevedere referitoare la instituirea, desfășurarea sau întreruperea procedurilor civile sau penale în orice instanță judecătorească, care este atribuită oricărei persoane de către ori în baza prezentei Constituții sau a oricărei alte legi.

9. Totuși, indiferent de modul în care este formulată, cerința ca religia apostolică romano-catolică să fie predată de o persoană care este practicantă a respectivei religii nu va fi considerată neconformă cu prezentul articol sau o încălcare a acestuia.

10. Până la expirarea unei perioade de doi ani, începând cu data de 1 iulie 1991, nicio prevedere inclusă în orice lege adoptată înainte de 1 iulie 1991 nu va fi considerată neconformă cu prevederile prezentului articol, în măsura în care respectiva lege prevede pentru diferite persoane un tratament diferit în întregime sau în principal datorită caracteristicilor lor legate de criteriul sexului.

11. Niciuna dintre prevederile prezentului articol nu se va aplica vreunei legi sau vreunei fapte săvârșite în baza unei legi sau oricărei proceduri ori acord, în măsura în care respectiva lege, faptă, procedură sau acord prevede luarea unor măsuri speciale în scopul accelerării egalității *de facto* dintre bărbați și femei și numai în măsura în care, luând în considerare contextul social din Malta, aceste măsuri se dovedesc justificabile în mod rezonabil într-o societate democratică.

Art. 46. PUNEREA ÎN APLICARE A PREVEDERILOR PRIVIND PROTECȚIA

1. Conform alineatelor 6 și 7 ale prezentului articol, o persoană care pretinde că oricare dintre prevederile articolelor 33 – 45 ale prezentei Constituții a fost, este sau este probabil să fie încălcată prin raportare la aceasta sau la o altă persoană pe care Prima Cameră a instanței civile din Malta o poate numi la cererea oricărei persoane care solicită acest lucru, poate înainta o cerere de reparare a daunelor la Prima Cameră a instanței civile, fără a aduce atingere oricărei alte acțiuni legale privind acea problemă.

2. Prima Cameră a instanței civile are competența generală de a audia și a soluționa orice cerere înaintată de o persoană în aplicarea alineatului 1 din prezentul articol și poate da ordine, emite înscrisuri și da instrucțiuni pe care le

consideră adecvate în scopul aplicării sau garantării executării oricăreia dintre prevederile articolelor 33 – 45 menționate mai sus la a căror protecție este îndreptățită persoana vizată, cu condiția ca instanța judecătorească să poată refuza, în cazul în care consideră că este oportun, exercitarea competențelor sale în baza prezentului alineat în orice caz în care este convinsă că măsuri adecvate de reparație a pretensei încălcări sunt sau au fost disponibile persoanei respective în baza oricărei alte legi.

3. În cazul în care, în orice procedură în fața oricărei alte instanțe în afara Primei Camere a instanței civile sau a Curții Constituționale, este ridicată orice întrebare privind încălcarea articolelor 33 – 45 menționate mai sus, respectiva instanță va trimite întrebarea Primei Camere a instanței civile, cu excepția cazului în care, în opinia sa, întrebarea adresată este pur și simplu dilatorie sau irelevantă, iar respectiva instanță va emite propria decizie cu privire la orice întrebare trimisă acesteia în baza prezentului alineat și, sub rezerva alineatului 4 din prezentul articol, instanța la care întrebarea a fost ridicată va soluționa chestiunea potrivit deciziei respective.

4. Orice parte la procedurile desfășurate în Prima Cameră a instanței civile, în aplicarea prezentului articol, va avea dreptul de a se adresa Curții Constituționale.

5. Nu va exista dreptul la apel în urma stabilirii în baza prezentului articol că orice cerere sau orice întrebare ridicată este pur și simplu dilatorie sau irelevantă.

6. Pot fi adoptate prevederi printr-un sau în baza unui act adoptat de Parlament pentru a conferi Primei Camere a instanței civile competențe suplimentare celor conferite prin prezentul articol, care sunt necesare sau oportune pentru a permite instanței să exercite mai eficient competența conferită prin prezentul articol.

7. Regulamentul de procedură care include prevederi cu privire la practica și procedura instanțelor judecătorești din Malta în sensul prezentului articol poate fi adoptat de persoana sau autoritatea care la momentul respectiv are competența de a adopta regulamentul de procedură în legătură cu practica și procedura respectivelor instanțe judecătorești și va avea scopul de a asigura faptul că procedura are loc prin aplicare și că se va asigura celeritatea judecării.

Art. 47. INTERPRETAREA CAPITOLULUI IV

1. În prezentul capitol, cu excepția cazului în care contextul impune altfel, termenii/expresiile de mai jos au următoarele înțelesuri, și anume:

- „încălcare” înseamnă nerespectarea unei obligații și expresiile analoge sunt interpretate în consecință;
- „instanță” înseamnă orice instanță de judecată din Malta, în afara unei instanțe înființate printr-o lege disciplinară, iar la articolele 33 și 35 ale prezentei Constituții, include, în legătură cu o infracțiune sancționată în baza unei legi disciplinare, o instanță astfel înființată;
- „lege disciplinară” înseamnă o lege care reglementează disciplina:
 - a. oricărei forțe armate sau
 - b. a persoanelor care execută pedepse cu închisoarea;

- „forță armată” înseamnă:
 - a. o forță navală, militară sau aeriană a Guvernului Maltei;
 - b. forțele polițienești ale Maltei;
 - c. orice altă forță polițienească înființată prin lege în Malta;
 - d. serviciul de penitenciare din Malta;
 - „membru”, în legătură cu o forță armată, include orice persoană care, în baza legii care reglementează disciplina acelei forțe, face obiectul respectivei discipline.
2. În prezentul capitol „perioadă de urgență publică” înseamnă o perioadă în care:
- a. Malta este angajată în orice război, sau
 - b. este în vigoare o proclamație făcută de Președintele Republicii care declară existența unei stări de urgență publică, sau
 - c. este în vigoare o rezoluție a Camerei Reprezentanților sprijinită de voturile a cel puțin două treimi din toți membrii Camerei, care declară că există amenințarea ca instituțiile democratice din Malta să fie răsturnate.
3. a. Dacă s-a declarat orice stare de urgență, cauza acesteia va fi comunicată imediat Camerei Reprezentanților și, în cazul în care Camera nu este reunită la momentul respectiv din cauza unei suspendări sau amânări a sesiunii care nu va expira în termen de zece zile, Președintele Republicii o va convoca prin proclamație pentru a se întruni în termen de cinci zile, iar aceasta se va întruni în consecință, va analiza situația în ziua desemnată prin proclamație și va continua să analizeze și să acționeze ca și cum ar fi rămas suspendată sau amânată până în ziua respectivă.
- b. Cu excepția cazului în care este revocată mai devreme de către Președintele Republicii, o stare de urgență, va înceta să mai fie în vigoare la expirarea unei perioade de 14 zile începând cu data la care a fost făcută sau a unei perioade mai lungi prevăzută la următorul alineat, însă fără a aduce atingere efectuării unei alte stări de urgență la sau înainte de sfârșitul respectivei perioade.
- c. Dacă, în orice moment din perioada în care este în vigoare o stare de urgență (incluzând orice perioadă în care este în vigoare în virtutea prezentului alineat), este adoptată o rezoluție de către Camera Reprezentanților prin care se aprobă continuarea valabilității acesteia pentru o perioadă suplimentară, care nu depășește trei luni, începând de la data la care ar fi expirat, starea de urgență va continua să fie în vigoare pentru respectiva perioadă suplimentară dacă nu este revocată mai devreme.
4. Cu excepția cazului în care este revocată mai devreme de Camera Reprezentanților, o rezoluție de tipul celei menționate la litera c a alineatului 2 va

înceta să mai fie în vigoare la expirarea unei perioade de 12 luni începând cu data la care a fost adoptată sau a unei perioade mai scurte specificate în aceasta, însă fără a aduce atingere adoptării unei alte rezoluții de către Camera Reprezentanților în modalitatea prevăzută de respectivul alineat la sau înainte de sfârșitul perioadei în cauză.

5. În legătură cu orice persoană care este membru al unei forțe armate mobilizate în baza oricărei legi în vigoare în Malta, nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi disciplinare a respectivei forțe nu va fi considerată neconformă cu prevederile prezentului capitol sau o încălcare a acestora, cu excepția articolelor 33, 35 și 36.

6. În legătură cu orice persoană care este membru al unei forțe armate mobilizate în alt mod decât cel menționat mai sus și care este prezentă în mod legal în Malta, nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi disciplinare a respectivei forțe nu va fi considerată neconformă cu prevederile prezentului capitol sau o încălcare a acestora.

7. Până la expirarea unei perioade care ia sfârșit la data de 30 iunie 1993, nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei asemenea legi, după cum este specificat în Anexa 1 la prezenta Constituție, și până la expirarea unei perioade de trei ani începând cu data intrării în vigoare, nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza oricărei alte legi adoptate înainte de data intrării în vigoare nu va fi considerată neconformă cu prevederile articolelor 33 – 45 ale prezentului capitol și, sub rezerva celor menționate mai sus, nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei asemenea legi nu va fi considerată o încălcare a respectivelor articole.

8. Dacă orice prevedere a unei legi, anterioară datei intrării în vigoare a prezentei Constituții, este considerată neconformă cu oricare dintre prevederile articolelor 33 – 45 ale prezentului capitol, nicio persoană nu va avea dreptul la despăgubire în legătură cu orice prevedere legală sau faptă săvârșită în baza respectivei prevederi înainte de a se fi stabilit că este neconformă.

9. Nicio prevedere din articolul 37 al prezentei Constituții nu va afecta aplicarea oricărei legi în vigoare anterior datei de 3 martie 1962 sau a oricărei legi adoptate la sau după această dată, care amendează sau abrogă orice lege în vigoare imediat anterior acelei date (sau a unei legi amendate sau abrogate periodic în modalitatea descrisă în prezentul alineat) și care:

- a. nu face adăugiri la tipurile de proprietate care pot fi luate în posesie sau la drepturile și interesele care pot fi dobândite asupra proprietății;
- b. nu face adăugiri la scopurile sau la împrejurările în care respectiva proprietate poate fi luată în posesie sau dobândită;
- c. nu stabilește condiții care guvernează dreptul la compensație sau valoarea acesteia care sunt mai puțin favorabile unei persoane care deține sau are un interes în deținerea proprietății sau

- d. nu privează o persoană de acest drept, după cum este menționat la litera b sau litera c a articolului 37, alineatul 1, din prezenta Constituție.

CAPITOLUL V

Președintele Republicii

Art. 48. ÎNFIINȚAREA FUNCȚIEI DE PREȘEDINTE AL REPUBLICII

1. Președintele Republicii Malta este numit printr-o rezoluție a Camerei Reprezentanților.
2. O persoană nu este eligibilă pentru a fi numită în funcția de Președinte al Republicii dacă:
 - a. nu este cetățean al Maltei, sau
 - b. deține ori a deținut funcția de Președinte al Curții Supreme sau a fost judecător la instanțele superioare, ori
 - c. nu este eligibilă spre a fi numită pentru orice funcție publică potrivit articolelor 109, 118 și 120 din prezenta Constituție.
3. Funcția de Președinte al Republicii devine vacantă:
 - a. la expirarea termenului de cinci ani de la data numirii în respectiva funcție, sau
 - b. dacă deținătorul funcției este eliberat din funcție prin rezoluția Camerei Reprezentanților pe motivul incapacității de a îndeplini îndatoririle aferente postului (indiferent dacă aceasta rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mentală ori din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.

Art. 49. ÎNDEPLINIREA ÎNDATORIRILOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII PE PERIOADA ÎN CARE ACEASTĂ FUNCȚIE ESTE VACANTĂ ETC.

Ori de câte ori funcția de Președinte al Republicii este vacantă temporar și până în momentul în care este numit un nou Președinte al Republicii și ori de câte ori deținătorul funcției nu se află în Malta sau se află în vacanță ori nu își poate îndeplini, indiferent de motiv, funcțiile conferite acestuia de prezenta Constituție, respectivele îndatoriri vor fi îndeplinite de persoana numită de Prim-ministru după consultare cu liderul opoziției sau, dacă nu există nicio persoană în Malta care să fie astfel numită și care să poată îndeplini respectivele îndatoriri, acestea vor fi îndeplinite de către Președintele Curții Supreme.

Art. 50. JURĂMÂNTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII

Înainte de preluării funcției, o persoană numită sau care își asumă îndatoririle acordate funcției de Președinte al Republicii va depune și semna jurământul prevăzut în Anexa 2 la prezenta Constituție. Orice persoană numită în funcția

de Președinte al Republicii în baza alineatului 1 al articolului 48 din prezenta Constituție va depune jurământul în fața Camerei.

CAPITOLUL VI Parlamentul

Partea 1: Structura Parlamentului

Art. 51. ÎNFIINȚAREA PARLAMENTULUI

Parlamentul Maltei este format din Președintele Republicii și Camera Reprezentanților.

Art. 52. STRUCTURA CAMEREI REPREZENTAȚILOR

1. Sub rezerva prezentului capitol, Camera Reprezentanților va fi formată dintr-un număr impar de membri, divizibil cu numărul circumscripțiilor electorale, pe care Parlamentul îl poate stabili periodic în condițiile legii. Acești membri sunt aleși în modalitatea prevăzută prin sau prin orice lege care este în vigoare la momentul respectiv în Malta în proporții egale din circumscripțiile electorale menționate la articolul 56 al prezentei Constituții, fiecare circumscripție furnizând un număr de membri, care nu poate fi mai mic de cinci și nici mai mare de șapte, pe care Parlamentul îl poate stabili ocazional în condițiile legii; membrii respectivi sunt cunoscuți sub numele de „Membri ai Parlamentului”, cu condiția că, în cazul în care:

- i. la orice alegeri generale, un partid politic (denumit în prezentul articol „partidul cu majoritate absolută”) obține în total mai mult de 50% din toate voturile valabil exprimate la alegerile respective, creditate candidaților săi de Comisia electorală la prima numărătoare a voturilor, sau
- ii. la alegerile generale care sunt contestate de mai mult de două partide politice și în care sunt aleși numai candidați din două astfel de partide, un partid politic obține un procent din toate voturile valabil exprimate la alegerile respective, validate candidaților săi de Comisia electorală la prima numărătoare a voturilor (denumit în prezentul articol și „partidul cu majoritate relativă”), care este mai mare decât procentul obținut de orice alt partid (denumit în prezentul articol „partidul minoritar”),

și proporția reprezentată de numărul de candidați aleși și validați ai partidului cu majoritate absolută sau ai partidului cu majoritate relativă (după caz) în numărul total de membri aleși ai Camerei Reprezentanților este mai mică decât proporția reprezentată de numărul de voturi acordate respectivilor candidați

la prima numărătoare a tuturor voturilor prin raportare la totalul voturilor la aceeași primă numărătoare a voturilor tuturor candidaților partidelor politice, numărul de candidați ai respectivului partid va fi majorat (după caz) cu un număr de candidați suplimentari în cazul respectiv, stabilit potrivit Părții a IV-a a Regulamentului privind alegerile generale (Sortarea buletinelor de vot, Alegeri parțiale și Cooptare) din Lista 13 la Legea privind alegerile generale și anexa la respectiva listă (denumit în continuare „regulamentul relevant”) în vigoare la data de 30 septembrie 2007 sau va fi modificat ulterior în modalitatea prevăzută la alineatul 3, cu condiția suplimentară că:

- i. în cazul unui rezultat al alegerilor după cum se prevede la paragraful i din prima condiție a prezentului alineat însă cu condiția să existe numai un partid minoritar sau
- ii. în cazul unui rezultat al alegerilor după cum se prevede la paragraful ii din prima condiție a prezentului alineat,

și proporția reprezentată de numărul de candidați aleși și validați ai partidului minoritar în numărul total de membri aleși ai Camerei Reprezentanților este mai mică decât proporția reprezentată de numărul de voturi acordate tuturor candidaților săi la prima numărătoare a voturilor prin raportare la totalul voturilor creditate la aceeași primă numărătoare a voturilor tuturor candidaților partidelor politice, numărul de candidați aleși ai partidului minoritar va fi majorat cu un număr de candidați suplimentari stabilit de regulamentul relevant în vigoare la data de 30 septembrie 2007 sau va fi modificat ulterior în modalitatea prevăzută la alineatul 3.

În orice caz prevăzut în prima și în a doua condiție din prezentul alineat, respectivele persoane vor fi declarate de Comisia electorală ca fiind alese pentru a completa locurile suplimentare create de respectivele prevederi care, fiind candidați ai partidului care va primi locurile suplimentare, au fost validate de Comisia electorală la ultima numărătoare cu cel mai mare sau aproape cel mai mare număr de voturi fără a fi aleși, indiferent de zona în care apare numărul cel mai mare sau mai mare de voturi.

2. Dacă o persoană care nu este membru al Camerei Reprezentanților este aleasă în funcția de Președinte al Camerei, aceasta va fi membru al Camerei alături de alți membri, în virtutea deținerii funcției de Președinte al Camerei, cu condiția ca, în orice asemenea caz, Președintele Camerei să nu fie tratat ca membru al Camerei în scopul stabilirii numărului de voturi necesare pentru sprijinirea unui proiect de lege pentru oricare dintre scopurile articolului 66 al prezentei Constituții.

3. Prevederile Părții a IV-a a Regulamentului privind alegerile generale (Numărarea buletinelor de vot, Alegeri parțiale și Cooptare), din Lista 13 la Legea privind alegerile generale și anexa la respectiva listă, în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului alineat pot fi abrogate sau amendate numai printr-un proiect de lege pentru un act adoptat de Parlament în modalitatea specificată la alineatul 2 al articolului 66 din prezenta Constituție.

Art. 53. ELIGIBILITATEA CA MEMBRU AL CAMEREI REPREZENTANȚILOR

Conform articolului 54 al prezentei Constituții, o persoană este eligibilă pentru a fi aleasă ca membru al Camerei Reprezentanților în cazul în care calificările pentru înregistrarea ca alegător pentru alegerea membrilor Camerei Reprezentanților menționate la articolul 57 al prezentei Constituții.

Art. 54. INELIGIBILITATEA CA MEMBRU AL CAMEREI REPREZENTANȚILOR

1. Nicio persoană nu este eligibilă pentru a fi aleasă ca membru al Camerei Reprezentanților:

- a. dacă este cetățean al unei alte țări în afara Maltei și a devenit un astfel de cetățean în mod voluntar sau a făcut un jurământ de credință față de respectiva țară;
- b. dacă respectiva persoană deține sau acționează în orice funcție publică sau este membru al forțelor armate ale Guvernului Maltei, cu excepția cazurilor în care Parlamentul prevede altfel;
- c. dacă respectiva persoană este parte sau este asociat cu răspundere nelimitată în cadrul unui parteneriat sau administrator ori director al unei societăți care este parte într-un contract cu Guvernul Maltei pentru lucrări sau într-un contract pentru furnizarea de mărfuri care vor fi utilizate în serviciul publicului și nu a publicat în Monitorul Oficial, în termen de o lună înainte de data alegerii, o informare prezentând natura respectivului contract și interesul său ori al oricărui asemenea partener sau companie în această privință;
- d. dacă respectiva persoană se află în faliment, fiind declarată printr-o hotărâre sau în alt mod ca fiind în faliment în baza oricărei legi în vigoare în Malta;
- e. dacă respectiva persoană face obiectul unei interdicții sau incapacități pentru orice infirmitate mentală sau pentru risipirea averii în baza unei hotărâri a unei instanțe din Malta ori se stabilește în alt mod în Malta că est alienată;
- f. dacă respectivei persoane i se aplică pedeapsa cu moartea impusă de orice instanță din Malta sau execută o pedeapsă cu închisoarea (indiferent de denumirea acesteia) mai mare de 12 luni impusă de o instanță sau înlocuită de autoritatea competentă cu o altă sentință impusă acesteia de către o asemenea instanță;
- g. dacă respectiva persoană deține sau acționează în orice funcție ale cărei atribuții implică răspunderea pentru sau în legătură cu desfășurarea alegerilor membrilor Camerei Reprezentanților sau compilarea ori revizuirea oricărui registru electoral;
- h. dacă respectiva persoană nu este eligibilă ca membru al Camerei Reprezentanților în baza oricărei legi în vigoare la momentul respectiv în Malta pe motivul că a fost condamnată pentru o infracțiune în legătură cu alegerea membrilor Camerei Reprezentanților.

2. În sensul literei f de la alineatul 1 al prezentului articol:
 - a. două sau mai multe pedepse care trebuie executate consecutiv sunt considerate pedepse separate dacă niciuna dintre ele nu depășește 12 luni, însă dacă oricare dintre ele depășește respectivul termen acestea sunt considerate o singură pedeapsă, și
 - b. o pedeapsă cu închisoarea care este impusă ca alternativă la sau în cazul neplătii unei amenzi nu este luată în considerare.
3. Nu se va considera că o persoană deține sau că acționează într-o funcție publică în sensul literei b de la alineatul 1 al prezentului articol:
 - a. dacă este în concediu în așteptarea renunțării la o funcție publică;
 - b. dacă este profesor la Universitatea din Malta și nu este împiedicat de termenii angajării sale să își practice profesia în mod privat sau nu este necesar să-și dedice tot timpul Guvernului Maltei.

Art. 55. MANDATUL MEMBRILOR

1. Locul unui membru al Parlamentului devine vacant:
 - a. la următoarea dizolvare a Parlamentului după alegerea sa;
 - b. dacă demisionează printr-un înscris ce poartă semnătura sa adresat Președintelui Camerei sau, dacă funcția de Președinte al Camerei este vacantă ori Președintele Camerei nu se află în Malta, Vicepreședintelui Camerei;
 - c. dacă respectiva persoană devine parte într-un contract cu Guvernul Maltei pentru lucrări sau într-un contract pentru furnizarea de mărfuri care vor fi utilizate în serviciul publicului ori dacă orice parteneriat în care este asociat cu răspundere nelimitată sau o societate în care este administrator sau director devine parte la orice asemenea contract ori dacă devine asociat cu răspundere nelimitată în cadrul unui parteneriat sau administrator ori director al unei societăți care este parte la acest contract, cu condiția ca acesta să nu își elibereze locul în baza prezentului alineat dacă, înainte de a deveni parte la contract sau înainte sau imediat ce acest lucru este posibil după ce a devenit interesat în alt mod în contract (fie în calitate de asociat cu răspundere nelimitată într-un parteneriat sau de administrator ori director al unei societăți), acesta dezvăluie Președintelui Camerei natura contractului și interesul său ori interesul parteneriatului sau al societății în acesta, iar Camera Reprezentanților îl scutește prin rezoluție de aplicarea prezentului alineat;
 - d. dacă respectiva persoană este absentă de la ședințele Camerei Reprezentanților pentru o perioadă și în împrejurările prevăzute de normele de procedură ale Camerei;
 - e. dacă încetează a mai fi cetățean al Maltei;
 - f. dacă încetează a mai fi eligibil pentru înregistrarea ca alegător pentru alegerea membrilor Camerei Reprezentanților;

- g. conform alineatului 2 din prezentul articol, dacă apar orice împrejurări care, dacă acesta nu ar fi membru al Camerei Reprezentanților, l-ar descalifica de la alegerea sa în aceasta.
2. a. Dacă apar împrejurări precum cele menționate la litera g a alineatului 1 din prezentul articol deoarece unui membru al Camerei Reprezentanților i se aplică pedeapsa cu moartea sau închisoarea, ori acesta face obiectul unei interdicții sau incapacități ori se stabilește printr-o hotărâre judecătorească că acesta este alienat, că este în faliment în baza unei hotărâri judecătorești sau este declarat în alt mod ca fiind în faliment sau este condamnat pentru o infracțiune în legătură cu alegerile și dacă membrul respectiv are posibilitatea de a formula o cale de atac împotriva hotărârii (fie cu permisiunea unei instanțe sau a altei autorități, fie fără această permisiune), acesta va înceta imediat să își mai îndeplinească îndatoririle de membru al Camerei însă, sub rezerva prezentului articol, acesta nu va elibera locul până la expirarea ulterioară a unei perioade de 30 de zile, cu condiția ca Președintele Camerei Reprezentanților să poată prelungi periodic respectivul termen cu perioade suplimentare de 30 de zile pentru a permite membrului să urmeze căile de atac împotriva hotărârii judecătorești, astfel încât, totuși, respectivele prelungiri ale perioadei care depășesc în total 150 de zile să nu poată fi acordate fără aprobarea Camerei, dată sub forma unei rezoluții.
 - b. Dacă, la soluționarea căii de atac, respectivele împrejurări continuă să existe și membrul respectiv nu mai are la dispoziție nicio altă cale de atac sau dacă, din cauza expirării oricărei perioade pentru declararea unei căi de atac ori a notificării acesteia sau din cauza refuzului de a permite calea de atac ori din orice alt motiv, membrul nu mai are posibilitatea de a formula o cale de atac, acesta își va elibera imediat locul.
 - c. Dacă, în orice moment înainte ca membrul să-și elibereze locul, împrejurările menționate mai sus încetează, locul acestuia nu va deveni vacant la expirarea perioadei menționate la litera a a prezentului alineat și acesta poate relua îndeplinirea îndatoririlor sale ca membru al Camerei Reprezentanților.
 - d. În scopul prezentului alineat, „cale de atac” înseamnă, în cazul unui ordin al unei instanțe cu jurisdicție voluntară privind interdicția sau incapacitatea unui membru al Camerei Reprezentanților, întreprinderea oricărei acțiuni pentru revizuirea respectivului ordin în fața Primei Camere a instanței civile.

Art. 56. VOTAREA LA ALEGERI

1. Membrii Camerei Reprezentanților sunt aleși în baza principiului reprezentării proporționale printr-un vot unic transferabil dintr-un număr impar de circumscripții electorale, nu mai mic de nouă și nici mai mare de 15, după cum stabilește ocazional Parlamentul.

2. Alegerea membrilor Camerei Reprezentanților nu va fi afectată de practici ilegale sau de corupție și nici de vreo imixtiune străină.

3. Este datorია Comisiei electorale să suspende alegerea, fie în toate circumscriptiile electorale, fie în oricare sau în mai multe circumscriptii, dacă are motive rezonabile să considere că practici ilegale sau de corupție ori alte infracțiuni în legătură cu alegerile au fost comise sau că a existat imixtiune străină și că respectivele practici, infracțiuni sau imixtiuni au predominat în mare măsură sau au fost de asemenea natură încât este de așteptat în mod rezonabil să afecteze rezultatul alegerilor în toate sau în oricare ori în mai multe circumscriptii electorale.

4. În toate cazurile în care sunt suspendate alegerile în baza alineatului 3 al prezentului articol, șeful autorității electorale va înainta imediat chestiunea Curții Constituționale pentru adoptarea unei decizii.

5. În cazul în care există oricare dintre motivele pentru care alegerile pot fi suspendate în baza alineatului 3 al prezentului articol și alegerile nu au fost suspendate sau în cazul în care se poate presupune în mod rezonabil că practici ilegale ori de corupție sau alte infracțiuni ori imixtiuni străine menționate în respectivul alineat au afectat rezultatul unei alegeri, în toate sau în oricare ori în mai multe circumscriptii electorale, orice persoană care are drept de vot la respectiva alegere poate, nu mai târziu de trei zile de la publicarea rezultatului oficial al alegerilor, înainta chestiunea Curții Constituționale pentru adoptarea unei decizii.

6. Orice sesizare trimisă la Curtea Constituțională în baza alineatului 4 sau a alineatului 5 al prezentului articol va fi făcută și va fi soluționată de respectiva Curte în conformitate legea care este în vigoare la momentul respectiv în Malta. Fără a aduce atingere oricăror altor competențe, cu ocazia oricărei asemenea sesizări, Curtea va avea competența de a anula alegerile în toate sau în oricare ori în mai multe circumscriptii electorale, pentru oricare dintre motivele menționate la alineatele sus-menționate de a da instrucțiuni și ordine și de a oferi reparații și alte remedii pe care le poate considera adecvate în respectivele circumstanțe și, în special, de a se asigura că alegeri libere sunt ținute cât de curând posibil în locul oricăror alegeri care au fost anulate.

7. Dacă o alegere a fost anulată în baza alineatului 6 al prezentului articol, rezultatul alegerii nu va fi complet înainte de publicarea rezultatului oficial al unei alegeri valabile în toate circumscriptiile electorale.

8. Cu excepția modificării printr-un proiect de lege adoptat în maniera specificată la alineatul 2 al articolului 6 al prezentei Constituții, nicio modificare a oricărei legi nu va fi făcută:

- a. dacă o acțiune sau omisiune încetează să mai fie considerată o practică ilegală sau de corupție ori altă infracțiune în legătură cu alegerea membrilor Camerei Reprezentanților sau interferență străină, ori
- b. dacă modifică sau face adăugiri circumstanțelor sau condițiilor în care sau în baza cărora o acțiune sau omisiune este considerată o asemenea practică sau o altă infracțiune ori interferență străină, sau

c. dacă reduce pedeapsa la care infractorul este răspunzător pentru orice asemenea practică sau infracțiune ori imixtiune; și, în sensul prezentului alineat, prevederile alineatului 7 al articolului 66 din prezenta Constituție se aplică ca și cum referirile la modificarea oricăreia dintre prevederile prezentei Constituții ar fi referiri la modificarea oricărei legi.

9. O persoană care nu este înregistrată ca alegător într-o circumscripție electorală în baza oricărei legi care este în vigoare la momentul respectiv în Malta nu va vota pentru alegerea membrilor Camerei Reprezentanților pentru respectiva circumscripție.

10. La alegerea membrilor Camerei Reprezentanților:

- a. votarea va avea loc prin vot și se va desfășura astfel încât să nu se dezvăluie modul în care este exprimat votul unui anumit votant, și
- b. nu se permite niciunei persoane să voteze în numele altei persoane, cu condiția ca legea să poată include o prevedere conform căreia, dacă, din cauza faptului că este nevăzătoare sau dintr-o altă cauză fizică ori din cauză că este analfabetă, o persoană nu poate marca votul pe buletinul de vot, buletinul său de vot poate fi marcat în numele său și la instrucțiunile sale de o altă persoană care supervizează oficial procesul de vot la locul de votare și cu condiția ca, în cazul în care din cauza faptului că este nevăzătoare, o persoană nu poate marca votul pe buletinul de vot, legea să poată include o prevedere conform căreia, la solicitarea respectivei persoane, îi vor fi furnizate mijloace adecvate și speciale care îi vor permite să marcheze votul pe buletinul de vot independent și fără a avea nevoie de asistență.

11. Buletinele de vot vor fi redactate astfel încât să permită persoanelor analfabete să facă diferența între partidele politice cărora le aparțin candidații.

12. Candidaților și agenților lor li se vor acorda facilități pentru a urmări transportul cutiilor cu buletinele de vot și sigilarea și desigilarea acestora.

13. Expresiile „practici de corupție”, „infracțiuni având legătură cu alegerea membrilor Camerei Reprezentanților” și „imixtiune străină” au înțelesul atribuit acestora printr-o lege aflată în vigoare la momentul respectiv, care reglementează desfășurarea alegerilor sau imixtiune străină în alegeri și, în sensul prezentului articol și al articolelor 32 – 47 din prezenta Constituție, se va considera că orice asemenea lege este necesară în mod rezonabil în interesul ordinii publice și justificabilă în mod rezonabil într-o societate democratică.

Art. 57. ELIGIBILITATEA ALEGĂTORILOR

Conform articolului 58 din prezenta Constituție, o persoană este eligibilă pentru a fi înregistrată în calitate de alegător pentru alegerea membrilor Camerei Reprezentanților dacă:

- a. este cetățean al Maltei;
- b. a împlinit vârsta de 18 ani și

- c. este rezident în Malta și, timp de optsprezece luni imediat anterioare înregistrării sale ca alegător, a fost rezident o perioadă continuă de șase luni sau perioade care împreună însumează șase luni, cu condiția ca prezentul alineat să nu se aplice persoanelor care sunt în mod obișnuit rezidente în Malta dar care nu au fost rezidente în Malta, după cum se dispune prin prezentul alineat, din cauza exercitării în străinătate a unei funcții publice, inclusiv în funcțiile menționate la alineatul 3 din articolul 124 al prezentei Constituții sau din cauza exercitării în străinătate a funcției de membru al unei forțe armate, după cum este definită în articolul 47 al prezentei Constituții.

Art. 58. NEELIGIBILITATEA ALEGĂTORILOR

O persoană nu va mai fi eligibilă pentru înregistrarea ca alegător pentru alegerea membrilor Camerei Reprezentanților dacă:

- a. face obiectul unei interdicții sau incapacități pentru orice infirmitate mentală în baza unei hotărâri a unei instanțe din Malta sau se stabilește în alt mod în Malta că este alienat;
- b. respectivei persoane i se aplică pedeapsa cu moartea impusă de orice instanță din Malta sau execută o pedeapsă cu închisoarea (indiferent de numele acesteia) mai mare de 12 luni impusă de o instanță sau înlocuită de autoritatea competentă cu o altă sentință impusă acesteia de către o asemenea instanță, ori execută o pedeapsă cu închisoarea a cărei executare a fost suspendată, sau
- c. nu este eligibilă pentru înregistrarea ca alegător potrivit prevederilor oricărei legi în vigoare la momentul respectiv în Malta pe motivul că a fost condamnată pentru o infracțiune în legătură cu alegerea membrilor Camerei Reprezentanților.

Art. 59. PREȘEDINTELE ȘI VICEPREȘEDINTELE CAMEREI

1. Atunci când Camera Reprezentanților se întrunește pentru prima dată după alegeri generale și înainte să procedeze la desfășurarea oricărei alte activități, aceasta va alege o persoană pentru a îndeplini funcția de Președinte al Camerei; dacă funcția de Președinte al Camerei devine vacantă în orice moment înainte de următoarea dizolvare a Parlamentului, Camera va alege o altă persoană în respectiva funcție imediat ce acest lucru este posibil.

2. Președintele Camerei poate fi ales fie:

- a. dintre persoanele care sunt membri ai Camerei Reprezentanților, dar nu sunt miniștri sau secretari parlamentari ori
- b. dintre persoanele care nu sunt membri ai Camerei Reprezentanților și sunt eligibile pentru a fi alese ca membri ai acesteia.

3. Atunci când Camera Reprezentanților se întrunește pentru prima dată după orice alegeri generale și înainte să procedeze la desfășurarea oricărei alte activități, cu excepția alegerii Președintelui Camerei, Camera va alege un membru

al Camerei, care nu este ministru sau secretar parlamentar, în funcția de vicepreședinte al Camerei; dacă funcția de Vicepreședinte al Camerei devine vacantă în orice moment înainte de următoarea dizolvare a Parlamentului, Camera va alege un alt membru în respectiva funcție imediat ce acest lucru este convenabil.

4. O persoană va elibera funcția de Președinte sau Vicepreședinte al Camerei:
 - a. în cazul unui Președinte al Camerei ales dintre membrii Camerei Reprezentanților sau în cazul unui Vicepreședinte al Camerei:
 - i. dacă acesta încetează a mai fi membru al Camerei, cu condiția ca Președintele Camerei să nu elibereze funcția numai pentru că a încetat a mai fi membru al Camerei ca urmare a dizolvării Parlamentului, și aceasta până la momentul în care Camera se întrunește pentru prima dată după respectiva dizolvare;
 - ii. dacă este numit ministru sau secretar parlamentar;
 - b. în cazul unui Președinte al Camerei ales dintre membrii Camerei Reprezentanților:
 - i. atunci când Camera se întrunește pentru prima dată după orice dizolvare a Parlamentului;
 - ii. dacă apar orice împrejurări care l-ar descalifica de la alegerea ca membru al Camerei Reprezentanților;
 - c. dacă acesta anunță Camerei Reprezentanților demisia sa din funcție sau dacă acesta demisionează din funcția respectivă printr-un înscris ce poartă semnătura sa și adresat, în cazul Președintelui Camerei, secretarului Camerei, iar în cazul Vicepreședintelui Camerei, adresat Președintelui Camerei (sau, în cazul în care funcția de Președinte al Camerei este vacantă ori dacă Președintele Camerei nu este prezent în Malta, secretarului Camerei) sau
 - d. în cazul Vicepreședintelui Camerei, dacă acesta este ales ca Președinte al Camerei.
5. a. Dacă, în virtutea alineatului 2 din articolul 55 al prezentei Constituții, Președintele sau Vicepreședintele Camerei trebuie să nu-și mai îndeplinească îndatoririle de membru al Camerei Reprezentanților, acesta nu-și va mai îndeplini nici îndatoririle de Președinte sau Vicepreședinte al Camerei după caz, și, până la momentul în care eliberează locul din Cameră, sau își reia îndatoririle acordate funcției sale, respectivele îndatoriri vor fi îndeplinite:
 - i. în cazul Președintelui Camerei, de către Vicepreședintele Camerei sau, dacă funcția de Vicepreședinte al Camerei este vacantă ori Vicepreședintele Camerei trebuie să nu-și mai îndeplinească îndatoririle de membru al Camerei Reprezentanților în baza alineatului 2 din articolului 55 al prezentei Constituții, de un membru al Camerei (care nu este ministru sau secretar parlamentar) pe care Camera îl poate alege în acest scop;

- ii. în cazul Vicepreședintelui Camerei, de un membru al Camerei (care nu este ministru sau secretar parlamentar) pe care Camera îl poate alege în acest scop.
- b. Dacă Președintele sau Vicepreședintele Camerei își reia îndatoririle de membru al Camerei, potrivit alineatului 2 din articolul 55 al prezentei Constituții, acesta își va relua, de asemenea, îndatoririle de Președinte sau Vicepreședinte al Camerei, după caz.

Art. 60. ÎNFIINȚAREA AUTORITĂȚII ELECTORALE

1. În Malta se înființează Autoritatea Electorală.
2. Autoritatea Electorală este formată dintr-un Președinte, care este persoana care deține la momentul respectiv funcția de șef al Autorității Electorale și care este numit în funcția respectivă din rândul funcționarilor publici, și un număr de membri care nu poate fi mai mic de patru, după cum se prevede prin legea în vigoare în Malta.
3. Membrii Autorității Electorale sunt numiți de Președintele Republicii, care acționează potrivit recomandării făcute de Prim-ministru, după consultarea cu liderul opoziției.
4. O persoană nu este eligibilă pentru deținerea funcției de membru al Autorității Electorale dacă este ministru, secretar parlamentar, membru sau candidat în alegerile pentru Camera Reprezentanților ori funcționar public.
5. Sub rezerva prezentului articol, un membru al Autorității Electorale va elibera funcția:
 - a. la expirarea unei perioade de trei ani de la data numirii sale sau la o dată anterioară specificată în documentul prin care a fost numit ori
 - b. dacă apar împrejurări care, dacă acesta nu ar fi membru al Comisiei, l-ar descalifica de la numirea în această funcție.
6. Sub rezerva alineatului 7 din prezentul articol, un membru al Autorității Electorale poate fi eliberat din funcție de către Președintele Republicii potrivit recomandării făcute de Prim-ministru.
7. Un membru al Autorității Electorale nu va fi eliberat din funcție decât pentru motivul incapacității de a îndeplini îndatoririle aferente funcției (indiferent dacă aceasta rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mentală ori din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.
8. Dacă funcția de membru al Autorității Electorale este vacantă sau dacă un membru nu poate îndeplini îndatoririle acordate postului indiferent de motiv, atunci Președintele Republicii, acționând în conformitate cu recomandarea Prim-ministrului, dată după consultarea cu liderul opoziției, poate desemna o persoană eligibilă pentru a fi numită membru în vederea îndeplinirii funcției de membru temporar al autorității; conform alineatelor 5 – 7 din prezentul articol, orice persoană astfel numită încetează a mai fi membru în momentul numirii unei persoane pentru a ocupa locul vacant sau, după caz, atunci când membrul

care nu și-a mai putut îndeplini îndatoririle acordate funcției își reia aceste îndatoriri.

9. În exercitarea îndatoririlor sale în baza prezentei Constituții, Autoritatea Electorală nu se va supune îndrumării sau controlului niciunei alte persoane sau autorități.

Art. 61. CIRCUMSCRIPȚIILE ELECTORALE

1. Autoritatea Electorală revizuieste delimitarea circumscripțiilor electorale menționate la articolul 56, alineatul 1 al prezentei Constituții la intervale cuprinse între doi și cinci ani și, potrivit prezentului articol, poate modifica aceste delimitări în măsura considerată oportună avându-se în vedere revizuirea, cu condiția ca respectiva autoritate să facă această revizuire și, potrivit prezentului articol, să modifice respectivele delimitări ori de câte ori Parlamentul adoptă o prevedere de modificare a numărului de circumscripții electorale; în plus, autoritatea poate face această revizuire în orice moment și, potrivit prezentului articol, poate modifica respectivele delimitări în măsura considerată oportună ca urmare a desfășurării unui recensământ al populației în baza oricărei legi.

2. Orice prevedere adoptată de Parlament de modificare a numărului de circumscripții electorale va intra în vigoare în momentul intrării în vigoare a modificării delimitării teritoriale a circumscripțiilor electorale care rezultă din aceasta, în condițiile alineatului 1.

3. Ori de câte ori Autoritatea Electorală efectuează o modificare a delimitărilor teritoriale în baza prezentului articol, se vor aplica următoarele prevederi:

- a. șeful Autorității Electorale va comunica modificarea Prim-ministrului și liderului opoziției imediat ce este posibil după efectuarea sa;
- b. în cel mult două luni de la primirea acestei comunicări, Prim-ministrul va înainta modificarea Camerei Reprezentanților pentru analiză;
- c. în cel mult cinci luni de la primirea respectivei comunicări de către Prim-ministru, printr-o rezoluție, Camera poate aproba modificarea sau o poate trimite înapoi Autorității Electorale pentru reexaminare;
- d. la expirarea unei perioade de șase luni de la data la care modificarea a fost comunicată Prim-ministrului, sau, dacă modificarea este aprobată de Cameră, la aprobarea acesteia, ori, dacă modificarea este trimisă înapoi autorității, la expirarea unei perioade de două luni de la această trimitere, șeful Autorității Electorale va dispune publicarea modificării în Monitorul Oficial fie în forma inițială, fie cu modificări, dacă a fost modificată de autoritatea electorală; și
- e. orice asemenea modificare va intra în vigoare la următoarea dizolvare a Parlamentului după publicarea modificării în Monitorul Oficial, în baza literei d a prezentului alineat, cu condiția ca nicio prevedere din prezentul alineat să nu fie interpretată ca împiedicând publicarea

oricărui registru electoral sau îndeplinirea oricărei alte cerințe în legătură cu înregistrarea alegătorilor în conformitate cu modificarea, în baza oricărei legi în vigoare la momentul respectiv în Malta, înainte de dizolvarea respectivă.

4. Modificarea delimitărilor teritoriale ale oricărei circumscripții electorale în baza prezentului articol se va face astfel încât să asigure faptul că, la momentul la care Autoritatea Electorală își desfășoară revizuirea, numărul obținut prin împărțirea numărului total de alegători din respectiva circumscripție (stabilit în baza registrului electoral în vigoare la momentul respectiv) la numărul de membri care vor fi trimiși în Camera Reprezentanților din circumscripția respectivă este cât mai apropiat posibil de norma de reprezentare electorală, dacă orice asemenea modificare poate fi efectuată astfel încât numărul de alegători din respectiva circumscripție să fie, la momentul la care Autoritatea Electorală desfășoară revizuirea, mai mare sau mai mic decât norma de reprezentare înmulțită cu numărul de membri ce vor fi astfel trimiși, însă în niciun caz cu mai mult de cinci procente, pentru a lua în considerare vecinătatea geografică, diferențele de densitate a populației și alți factori relevanți și dacă Insula Gozo și insulele din Arhipelagul maltez în afara Insulei Malta vor fi considerate împreună o circumscripție electorală și nu pot fi împărțite între două sau mai multe circumscripții electorale.

4a. Delimitarea teritorială a circumscripțiilor electorale în scopul oricăror alegeri generale ce urmează să aibă loc după dizolvarea Parlamentului după data de 1 septembrie 2007 vor fi cele existente la data respectivă, cu modificările făcute în conformitate cu prevederile condiției din alineatul 4b al prezentului articol, după cum poate fi necesar pentru ca circumscripțiile electorale pentru respectivele alegeri să respecte prevederile celei de-a doua condiții din alineatul 4 al prezentului articol și ale articolului 61a din prezenta Constituție.

4b. Fără a lua în considerare prevederile alineatului 1 din prezentul articol, Autoritatea Electorală nu va revizui delimitarea teritorială a circumscripțiilor existente la data de 1 septembrie 2007 decât după alegerile generale care urmează a fi ținute chiar după dizolvarea Parlamentului imediat după acea dată, iar această revizuire va avea loc la intervalele de la data publicării rezultatului oficial al acelor alegeri prevăzute la alineatul 1 al prezentului articol sau după cum este altfel necesar în baza aceluiași alineat, dacă respectiva autoritate electorală va revizui, până la data de 30 septembrie 2007, delimitarea teritorială a circumscripțiilor în măsura necesară și numai pentru a face ajustări la respectivele delimitări, astfel încât circumscripțiile electorale în scopul acelor alegeri să respecte prevederile alineatului 4 din prezentul articol; fără a lua în considerare orice alte prevederi ale prezentului articol, aceste ajustări vor intra în vigoare la publicarea registrului ca fiind corect la data de 30 septembrie 2007.

5. În sensul oricărei revizuirii efectuate în baza prezentului articol, „norma de reprezentare” înseamnă numărul obținut prin împărțirea numărului total al

alegătorilor din Malta (stabilit prin registrul electoral în vigoare la momentul respectiv la care Autoritatea Electorală efectuează acea revizuire) la numărul total de membri care vor fi trimiși în Camera Reprezentanților la alegerile generale ulterioare următoarei dizolvări a Parlamentului.

6. Desfășurarea alegerilor în fiecare circumscripție electorală și a oricărei votări efectuate în baza articolului 66, alineatul 3, din prezenta Constituție se vor supune îndrumării și supervizării Autorității Electorale.

Art. 61a. INSULA GOZO ȘI INSULELE DIN ARHIPELAGUL MALTEZ ÎN AFARA INSULEI MALTA NU VOR FI SEPARATE

1. Următoarele prevederi ale prezentului articol se aplică dacă, în momentul revizuirii delimitării teritoriale a circumscripțiilor în baza articolului 61 din prezenta Constituție, Autoritatea Electorală, cu excepția prevederilor celei de-a doua condiții din alineatul 4 al aceluiași articol, ar fi trebuit să separe Insula Gozo și insulele din Arhipelagul maltez, sau orice parte a acestora, de Insula Malta, între două sau mai multe circumscripții electorale.

2. Autoritatea Electorală:

- a. va stabili Insula Gozo împreună cu insulele din Arhipelagul maltez în afara Insulei Malta ca o singură circumscripție electorală și
- b. va aplica prevederile alineatelor 4 și 5 ale articolului 61 din prezenta Constituție numai cu referire la alegătorii și circumscripțiile de pe Insula Malta, fără a lua în calcul circumscripția formată din Insula Gozo și celelalte insule din Arhipelagul maltez sau alegătorii din acestea.

3. În sensul literei b a alineatului 2 din prezentul articol, în calcularea numărului de votanți din fiecare circumscripție electorală din Insula Malta, numărul total de circumscripții electorale va fi numărul circumscripțiilor electorale stabilite prin articolul 17 din Legea privind alegerile generale minus una.

Art. 62. OCUPAREA LOCURILOR VACANTE

Ori de câte ori locul unui membru al Camerei Reprezentanților devine vacant, respectivul loc vacant va fi ocupat în modalitatea prevăzută în legii în vigoare la momentul respectiv în Malta.

Art. 63. SOLUȚIONAREA ASPECTELOR REFERITOARE LA COMPONENTĂ

Orice întrebare dacă:

- a. o persoană a fost aleasă în mod valabil ca membru al Camerei Reprezentanților;
- b. un membru al Camerei și-a eliberat locul în aceasta sau, în baza alineatului din articolul 55 al prezentei Constituții, trebuie să înceteze să-și mai îndeplinească îndatoririle de membru; sau
- c. orice persoană a fost aleasă în mod valabil ca președinte al Camerei din rândul persoanelor care nu sunt membri ai Camerei ori, după ce a fost ales în această funcție, a eliberat funcția de Președinte al Camerei,

va fi trimisă către și soluționată de Curtea Constituțională în conformitate cu prevederile oricărei legi în vigoare la momentul respectiv în Malta.

Art. 64. SECRETARUL CAMEREI REPREZENTANȚILOR ȘI PERSONALUL SĂU

1. Există un Secretar al Camerei Reprezentanților.
2. Funcția de Secretar al Camerei Reprezentanților și funcțiile de membri ai personalului său sunt funcții publice.

Art. 64a. FUNCȚIA DE AVOCAT AL POPORULUI

1. Există un comisar pentru anchete administrative care este denumit Avocatul Poporului și care va avea rolul de a ancheta acțiunile întreprinse de sau în numele Guvernului ori de o altă autoritate, organism sau persoană, după cum se prevede prin lege (inclusiv o autoritate, organism sau oficiu înființat prin prezenta Constituție), ca fiind acțiuni întreprinse în exercitarea funcțiilor lor administrative.

2. Modalitatea de desemnare, durata mandatului și modalitatea de revocare sau suspendare din funcție a Avocatului Poporului, precum și orice alte aspecte auxiliare sau accesorii acestora ori considerate necesare sau eficiente pentru îndeplinirea funcției menționate la alineatul 1 vor fi prevăzute printr-un act adoptat de Parlament.

Partea a 2-a: Prerogativele și procedura Parlamentului

Art. 65. PREROGATIVA DE ADOPTARE A LEGILOR

1. Sub rezerva prevederilor prezentei Constituții, Parlamentul poate adopta legi pentru pacea, ordinea și buna administrare a Maltei în conformitate cu respectarea deplină a drepturilor omului, a principiilor de drept internațional general acceptate și a obligațiilor internaționale și regionale ale Maltei, în special cele asumate prin tratatul de aderare la Uniunea Europeană semnat la Atena la data de 16 aprilie 2003.

2. Fără a aduce atingere în general alineatului 1 și sub rezerva alineatelor 3 – 5 din prezentul articol, Parlamentul poate stabili prin lege privilegiile, imunitățile și prerogativele Camerei Reprezentanților și ale membrilor acesteia.

3. Nu se pot iniția proceduri civile sau penale împotriva niciunui membru al Camerei Reprezentanților pentru opinii exprimate în fața sau scrise într-un raport adresat Camerei ori a unui comitet al acesteia sau din cauza oricărui aspect prezentat de respectivul membru printr-o petiție, proiect de lege, rezoluție, moțiune sau în alt mod.

4. Pe durata oricărei sesiuni, membrii Camerei Reprezentanților nu vor fi arestați pentru nicio datorie civilă, cu excepția unei datorii a cărei contractare reprezintă o infracțiune.

5. Nicio notificare emisă de o instanță în exercitarea competenței sale civile nu va fi comunicată sau executată în incinta Camerei Reprezentanților când aceasta se află în ședință sau prin Președintele Camerei, Secretar sau alt funcționar al Camerei.

Art. 66. MODIFICAREA PREZENTEI CONSTITUȚII

1. Sub rezerva prezentului articol, Parlamentul poate modifica oricare dintre prevederile prezentei Constituții și (în măsura în care face parte din legislația Maltei) oricare dintre prevederile Legii privind independența Maltei din 1964.

2. În măsura în care modifică:

- a. prezentul articol sau
- b. articolul 1, alineatul 2 din articolul 2, alineatul 1 din articolul 3, alineatul 1 din articolul 5, articolul 6, articolele 32 – 48, articolele 51, 52, 56, 57, 60, 61 și 64a, alineatul 3 din articolul 65, alineatul 2 din articolul 75, articolul 76 (cu excepția alineatului 2 din acesta), articolele 77 și 78, articolul 80, articolul 91, articolele de la 95 la 100 (inclusiv), articolele 102 – 110, articolele 113, 114, 115a, 118, 119 sau 120 din prezenta Constituție ori
- c. articolul 124 al prezentei Constituții în aplicarea acestuia la oricare dintre prevederile specificate la literele a sau b din prezentul alineat, un proiect de lege pentru un act adoptat de Parlament în baza prezentului articol nu va fi adoptat în Camera Reprezentanților, cu excepția cazului în care, la votul final asupra acestuia în respectiva Cameră, este sprijinit de voturile a cel puțin două treimi dintre toți membrii Camerei.

3. În măsura în care modifică:

- a. prezentul alineat sau alineatul 4 al prezentului articol sau
- b. alineatul 2 din articolul 76 al prezentei Constituții,

un proiect de lege pentru un Act adoptat de Parlament în baza prezentului articol nu va fi prezentat Președintelui Republicii pentru a-și da acordul decât dacă, după o perioadă cuprinsă între cel puțin trei luni și cel mult șase luni de la trecerea acestuia prin Cameră în modalitatea specificată la alineatul alineatul 2 al prezentului articol, acesta a fost înaintat alegătorilor eligibili să voteze pentru alegerea membrilor Camerei Reprezentanților și majoritatea alegătorilor votanți au aprobat proiectul de lege.

4. Prevederile alineatului 10 din articolul 56 al prezentei Constituții se aplică votului asupra unui proiect de lege înaintat alegătorilor în baza alineatului 3 din prezentul articol după cum se aplică votării la alegerea membrilor Camerei Reprezentanților și sub rezerva faptului menționat mai sus, că votul asupra acestui proiect de lege va avea loc în modalitatea prevăzută de Parlament.

5. În măsura în care modifică oricare dintre prevederile prezentei Constituții, cu excepția celor specificate în alineatele 2 și 3 din prezentul articol, un proiect de lege pentru un act adoptat de Parlament în baza prezentului articol nu va

fi adoptat în Camera Reprezentanților decât dacă, la votul final asupra acestuia în respectiva Cameră, este sprijinit de voturile majorității membrilor Camerei.

6. Un act adoptat de Parlament prin care se modifică numărul de membri ai Camerei Reprezentanților nu va afecta componența Camerei înaintea dizolvării Parlamentului ce urmează adoptării sale.

7. În prezentul articol:

- a. referirile la oricare dintre prevederile prezentei Constituții sau ale Legii privind independența Maltei din 1964 includ referiri la orice lege care modifică sau înlocuiește respectiva prevedere, iar
- b. referirile la modificarea oricăreia dintre prevederile prezentei Constituții sau ale Legii privind independența Maltei din 1964 includ referiri la amendamentul, modificarea sau readoptarea, cu sau fără amendamente sau modificări, a respectivei prevederi, suspendarea sau abrogarea respectivei prevederi și adoptarea unei prevederi diferite în locul respectivei prevederi.

Art. 67. REGLEMENTAREA PROCEDURII ÎN CAMERA REPREZENTANȚILOR

1. Sub rezerva prevederilor prezentei Constituții, Camera Reprezentanților își poate reglementa propria procedură.

2. Camera Reprezentanților poate acționa fără a lua în considerare orice loc vacant din componența sa (inclusiv orice loc vacant care nu este completat la prima întrunire a Camerei ori după data intrării în vigoare sau după orice dizolvare a Parlamentului) și prezența sau participarea oricărei persoane care nu are dreptul să fie prezentă sau să participe la procedurile Camerei nu va invalida respectivele proceduri.

3. Orice prevedere făcută ca urmare a alineatului 1 din prezentul articol pentru înființarea de comisii ale Camerei pentru a investiga aspecte de importanță publică generală va avea drept scop asigurarea faptului că, în măsura în care acest lucru este posibil pentru Cameră, o asemenea comisie este formată astfel încât să reprezinte Camera în mod proporțional.

Art. 68. JURĂMÂNTUL CARE TREBUIE DEPUȘ DE MEMBRII CAMEREI REPREZENTANȚILOR

Nu se va permite niciunui membru al Camerei Reprezentanților să ia parte la lucrările Camerei (cu excepția lucrărilor necesare în sensul prezentului articol) până când nu a depus și semnat jurământul de credință în fața Camerei, dacă alegerea Președintelui și a Vicepreședintelui Camerei poate avea loc înainte de depunerea și semnarea jurământului de către membrii Camerei.

Art. 69. PREȘEDINȚIA CAMEREI REPREZENTANȚILOR

1. Următoarele persoane prezidează orice ședință a Camerei Reprezentanților:
 - a. președintele Camerei sau
 - b. în absența Președintelui Camerei, Vicepreședintele Camerei ori

c. în absența Președintelui și a Vicepreședintelui Camerei, un membru al Camerei (care nu este ministru sau secretar parlamentar) pe care Camera îl poate alege în acest scop.

2. Referirile din prezentul articol la situațiile în care Președintele sau Vicepreședintele Camerei este absent includ trimiteri la situațiile în care funcția de Președinte sau de Vicepreședinte al Camerei este vacantă.

Art. 70. CVORUMUL ÎN CAMERA REPREZENTANȚILOR

1. Dacă, la orice ședință a Camerei Reprezentanților, orice membru care este prezent atrage atenția persoanei care prezidează ședința cu privire la lipsa cvorumului și, după o perioadă prevăzută în normele de procedură ale Camerei, persoana care prezidează ședința afirmă că nu este încă întrunit cvorumul Camerei, ședința Camerei se amână.

2. În sensul prezentului articol:

- a. cvorumul Camerei Reprezentanților este format din cincisprezece membri și
- b. persoana care prezidează ședința Camerei nu va fi inclusă în stabilirea faptului dacă există cvorum sau nu.

Art. 71. VOTUL

1. Cu excepția cazului în care prezenta Constituție prevede altfel, toate aspectele propuse în vederea luării unei decizii în Camera Reprezentanților vor fi decise prin majoritatea voturilor membrilor prezenți și care votează.

2. Președintele Camerei nu votează, cu excepția cazului în care există egalitate de voturi cu privire la orice aspect, iar în acest caz acesta va avea și va exercita un vot decisiv.

3. Orice altă persoană care prezidează Camera Reprezentanților va reține votul său inițial în calitate de membru și, în cazul în care există egalitate de voturi cu privire la orice aspect, va avea, de asemenea, va exercita un vot decisiv.

Art. 72. MODALITATEA DE EXERCITARE A PUTERII LEGISLATIVE

1. Prerogativa Parlamentului de a adopta legi va fi exercitată prin proiecte de lege adoptate de Camera Reprezentanților și la care Președintele Republicii își dă acordul.

2. Când este prezentat un proiect de lege Președintelui Republicii pentru exprimarea acordului său, acesta va indica imediat acordul său.

3. Un proiect de lege nu va deveni lege decât dacă a fost adoptat în mod corespunzător și s-a exprimat acordul cu privire la acesta în baza prezentei Constituții.

4. Atunci când Președintele Republicii a fost de acord cu o lege, aceasta va fi imediat publicată în Monitorul Oficial și nu va intra în vigoare până când nu a fost astfel publicată, însă Parlamentul poate amâna intrarea în vigoare a oricărei asemenea legi și poate adopta legi cu efect retroactiv.

Art. 73. RESTRICȚII CU PRIVIRE LA ANUMITE MĂSURI FINANCIARE

Cu excepția cazului în care există recomandarea Președintelui Republicii, ca urmare a unei propuneri din partea unui ministru, Camera Reprezentanților nu va putea:

- a. desfășura lucrări cu privire la niciun proiect de lege (inclusiv orice amendament al unui proiect de lege) care, în opinia persoanei care prezidează, include prevederi în oricare dintre următoarele scopuri, respectiv, pentru impunerea sau majorarea oricărui impozit, oricărei taxe asupra veniturilor sau altor fonduri ale Maltei sau pentru modificarea oricărei asemenea taxe în alt mod decât reducând-o, ori pentru încheierea oricărei înțelegeri în legătură cu sau renunțarea la orice datorie față de Malta;
- b. desfășura lucrări cu privire la nicio moțiune (inclusiv orice amendament al unei moțiuni) al cărei efect, în opinia persoanei care prezidează, ar consta în includerea unor prevederi pentru oricare dintre scopurile menționate mai sus sau
- c. primi nicio petiție care, în opinia persoanei care prezidează, cere să se includă prevederi pentru oricare dintre scopurile menționate mai sus.

Art. 74. LIMBA LEGISLAȚIEI

Cu excepția cazurilor în care Parlamentul prevede altfel, orice lege va fi adoptată atât în limba malteză, cât și în limba engleză și, dacă există vreo neconcordanță între versiunea în limba malteză și cea în limba engleză ale oricărei legi, textul în limba malteză va prevala.

*Partea a 3-a: Convocare, prorogare și dizolvare***Art. 75. SESIUNILE PARLAMENTULUI**

1. Fiecare sesiune a Parlamentului începe la momentul numit de Președintele Republicii prin proclamație și va fi ținută la locul sau locurile care pot fi desemnate ocazional de Președintele Republicii prin proclamație sau de Camera Reprezentanților printr-o modalitate pe care o poate considera adecvată.

2. Parlamentul se va întruni în sesiune cel puțin o dată pe an, astfel încât nu va interveni o perioadă de 12 luni între ultima ședință a Parlamentului dintr-o sesiune și prima ședință a acestuia din următoarea sesiune.

3. Camera Reprezentanților se va întruni în cel mult două luni de la publicarea rezultatului oficial al alegerilor generale de către Comisia electorală la o dată desemnată de Președintele Republicii.

Art. 76. PROROGAREA ȘI DIZOLVAREA PARLAMENTULUI

1. În orice moment, Președintele Republicii poate proroga sau dizolva Parlamentul prin proclamație.

2. Conform alineatului 3 din prezentul articol, cu excepția cazului în care este dizolvat mai devreme, Parlamentul va continua timp de cinci ani de la data primei sale ședințe după orice dizolvare și apoi va rămâne dizolvat.

3. În orice moment în care Malta se află în război, Parlamentul poate prelungi ocazional perioada de cinci ani menționată la alineatul 2 din prezentul articol cu nu mai mult de 12 luni o dată, dacă mandatul Parlamentului nu va fi prelungit în baza prezentului alineat cu mai mult de cinci ani.

4. Dacă, între o dizolvare a Parlamentului și următoarele alegeri generale care urmează pentru membrii Camerei Reprezentanților apare o urgență de asemenea natură încât, în opinia Prim-ministrului, este necesară rechemarea Parlamentului, atunci, prin proclamație, Președintele Republicii poate convoca întrunirea Parlamentului care a fost dizolvat și atunci se va considera că respectivul Parlament nu a fost dizolvat (cu excepția prevederilor articolului 77 și, în legătură cu următoarele alegeri generale care urmează, articolul 61, alineatul 3, și 66, alineatul 6, din prezenta Constituție), însă se va considera (cu excepția celor menționate mai sus) că este dizolvat la data la care are loc votul în cadrul următoarelor alegeri generale.

5. În exercitarea prerogativelor sale în baza prezentului articol, Președintele Republicii va acționa în conformitate cu recomandarea Prim-ministrului, cu condiția ca:

- a. în cazul în care Camera Reprezentanților adoptă o rezoluție, sprijinită de voturile majorității membrilor acesteia, prin care își exprimă neîncrederea în Guvern, iar, în termen de trei zile, Prim-ministrul nu demisionează din funcție sau nu recomandă dizolvarea, Președintele Republicii să poată dizolva Parlamentul;
- b. dacă funcția de Prim-ministru este vacantă și Președintele Republicii consideră că nu există nicio perspectivă să poată desemna în respectiva funcție, într-o perioadă rezonabilă de timp, o persoană care să poată obține sprijinul majorității membrilor Camerei Reprezentanților, atunci Președintele Republicii să poată dizolva Parlamentul și
- c. dacă Prim-ministrul recomandă dizolvarea și Președintele Republicii consideră că administrarea Maltei poate continua fără o dizolvare și că dizolvarea nu ar fi în interesul Maltei, Președintele Republicii să poată refuza dizolvarea Parlamentului.

Art. 77. ALEGERILE GENERALE

Alegerile generale ale membrilor Camerei Reprezentanților sunt organizate în termen de trei luni de la fiecare dizolvare a Parlamentului, la o dată pe care Președintele Republicii, acționând în baza recomandării făcute de Prim-ministru, o va desemna prin proclamație.

CAPITOLUL VII

Puterea executivă

Art. 78. AUTORITATEA EXECUTIVĂ A MALTEI

1. Autoritatea executivă a Maltei este încredințată Președintelui Republicii.
2. Autoritatea executivă a Maltei este exercitată de Președintele Republicii fie direct, fie prin funcționarii subordonați acestuia, în baza prevederilor din prezenta Constituție.
3. Nicio prevedere din prezentul articol nu va împiedica Parlamentul să confere funcții altor persoane sau autorități în afara Președintelui Republicii.

Art. 79. CABINETUL

1. Există un Cabinet al Maltei care este alcătuit din Prim-ministru și un număr de alți miniștri numiți potrivit articolului 80 din prezenta Constituție.
2. Cabinetul exercită conducerea generală și controlul asupra guvernământului Maltei și este răspunzător în mod colectiv pentru acesta în fața Parlamentului.

Art. 80. NUMIREA MINIȘTRILOR

Ori de câte ori apare ocazia numirii unui Prim-ministru, Președintele Republicii va desemna în funcția de Prim-ministru un membru al Camerei Reprezentanților care, în opinia sa, este cel mai competent să solicite sprijinul majorității membrilor respectivei Camere și, acționând în baza recomandării făcute de Prim-ministru va desemna ceilalți miniștri dintre membrii Camerei Reprezentanților, cu condiția ca, dacă numirea în funcția de Prim-ministru sau de orice ministru trebuie să aibă loc atunci când Parlamentul este dizolvat, o persoană care a fost membru al Camerei Reprezentanților imediat înainte de dizolvarea acesteia să poată fi numită Prim-ministru sau ministru ca și cum, în fiecare caz, respectiva persoană ar fi încă membru al Camerei Reprezentanților, însă orice persoană astfel numită va elibera funcția la începutul următoarei sesiuni a Parlamentului dacă nu mai este membru al acestuia.

Art. 81. MANDATUL MINIȘTRILOR

1. În cazul în care Camera Reprezentanților adoptă o rezoluție, sprijinită de voturile majorității membrilor acesteia, că nu are încredere în Guvern, Președintele Republicii poate revoca Prim-ministru din funcție, cu condiția ca Președintele Republicii să nu facă acest lucru decât dacă au trecut trei zile și nu a decis să dizolve Parlamentul în baza articolului 76 din prezenta Constituție.
2. Funcția de Prim-ministru devine vacantă și în următoarele cazuri:
 - a. atunci când, după orice dizolvare a Parlamentului, Prim-ministru este informat de către Președintele Republicii că Președintele Republicii îl va numi din nou Prim-ministru sau că va numi o altă persoană în funcția de Prim-ministru;

- b. dacă acesta încetează a mai fi membru al Camerei Reprezentanților în alt mod decât prin dizolvarea Parlamentului sau
 - c. dacă, potrivit alineatului 2 din articolul 55 al prezentei Constituții, acesta trebuie să înceteze să-și mai îndeplinească îndatoririle de membru al Camerei Reprezentanților.
3. În afara funcției de Prim-ministru, funcția de ministru devine vacantă:
- a. la numirea sau renumirea oricărei persoane în funcția de Prim-ministru;
 - b. dacă numirea unei persoane în această funcție este revocată de Președintele Republicii, acționând în conformitate cu recomandarea Prim-ministrului;
 - c. dacă acesta încetează a mai fi membru al Camerei Reprezentanților în alt mod decât prin dizolvarea Parlamentului, sau
 - d. dacă, potrivit alineatului 2 din articolul 55 al prezentei Constituții, acesta trebuie să înceteze să-și mai îndeplinească îndatoririle de membru al Camerei Reprezentanților.

Art. 82. ALOCAREA PORTOFOLIILOR CĂTRE MINIȘTRI

1. Sub rezerva prevederilor prezentei Constituții, Președintele Republicii, acționând în conformitate cu recomandarea Prim-ministrului, poate atribui, prin dispoziții date în scris, Prim-ministrului sau oricărui alt ministru, responsabilitatea pentru orice activitate a Guvernului Maltei, inclusiv administrarea oricărui departament al Guvernului.

2. Nicio prevedere a prezentului articol nu va autoriza Președintele Republicii să confere unui ministru autoritatea de a exercita orice prerogativă sau de a îndeplini orice obligație care este conferită sau impusă oricărei persoane sau autorități în afara competenței respectivului ministru, potrivit prezentei Constituții sau oricărei alte legi.

Art. 83. PRIM-MINISTRU ÎN EXERCITIU

1. Ori de câte ori Prim-ministrul lipsește din Malta sau este în concediu, ori nu își poate îndeplini îndatoririle pe motiv de boală, Președintele Republicii poate autoriza orice alt membru al Cabinetului să îndeplinească respectivele funcții (cu excepția funcțiilor conferite de prezentul articol), iar respectivul membru poate îndeplini funcțiile până la revocarea autorității sale de către Președintele Republicii.

2. Prerogativele Președintelui Republicii în baza prezentului articol vor fi exercitate în conformitate cu recomandarea Prim-ministrului, cu condiția ca, în cazul în care Președintele Republicii consideră că este imposibil să obțină recomandarea Prim-ministrului din cauza absenței sau bolii acestuia, respectivele prerogative să poată fi exercitate fără această recomandare.

Art. 84. MINIȘTRI INTERIMARI

1. Ori de câte ori un ministru, cu excepția Prim-ministrului, nu își poate îndeplini îndatoririle pe motiv de boală sau absență din Malta, Președintele

Republicii poate desemna un alt membru al Camerei Reprezentanților pentru a îndeplini funcția de ministru interimar, cu condiția ca, dacă numirea în această funcție trebuie să aibă loc atunci când Parlamentul este dizolvat, o persoană care a fost membru al Camerei Reprezentanților chiar înainte de dizolvarea acesteia să poată fi numită ministru interimar ca și cum ar fi încă membru al Camerei, însă orice persoană astfel numită va elibera funcția la începutul următoarei sesiuni a Parlamentului dacă nu mai este membru al acestuia.

2. Conform articolului 81 din prezenta Constituție, un ministru interimar deține această funcție până în momentul notificării sale de către Președintele Republicii că ministrul a cărui incapacitate de a-și îndeplini îndatoririle a determinat numirea sa își poate îndeplini din nou respectivele îndatoriri sau până când respectivul ministru eliberează funcția.

3. Prerogativele Președintelui Republicii în baza prezentului articol vor fi exercitate potrivit recomandării făcute de Prim-ministru.

Art. 85. EXERCITAREA ÎNDATORIRILOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII

1. În exercitarea îndatoririlor sale, Președintele Republicii va acționa în conformitate cu recomandarea Cabinetului sau a unui ministru care acționează sub autoritatea generală a Cabinetului, cu excepția cazurilor în care prezenta Constituție sau orice altă lege îi cere să acționeze în conformitate cu recomandarea oricărei alte persoane sau autorități în afara Cabinetului, cu condiția că Președintele Republicii va acționa în conformitate cu propria voință în executarea următoarelor îndatoriri:

- a. în exercitarea prerogativelor în legătură cu dizolvarea Parlamentului conferite acestuia de condiția din alineatul 5 al articolului 76 din prezenta Constituție;
- b. în exercitarea prerogativei de a desemna Prim-ministrul sau de a revoca Prim-ministrul din funcție, conferite acestuia de articolul 80 și alineatul 1 din articolul 81 al prezentei Constituții;
- c. în exercitarea prerogativelor conferite acestuia de articolul 83 al prezentei Constituții (care se referă la îndeplinirea îndatoririlor Prim-ministrului pe durata absenței, concediului sau stării de boală) în circumstanțele descrise în condiția din alineatul 2 al respectivului articol;
- d. în exercitarea prerogativei de a desemna liderul opoziției și de a revoca orice astfel de numire, conferite acestuia de articolul 90 al prezentei Constituții și
- e. în indicarea aprobării sale, în sensul alineatului 4 din articolul 110 al prezentei Constituții, pentru numirea în funcție a propriului personal.

2. În cazul în care, potrivit prezentei Constituții, Președintele Republicii trebuie să acționeze în conformitate cu recomandarea oricărei persoane sau autorități, nicio instanță judecătorească nu va ancheta dacă acesta a primit sau a acționat, în fiecare caz, în conformitate cu respectiva recomandare.

3. Referirea din alineatul 1 al prezentului articol la atribuțiile Președintelui Republicii va fi interpretată ca referire la prerogativele și atribuțiile sale în exercitarea autorității executive a Maltei și la orice alte prerogative și atribuții conferite sau impuse acestuia în calitate de Președinte al Republicii în baza prezentei Constituții sau a oricărei alte legi.

Art. 86. EXERCITAREA ÎNDATORIRILOR PRIM-MINISTRULUI

1. În cazul în care, conform prezentei Constituții, Prim-ministrul trebuie să exercite orice atribuții la recomandarea oricărei persoane sau autorități, acesta va exercita respectiva funcție în conformitate cu respectiva recomandare, cu condiția ca:

- a. înainte de a acționa în conformitate cu aceasta, să poată trimite respectiva recomandare înapoi spre a fi reexaminată de persoana sau autoritatea respectivă și
- b. după ce a reexaminat recomandarea inițială în baza alineatului de mai sus, dacă respectiva persoană sau autoritate o înlocuiește cu o recomandare diferită, prevederile prezentului alineat să fie aplicate respectivei recomandări după cum se aplică și recomandării inițiale.

2. În cazul în care, conform prezentei Constituții, Prim-ministrul trebuie să îndeplinească orice atribuție după consultarea cu orice persoană sau autoritate, acesta nu va fi obligat să îndeplinească respectiva funcție în conformitate cu recomandarea acelei persoane sau autorități.

3. În cazul în care, conform prezentei Constituții, Prim-ministrul trebuie să îndeplinească orice atribuție în conformitate cu recomandarea sau după consultarea cu orice persoană ori autoritate, chestiunea dacă acesta a primit sau a acționat, în fiecare caz, în conformitate cu respectiva recomandare sau dacă s-a consultat cu respectiva persoană sau autoritate nu va fi anchetată în nicio instanță.

Art. 87. PREȘEDINTELE REPUBLICII TREBUIE INFORMAT CU PRIVIRE LA ASPECTE CARE ȚIN DE GUVERNARE

Prim-ministrul va informa Președintele Republicii în mod corespunzător cu privire la conduita generală a Guvernului Maltei și va oferi acestuia informațiile pe care le poate da referitor la orice problemă specifică în legătură cu Guvernul Maltei.

Art. 88. SECRETARII PARLAMENTARI

1. Președintele Republicii, acționând potrivit recomandării făcute de Prim-ministru, poate desemna secretari parlamentari dintre membrii Camerei Reprezentanților pentru a asista miniștrii în îndeplinirea atribuțiilor lor, cu condiția că, dacă numirea în această funcție trebuie să aibă loc atunci când Parlamentul este dizolvat, o persoană care a fost membru al Camerei Reprezentanților, chiar înainte de dizolvarea acesteia, poate fi numită secretar parlamentar ca și cum ar fi încă membru al Camerei, însă orice persoană astfel numită va elibera

funcția la începutul următoarei sesiuni a Parlamentului dacă nu este membru al acestuia.

2. Prevederile alineatului 3 din articolul 81 al prezentei Constituții se vor aplica secretarilor parlamentari după cum se aplică miniștrilor.

Art. 89. JURĂMÂNTUL MINIȘTRILOR

Un ministru sau un secretar parlamentar nu va începe exercitarea atribuțiilor aferente funcției sale dacă nu a depus și semnat jurământul de credință și jurământul funcției prevăzute în Anexa 3 și Anexa 2 la prezenta Constituție.

Art. 90. LIDERUL OPOZIȚIEI

1. Există un lider al opoziției care este numit de către Președintele Republicii.
2. Ori de câte ori trebuie numit un lider al opoziției, Președintele Republicii va desemna:
 - a. dacă există un singur partid de opoziție a cărui putere numerică în Camera Reprezentanților este mai mare decât puterea oricărui alt partid de opoziție, pe membrul Camerei Reprezentanților care este liderul respectivului partid sau
 - b. dacă, din cauza egalității puterii numerice a partidelor de opoziție în Cameră sau din cauza faptului că nu există un partid de opoziție, nicio persoană nu este eligibilă pentru numire potrivit literei a din prezentului alineat, membru respectivei Camere care, în opinia Președintelui Republicii, cere sprijinul celui mai mare grup unic de membri ai Camerei aflați în opoziție cu Guvernul, care sunt pregătiți să sprijine un lider.
3. Funcția de lider al opoziției devine vacantă:
 - a. dacă, după orice dizolvare a Parlamentului, acesta este informat de către Președintele Republicii că va desemna o altă persoană ca lider al opoziției;
 - b. dacă acesta încetează a mai fi membru al Camerei Reprezentanților în alt mod decât prin dizolvarea Parlamentului;
 - c. dacă, în baza alineatului 2 al articolului 55 din prezenta Constituție, acesta trebuie să înceteze să-și mai îndeplinească îndatoririle de membru al Camerei Reprezentanților sau
 - d. dacă numirea sa este revocată în baza prevederile alineatului 4 din prezentul articol.
4. Dacă, în opinia Președintelui Republicii, un membru al Camerei Reprezentanților, altul decât liderul opoziției, a devenit lider în Cameră al partidului de opoziție care are cea mai mare putere numerică în Cameră sau, după caz, liderul opoziției a încetat să mai ceară sprijinul celui mai mare grup de membri aflați în opoziție cu Guvernul, Președintele Republicii va revoca numirea liderului opoziției.
5. Alineatul 4 al prezentului articol nu va avea efect în perioada în care Parlamentul este dizolvat.

Art. 91. PROCURORUL GENERAL

1. Există un Procuror General a cărui funcție este o funcție publică și care va fi numit de Președintele Republicii, potrivit recomandării Prim-ministrului.

2. O persoană nu este eligibilă în funcția de Procuror General decât dacă este eligibilă pentru numire ca judecător la instanțele judecătorești superioare.

3. În exercitarea prerogativelor sale de a iniția, desfășura și suspenda proceduri penale și a oricăror alte prerogative conferite acestuia de orice lege care îl autorizează să exercite respectiva prerogativă conform propriei aprecieri, Procurorul General nu se va supune îndrumării sau controlului niciunei alte persoane sau autorități.

4. Sub rezerva alineatului 5 din prezentul articol, Procurorul General va elibera funcția la împlinirea vârstei de 65 de ani.

5. Alineatele 2 și 3 din articolul 97 al prezentei Constituții se aplică în mod corespunzător și Procurorului General.

Art. 92. SECRETARII PERMANENȚI ȘI DIRECTORII DEPARTAMENTELOR GVERNAMENTALE

1. În cazul în care orice ministru a fost însărcinat cu responsabilitatea pentru orice departament guvernamental, acesta va exercita conducerea generală și controlul asupra respectivului departament; sub rezerva acestei conduceri și control, departamentul se poate afla sub supravegherea unui secretar permanent, cu condiția că două sau mai multe departamente ale Guvernului să poată fi puse sub supravegherea unui singur secretar permanent.

2. Prim-ministrul va fi responsabil pentru atribuirea departamentelor Guvernului către secretarii permanenți.

3. Prerogativa de a desemna funcționari publici pentru a deține sau a acționa în calitate de secretar permanent și de a revoca din funcție persoane care dețin sau acționează în această calitate aparține Președintelui Republicii, potrivit recomandării Prim-ministrului, dată după ce Prim-ministrul s-a consultat cu Comisia pentru serviciul public.

4. Directorii departamentelor Guvernului, în afara celor care au fost numiți în baza prevederilor specifice din prezenta Constituție, vor fi numiți dintre înalții funcționari de către Prim-ministru, acționând după consultarea Comisiei pentru serviciul public.

Art. 93. PREROGATIVA DE GRAȚIERE

1. Președintele Republicii are prerogativa de a:
 - a. acorda grațierea oricărei persoane vizate în sau condamnate pentru orice infracțiune, cu sau fără îndeplinirea condițiilor legale;
 - b. dispune suspendarea executării oricărei pedepse pronunțate cu privire la orice persoană pentru orice infracțiune, fie pe perioadă nedeterminată, fie pe o perioadă specificată;

- c. înlocui orice pedeapsă impusă oricărei persoane pentru orice infracțiune, cu o pedeapsă mai ușoară sau
 - d. scuti, în întregime sau în parte, de executarea unei sentințe pronunțate cu privire la orice persoană pentru o infracțiune sau pentru orice sancțiune sau confiscare datorată statului în alt mod în contul oricărei infracțiuni.
2. a. Dacă o persoană a fost condamnată la moarte de o instanță din Malta, Președintele Republicii va determina trimiterea către Ministrul de Justiție a unui raport scris al cazului redactat de judecătorul de la instanță sau, în cazul Curții Marțiale, de Președintele Curții, precum și a altor informații din dosarul cauzei sau din alte surse pe care Președintele Republicii le poate solicita.
- b. Respectivul ministru va trimite Cabinetului acest raport scris și informațiile (dacă există), iar Cabinetul va recomanda Președintelui Republicii dacă ar trebui să acorde infractorului grațierea sau suspendarea pedepsei, în exercitarea prerogativelor conferite acestuia de prezentul articol.

Art. 94. SECRETARUL CABINETULUI

1. Secretarul Cabinetului este un funcționar public numit în această funcție de către Prim-ministru.

2. Secretarul Cabinetului este responsabil, în baza instrucțiunilor date de către Prim-ministru, de organizarea activității și redactarea proceselor verbale ale ședințelor Cabinetului și pentru trimiterea deciziilor Cabinetului către persoana sau autoritatea corespunzătoare și va avea alte atribuții stabilite ocazional de Prim-ministru.

CAPITOLUL VIII

Sistemul judiciar

Art. 95. INSTANȚELE SUPERIOARE

1. În Malta există instanțe judecătorești superioare ce au competențele și atribuțiile prevăzute de orice lege în vigoare în Malta.

2. Una dintre instanțele superioare, formată din trei judecători care, potrivit oricărei legi în vigoare în Malta, pot fi membri ai Curții de apel, va fi denumită Curtea Constituțională și va avea competența de a audia și de a hotări cu privire la:

- a. aspectele menționate la articolul 63 al Constituției;
- b. orice sesizare făcută acesteia, potrivit articolului 56 din prezenta Constituție și orice chestiune supusă analizei acesteia potrivit oricărei legi referitoare la alegerea membrilor Camerei Reprezentanților;

- c. căile de atac împotriva deciziilor Primei Camere a instanței civile, în baza articolului 46 din prezenta Constituție;
- d. căile de atac împotriva deciziilor oricărei instanțe cu competență generală din Malta referitoare la interpretarea prezentei Constituții, în afara celor care pot intra sub incidența articolului 46 din prezenta Constituție;
- e. căile de atac împotriva deciziilor oricărei instanțe cu competență generală din Malta emise cu privire la întrebări referitoare la validitatea legilor, în afara celor care pot intra sub incidența articolului 46 din prezenta Constituție și
- f. orice întrebare în legătură cu care s-a pronunțat o instanță cu competență generală din Malta, și la oricare dintre întrebările menționate la literele de mai sus ale prezentului alineat, împotriva hotărârii fiind declarată o cale de atac la Curtea Constituțională, cu condiția ca nicio prevedere din prezentul alineat să nu excludă o cale de atac formulată separat în fața Curții de apel potrivit oricărei legi care este în vigoare la momentul respectiv în Malta.

3. Fără a aduce atingere prevederilor alineatului 2 din prezentul articol, dacă orice astfel de întrebare menționată în litera d sau e a respectivului alineat este ridicată pentru prima dată în cadrul procedurilor dintr-o instanță cu competența de a soluționa apelul, respectiva instanță va trimite întrebarea instanței care a emis decizia inițială, cu excepția cazului în care, în opinia sa, respectiva întrebare este pur și simplu dilatorie sau irelevantă, când va emite propria decizie cu privire la orice astfel de întrebare și, sub rezerva oricărei căi de atac în baza prevederilor alineatului 2 din prezentul articol, instanța la care întrebarea a fost ridicată va soluționa chestiunea potrivit deciziei respective.

4. Prevederile alineatelor 6 și 7 din articolul 46 al prezentei Constituții se vor aplica Curții Constituționale și, în acest sens, referirile la respectivul articol din alineatele menționate vor fi interpretate ca referiri la prezentul articol.

5. Dacă, în orice moment pe durata alegerii membrilor Camerei Reprezentanților și în perioada de 30 de zile care urmează acestor alegeri, Curtea Constituțională nu este constituită în conformitate cu prevederile prezentului articol, atunci, după acestea și până la momentul în care este constituită în alt mod în condițiile legii, Curtea va fi constituită în virtutea prezentului alineat și va fi formată din primii trei judecători cu cea mai mare vechime aflați în funcție la momentul respectiv, inclusiv, dacă oricare dintre ei este în funcție, Președintele Curții Supreme sau un alt judecător care îndeplinește îndatoririle Președintelui Curții Supreme; dacă, în orice alt moment, Curtea nu este constituită potrivit prevederilor prezentului articol într-o perioadă mai mare de 15 zile, atunci, la expirarea respectivei perioade de 15 zile și până la momentul în care este constituită în alt mod în condițiile legii, Curtea va fi constituită în virtutea prezentului

alineat și va fi formată din primii trei judecători cu cea mai mare vechime, după cum se menționează mai sus.

6. Judecătorii instanțelor superioare vor fi Președintele Curții Supreme și un număr de judecători prevăzut de orice lege în vigoare în Malta, cu condiția ca funcția de judecător la instanțele superioare să nu fie desființată fără consimțământul titularului pe durata mandatului său.

Art. 96. NUMIREA JUDECĂTORILOR

1. Judecătorii instanțelor superioare sunt numiți de Președintele Republicii, la recomandarea Prim-ministrului.

2. O persoană nu este eligibilă spre a fi numită judecător la instanțele superioare decât dacă a exercitat profesia de avocat în Malta sau a deținut funcția de magistrat în Malta ori a exercitat această profesie sau a deținut această funcție parțial, pe o perioadă de sau pe perioade care totalizează cel puțin 12 ani.

Art. 97. MANDATUL JUDECĂTORILOR

1. Sub rezerva prezentului articol, un judecător de la instanțele superioare va elibera funcția la împlinirea vârstei de 65 de ani.

2. Un judecător de la instanțele superioare nu va fi revocat din funcție decât de către Președinte, la cererea Camerei Reprezentanților sprijinită de voturile a cel puțin două treimi din numărul membrilor acesteia, prin care se solicită revocarea pe motivul incapacității dovedite de a îndeplini îndatoririle corespunzătoare funcției (indiferent dacă aceasta rezultă dintr-o infirmitate fizică ori mentală sau din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.

3. Parlamentul poate reglementa prin lege procedura pentru prezentarea unei cereri și pentru anchetarea și dovedirea incapacității sau a unei abateri disciplinare din partea unui judecător de la instanțele superioare potrivit alineatului precedent.

Art. 98. PREȘEDINTELE CURȚII SUPREME ÎN EXERCITIU ȘI JUDECĂTORII ÎN EXERCITIU

1. Dacă funcția de Președinte al Curții Supreme este vacantă sau dacă Președintele Curții Supreme nu își poate îndeplini îndatoririle acordate funcției indiferent de motiv, atunci, până la numirea unei persoane în această funcție și până când respectiva persoană își asumă îndatoririle acordate funcției sau până când Președintele Curții Supreme își reia respectivele îndatoriri, după caz, aceste îndatoriri vor fi îndeplinite (cu excepția cazului, dacă există, în care legea conține alte prevederi) de unul dintre ceilalți judecători de la instanțele superioare numit în această funcție de către Președintele Republicii, la propunerea Prim-ministrului.

2. Dacă funcția oricărui judecător de la instanțele superioare (în afara Președintelui Curții Supreme) este vacantă sau dacă orice asemenea judecător este numit pentru a acționa în calitate de președinte al Curții Supreme sau nu poate îndeplini îndatoririle acordate funcției indiferent de motiv, atunci

Președintele Republicii, acționând potrivit propunerii făcute de Prim-ministru, poate desemna o persoană care este eligibilă pentru a fi numită ca judecător la instanțele superioare, în vederea îndeplinirii funcției de judecător la această instanță, cu condiția că o persoană poate fi numită astfel fără a lua în considerare faptul că a împlinit vârsta de 65 de ani.

3. Orice persoană numită în condițiile alineatului 2 din prezentul articol în funcția de judecător la instanțele superioare, va continua să dețină această funcție pe perioada numirii sale sau, dacă nu este specificată această perioadă, până când numirea sa este revocată de Președintele Republicii, la propunerea Prim-ministrului.

Art. 99. INSTANȚELE INFERIOARE

În Malta există instanțe inferioare care au competențele și jurisdicția prevăzute de orice lege în vigoare în Malta.

Art. 100. MAGISTRAȚII

1. Magistrații instanțelor inferioare sunt numiți de Președintele Republicii la propunerea Prim-ministrului.

2. O persoană nu este eligibilă pentru a fi numită magistrat la instanțele inferioare decât dacă a exercitat profesia de avocat în Malta pe o perioadă de sau pe perioade care totalizează cel puțin șapte ani.

3. Conform alineatului 4 din prezentul articol, un magistrat al instanțelor inferioare va elibera funcția la împlinirea vârstei de 65 de ani.

4. Prevederile alineatelor 2 și 3 din articolul 97 al prezentei Constituții se vor aplica în mod corespunzător și magistraților instanțelor inferioare.

Art. 101. JURĂMINTELE CARE TREBUIE DEPUSE DE CĂTRE JUDECĂTORI ȘI MAGISTRAȚI

Un judecător de la instanțele superioare sau un magistrat de la instanțele inferioare nu va prelua atribuțiile funcției dacă nu a depus și nu a semnat jurământul de credință și jurământul pentru exercitarea corespunzătoare a funcției sale prevăzut de orice lege în vigoare la momentul respectiv în Malta.

Art. 101a. CONSILIUL MAGISTRATURII

1. Există un Consiliu al Magistraturii format din Președintele Republicii, care va fi Președintele Consiliului, și nouă membri, după cum urmează:

- a. Președintele Curții Supreme, care va fi Vicepreședinte al Consiliului și va prezida Consiliul în absența Președintelui acesteia;
- b. Procurorul General, *ex officio*;
- c. doi membri aleși din rândul lor de către judecătorii instanței superioare pentru o perioadă de patru ani;
- d. doi membri aleși din rândul lor de către magistrații instanțelor inferioare pentru o perioadă de patru ani;

- e. doi membri numiți pentru o perioadă de patru ani, unul de către Prim-ministru, iar celălalt de către liderul opoziției, fiecare dintre ei fiind o persoană cu vârsta de cel puțin 45 de ani și care se bucură de respectul general al publicului și de o reputație de integritate și onestitate;
 - f. Președintele Baroului, *ex officio*.
2. Președintele Republicii are doar vot decisiv; atunci când Vicepreședintele Consiliului prezidează o ședință a Consiliului, acesta își va păstra votul inițial împreună cu votul decisiv.
3. Membrii aleși în Consiliul Magistraturii vor fi aleși, potrivit normelor prevăzute, de persoana sau autoritatea menționată la alineatul 7 din articolul 46 al prezentei Constituții.
4. a. O persoană nu este eligibilă pentru a fi numită în funcția de sau pentru a continua să dețină funcția de membru al Consiliului Magistraturii:
- i. dacă este ministru, secretar parlamentar, membru al Camerei Reprezentanților sau membru al unei autorități guvernamentale locale ori
 - ii. dacă a fost condamnată pentru orice infracțiune care se pedepsește cu închisoarea pe orice perioadă sau
 - iii. dacă nu este eligibilă pentru a fi aleasă ca membru al Camerei Reprezentanților din oricare dintre motivele prevăzute la literele a, c, d, e, f, g sau h din alineatul 1 al articolului 54 din prezenta Constituție.
- b. Funcția de membru al Consiliului Magistraturii devine vacantă dacă apar împrejurări astfel încât, dacă respectiva persoană nu ar fi membru al Consiliului, aceasta nu ar fi eligibilă pentru a face parte din aceasta, iar un membru al Consiliului se poate abține sau poate fi contestat în aceleași împrejurări ca și un judecător de la instanțele superioare.
5. a. Atunci când o persoană ocupă un loc care a rămas vacant din cauza faptului că un membru al Consiliului Magistraturii încetează să mai dețină calitatea de membru indiferent de motiv, cu excepția expirării mandatului, respectiva persoană va deține funcția pentru perioada rămasă din mandatul membrului pe care îl înlocuiește.
- b. Dacă un membru al Consiliului a fost contestat sau s-a abținut, Președintele Republicii, acționând potrivit propriei aprecieri, va desemna ca membru supleant, pentru a face parte din Consiliu, o persoană pe care o apreciază ca având, pe cât posibil, aceleași calități și calificări ca și membrul înlocuit.
- c. Dacă membrii care urmează să fie aleși potrivit literelor c și d din alineatul 1 al prezentului articol, sau care urmează să fie numiți în baza literei e al aceluiași alineat, nu sunt aleși sau numiți în termen de

două săptămâni de la convocarea făcută de Președintele Republicii în acest scop, atunci Președintele Republicii, care, în efectuarea acestei numiri, acționează potrivit propriei aprecieri, va desemna el însuși în locul lor membrii pe care îi consideră ca având, pe cât posibil, aceleași calități și calificări ca și respectivii membri.

6. a. Consiliul Magistraturii are permanent o Comisie pentru avocați și reprezentanți legali care va avea membrii, îndatoririle, competențele și atribuțiile prevăzute prin lege. În exercitarea oricăreia dintre îndatoririle sale în legătură cu profesiile de avocat și reprezentant legal, Consiliul va acționa prin intermediul secțiilor menționate în maniera și sub rezerva revizuirii prevăzute de respectiva lege.
- b. Fără a aduce atingere prevederilor literei a din prezentul alineat, Consiliul va trimite Secției pentru avocați și reprezentanți legali (denumită în cele ce urmează „Secția”) orice problemă referitoare la abaterile disciplinare ale unui avocat sau ale unui reprezentant legal în exercitarea profesiei lor și, cu excepția cazului în care există o cale de atac, Consiliul nu va acționa decât la primirea și potrivit constatărilor făcute de Secție într-o asemenea problemă. Totuși, în cazul în care Secția nu a înaintat Consiliului un raport care să includă constatările, în termen de două luni de la data la care respectiva problemă i-a fost înaintată, sau într-o perioadă sau perioade suplimentare pe care Consiliul le poate acorda, care nu vor depăși în niciun caz o perioadă suplimentară de patru luni, cu excepția unor motive excepționale, Consiliul va ancheta singur și va soluționa problema.
- c. Fără a aduce atingere prevederilor alineatului de mai sus, Consiliul poate desemna alte secții pentru a o asista în orice problemă care intră în îndatoririle sale, după cum poate considera corespunzător.

7. În exercitarea îndatoririlor lor, membrii Consiliului și ai oricăroră dintre secțiile sale vor acționa conform propriilor aprecieri și nu se vor supune îndrumării sau controlului niciunei persoane sau autorități.

8. Alineatele 2 și 3 din articolul 121 al prezentei Constituții se vor aplica oricărei secții a Consiliului.

9. Există un secretar al Consiliului Magistraturii care va acționa și ca secretar al oricărui comitet al Consiliului. Secretarul Consiliului va fi numit de Consiliu dintre funcționarii publici repartizați la instanțele judecătorești sau dintre membrii profesiilor juridice. Secretarul deține funcția respectivă până la încetarea numirii sale de către Consiliu.

10. O persoană numită ca membru al Consiliului Magistraturii sau al oricăreia dintre secțiile sale poate fi eliberată din funcție de către Președintele Republicii la propunerea organismului sau titularului funcției care desemnează respectivul membru, iar acesta nu poate fi eliberat din funcție decât pe motivul incapacității de a îndeplini îndatoririle aferente funcției (indiferent dacă aceasta

rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mentală ori din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.

11. Îndatoririle Consiliului Magistraturii sunt:

- a. de a supraveghea lucrările tuturor instanțelor superioare și inferioare și de a înainta recomandări către Ministrul de Justiție în privința soluțiilor care, în opinia sa, conduc la o funcționare mai eficientă a respectivelor instanțe;
- b. de a aduce la cunoștința Ministrului de Justiție orice problemă referitoare la organizarea administrării justiției;
- c. de a informa cu privire la orice numire care urmează a fi făcută potrivit articolelor 96, 98 sau 100 din prezenta Constituție, când Prim-ministrul îi solicită acest lucru;
- d. de a elabora un cod sau coduri de etică pentru reglementarea conduitei membrilor sistemului judiciar;
- e. la recomandarea Secției pentru avocați și reprezentanți legali, de a elabora un cod sau coduri de etică pentru reglementarea conduitei profesionale a membrilor respectivelor profesii, cu condiția ca, în cazul în care această recomandare nu este făcută într-un termen stabilit de Consiliu, Consiliul să poată elabora respectivul cod sau coduri fără necesitatea acestei recomandări;
- f. de a atrage atenția oricărui judecător sau magistrat cu privire la orice problemă, în orice instanță în care acționează, ce nu poate conduce la o funcționare eficientă și corespunzătoare a respectivei instanțe și de a atrage atenția oricărui judecător sau magistrat cu privire la orice conduită care ar putea afecta încrederea conferită de numirea lor sau la orice nerespectare de către acesta a oricărui cod sau coduri de etică aferente;
- g. de a exercita, în condițiile legii, disciplina asupra avocaților și reprezentanților legali care își exercită profesia și
- h. alte atribuții care îi pot fi atribuite prin lege.

12. În fiecare an, Consiliului Magistraturii va întocmi un raport către Ministrul de Justiție cu privire la activitățile sale din anul calendaristic anterior și, în orice moment când consideră acest lucru potrivit sau după cum poate fi solicitat de respectivul ministru, va întocmi un raport către acesta referitor la orice problemă specifică.

13. Prerogativele Președintelui Republicii în baza oricărei legi cu privire la subrogarea judecătorilor și magistraților și la repartizarea atribuțiilor judecătorilor și magistraților vor fi exercitate la recomandarea Ministrului de Justiție, astfel încât, în prezentarea propunerii către Președintele Republicii, ministrul va acționa potrivit recomandării făcute de Președintele Curții Supreme cu privire la respectiva problemă, cu condiția ca, în cazul în care Președintele Curții Supreme

nu face o recomandare ministrului și, în orice caz, una pe care ministrul să o considere potrivită, ministrul să poată consilia Președintele Republicii cu privire la acea problemă în maniera pe care o consideră adecvată în situația respectivă, iar, în orice asemenea caz, Președintele Curții Supreme va publica imediat în Monitorul Oficial o informare cu privire respectivul fapt, împreună cu motivarea sa, și va face o declarație în acest sens în Camera Reprezentanților, cel târziu la a doua ședință ținută după ce a făcut această recomandare Președintelui Republicii.

14. Nicio instanță judecătorească nu putea judeca dacă acest Consiliu al Magistraturii și-a îndeplinit în mod valabil îndatoririle cu care a fost investit de către prezenta Constituție.

MT

CAPITOLUL IX

Finanțele

Art. 102. BUGETUL CONSOLIDAT

1. Toate veniturile și orice sume de bani colectate sau primite de Malta (care nu sunt venituri sau alte sume de bani plătibile în alt buget, înființat într-un anumit scop prevederile oricărei legi în vigoare la momentul respectiv în Malta) vor fi plătite și vor constitui un buget consolidat, cu excepția cazului în care Parlamentul prevede altfel.

2. Nicio sumă de bani nu va fi retrasă din bugetul consolidat, cu excepția efectuării cheltuielilor care sunt făcute din buget în baza prezentei Constituții sau a oricărei alte legi în vigoare la momentul respectiv în Malta sau în cazul în care eliberarea respectivelor sume de bani a fost autorizată printr-o Lege a bugetului sau în baza articolului 104 din prezenta Constituție.

3. Nicio sumă de bani nu va fi retrasă din niciun buget public altul decât bugetul consolidat, cu excepția cazului în care eliberarea respectivelor sume de bani a fost autorizată prin sau în baza oricărei legi în vigoare la momentul respectiv în Malta.

4. Nicio sumă de bani nu va fi retrasă din bugetul consolidat sau din orice alt buget public, cu excepția modalității prevăzute în baza oricărei legi.

5. Costurile, taxele și cheltuielile aferente colectării și gestionării bugetului consolidat vor fi o cheltuială a bugetului.

Art. 103. AUTORIZAREA CHELTUIELILOR DIN BUGETUL CONSOLIDAT

1. Ministrul de Finanțe va asigura întocmirea și prezentarea în fața Camerei Reprezentanților a estimărilor de venituri și cheltuieli ale Maltei pentru respectivul an, înainte de sau în cel mult 30 de zile de la începerea fiecărui exercițiu financiar.

2. Capitolele de cheltuieli incluse în estimări (cu excepția cheltuielilor atribuite bugetului consolidat prin prezenta Constituție sau orice altă lege în vigoare la momentul respectiv în Malta) vor fi incluse într-un proiect de lege care va fi cunoscut sub numele de proiectul de lege a bugetului, care prevede eliberarea din bugetul consolidat a sumelor necesare pentru efectuarea respectivelor cheltuieli și creditarea respectivelor sume în scopurile specificate în acesta.

3. În cazul în care, cu privire la orice exercițiu financiar, se constată că:

- a. suma creditată prin legea bugetului în orice scop este insuficientă sau că a apărut necesitatea unor cheltuieli într-un scop în care nu a fost creditată nicio sumă prin respectiva lege sau
- b. orice sume de bani au fost cheltuite în orice scop, depășind suma (dacă există) creditată în acel scop prin legea respectivă, o estimare suplimentară care să arate sumele cerute sau cheltuite va fi prezentată Camerei Reprezentanților și capitolele aferente acestor cheltuieli vor fi incluse într-un proiect de lege a bugetului suplimentar.

Art. 104. AUTORIZAREA CHELTUIELILOR ÎNAINTE DE CREDITARE

Parlamentul poate adopta prevederi în baza cărora, în cazul în care legea bugetului aferentă oricărui exercițiu financiar nu a intrat încă în vigoare până la începerea respectivului exercițiu financiar, ministrul responsabil cu finanțele poate autoriza retragerea unor sume de bani din bugetul consolidat în scopul efectuării cheltuielilor pe care le poate considera necesare administrării Maltei până la expirarea unui termen de patru luni de la începutul respectivului exercițiu financiar sau până la intrarea în vigoare a legii, oricare dintre acestea survine prima.

Art. 105. BUGETUL PENTRU SITUAȚII NEPREVĂZUTE

1. Parlamentul poate prevedea înființarea unui buget pentru situații neprevăzute și autorizarea Ministrului de Finanțe, dacă acesta este convins că a apărut o nevoie urgentă și neprevăzută pentru efectuarea unei cheltuieli pentru care nu există nicio altă prevedere, pentru a acorda avansuri din respectivul buget pentru îndeplinirea nevoii respective.

2. În cazul în care este acordat orice avans, potrivit alineatului 1 din prezentul articol, va fi prezentată o estimare suplimentară și va fi înaintat un proiect de lege a bugetului suplimentar imediat ce acest lucru este posibil, în scopul înlocuirii sumei astfel acordate în avans.

Art. 106. DATORIA PUBLICĂ

1. Datoria publică a Maltei va reprezenta o cheltuială din bugetul consolidat și alte bugete publice ale Maltei.

2. În prezentul articol, referirile la datoria publică a Maltei includ referiri la dobânda aferentă respectivei datorii, plățile aferente fondului de amortizare și răscumpărarea sumelor de bani aferente respectivei datorii și costurile, taxele și cheltuielile aferente gestionării respectivei datorii.

Art. 107. REMUNERAȚIA AFERENTĂ ANUMITOR FUNCȚII

1. Titularilor funcțiilor cărora li se aplică prezentul articol li se vor plăti salarii care pot fi prevăzute în condițiile oricărei legi.
2. Salariile și orice indemnizații plătibile titularilor funcțiilor cărora li se aplică prezentul articol vor reprezenta o cheltuială din bugetul consolidat.
3. Salariul plătit titularului oricărei funcții căreia i se aplică prezentul articol și mandatul acestuia, cu excepția indemnizațiilor, nu vor fi modificate în detrimentul său după numire și, în sensul prezentului alineat, în măsura în care salariul sau mandatul oricărei persoane depinde de opțiunea respectivei persoane, salariul sau mandatul pentru care optează vor fi considerate mai avantajoase pentru el decât oricare altele pe care acesta le-ar fi putut alege.
4. Prezentul articol se aplică funcțiilor menționate la articolele 48, 91, 95, alineatul 6, 100, 109, 118 și 120 din prezenta Constituție.

Art. 108. AUDITORUL GENERAL

1. Există un Auditor General a cărui funcție este publică și care va avea îndatoririle prevăzute în cele ce urmează în prezentul articol.
2. Auditorul General este un funcționar al Camerei Reprezentanților și este numit de Președintele Republicii, acționând potrivit unei rezoluții a Camerei Reprezentanților sprijinită pe voturile a cel puțin două treimi din membrii Camerei, dar dacă orice persoană care nu este membru al Camerei Reprezentanților este aleasă în funcția de Președinte al Camerei, aceasta nu va fi considerată membru al Camerei în scopul stabilirii majorității solicitate prin prezentul alineat.
3.
 - a. Sub rezerva alineatului 4 din prezentul articol, Auditorul General va deține funcția pe o perioadă de cinci ani de la data numirii sale și va fi eligibil pentru renumire pentru o perioadă de încă cinci ani.
 - b. În cazul în care Auditorul General a fost numit dintre funcționarii publici și, la sfârșitul mandatului său nu a împlinit încă vârsta de pensionare din funcția publică, persoana astfel numită va reveni în funcția publică și va continua să beneficieze de salariul și indemnizațiile menționate la alineatul 6.
 - c. Nu este legal ca, pe durata mandatului său, Auditorul General să dețină orice altă funcție lucrativă sau de altă natură în cadrul Guvernului Maltei sau în cadrul oricărei societăți comerciale sau profesionale.
4.
 - a. Auditorul General poate fi revocat sau suspendat din funcție în orice moment de către Președintele Republicii la cererea Camerei Reprezentanților susținută de voturile a cel puțin două treimi din membrii Camerei, prin care se solicită revocarea pe motivul incapacității dovedite de a îndeplini atribuțiile funcției (indiferent dacă aceasta rezultă dintr-o infirmitate fizică ori mentală sau din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare dovedite, iar prevederile literei a a condiției

din alineatul 2 al prezentului articol vor fi aplicabile în scopul stabilirii majorității cerute potrivit prezentului alineat.

- b. În orice moment în care Parlamentul nu este în sesiune, Auditorul General poate fi suspendat din funcție de către Președintele Republicii, care acționează potrivit propriei aprecieri, din cauza incapacității de a îndeplini atribuțiile funcției sau a unei abateri disciplinare dovedite de care Președintele Republicii este convins; orice asemenea suspendare nu va putea rămâne în vigoare mai mult de două luni de la începerea următoarei sesiuni a Parlamentului.

5. Conturile:

- a. tuturor departamentelor și instituțiilor din cadrul Guvernului Maltei, inclusiv Agenția Funcționarilor Publici, Secretarul Camerei Reprezentanților și toate instanțele superioare și inferioare din Malta, și
- b. ale altor autorități publice sau ale altor organisme care administrează, dețin sau utilizează fonduri care aparțin direct ori indirect Guvernului Maltei, după cum poate fi prevăzut prin oricare lege în vigoare la momentul respectiv în Malta,

vor fi auditate și raportate anual de către Auditorul General Camerei Reprezentanților și, în acest scop, Auditorul General sau orice persoană autorizată de acesta în numele său va avea acces la toate registrele, evidențele, declarațiile și alte documente aferente respectivelor conturi.

6. a. Auditorului General i se vor plăti un salariu și indemnizațiile care pot fi prevăzute sau permise ocazional pentru un judecător la instanțele superioare.
- b. Salariul și indemnizațiile vor reprezenta o cheltuială din bugetul consolidat, iar prevederile alineatului 3 al articolului 107 din prezenta Constituție se vor aplica acestui salariu.

7. Auditorul General nu va prelua atribuțiile funcției dacă nu a depus și nu a semnat în fața Președintelui Republicii jurământul de credință și jurământul pentru exercitarea corespunzătoare a funcției sale prevăzute de orice lege în vigoare la momentul respectiv în Malta.

8. Prin lege, Parlamentul poate prevedea ocazional modalitatea în care vor fi efectuate rapoartele Auditorului General.

9. a. Există un Auditor General Adjunct a cărui funcție este publică și care va avea îndatoririle pe care Auditorul General i le poate delega ocazional și care, ori de câte ori funcția de Auditor General este vacantă temporar până la numirea unui nou Auditor General și ori de câte ori titularul funcției este absent din Malta sau este în concediu ori nu poate, indiferent de motiv, să îndeplinească îndatoririle acordate funcției, va îndeplini funcția de Auditor General.
- b. Prevederile alineatului 2, ale literelor a și c din alineatul 3, ale alineatului 4, ale literei b din alineatul 6 și ale alineatului 7 din prezentul articol se aplică Auditorului General Adjunct.

- c. Auditorului General Adjunct i se vor plăti un salariu și indemnizațiile prevăzute sau permise ocazional unui magistrat la instanțele inferioare.
 - d. În cazul în care Auditorul General Adjunct a fost numit dintre agenții publici și, la sfârșitul mandatului său, nu a împlinit încă vârsta de pensionare din funcția publică, persoana astfel numită va reveni în funcția publică și va continua să beneficieze de salariul și indemnizațiile menționate în prezentul alineat.
- 10.a.** Există un Oficiu Național de Audit format din Auditorul General, care va fi directorul acestui oficiu, Auditorul General Adjunct și alți funcționari numiți de Auditorul General, după cum acesta poate considera necesar pentru a-l asista în îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor sale, iar prevederile articolului 110 al prezentei Constituții nu se vor aplica funcționarilor numiți în cadrul Oficiului Național de Audit.
- b. Parlamentul poate prevedea ocazional prin lege modalitatea în care sunt alocate fonduri Oficiului Național de Audit și modalitatea în care conturile Oficiului Național de Audit sunt auditate și raportate.
- 11.** Nicio prevedere din prezentul articol nu va fi considerată ca împiedicând acordarea oricăror alte atribuții sau prerogative Auditorului General sau Oficiului Național de Audit potrivit legilor în vigoare la momentul respectiv.
- 12.** Potrivit Constituției, în exercitarea atribuțiilor lor, Auditorul General și Auditorul General Adjunct nu se vor supune autorității sau controlului niciunei alte persoane.

CAPITOLUL X

Funcția publică

Art. 109. AGENȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI

1. Se înființează Agenția Funcționarilor Publici din Malta, ce va fi formată dintr-un Președinte, un Vicepreședinte și unul până la trei alți membri.
2. Membrii Agenției Funcționarilor Publici sunt numiți de Președintele Republicii la propunerea Prim-ministrului, după consultarea liderului opoziției.
3. O persoană nu este eligibilă pentru deținerea funcției de membru al Agenției funcționarilor publici dacă este ministru, secretar parlamentar, membru al sau candidat în alegerile pentru Camera Reprezentanților, membru al unei autorități locale sau dacă este un funcționar public.
4. Pe o perioadă de trei ani începând cu data la care a deținut ultima dată funcția de membru al Agenției Funcționarilor Publici, un membru al Agenției

Funcționarilor Publici nu este eligibil pentru numire sau pentru a activa în vreo funcție publică.

5. Conform prezentului articol, funcția de membru al Agenției Funcționarilor Publici va deveni vacantă

- a. la expirarea unei perioade de cinci ani de la data numirii sale sau la o dată anterioară, specificată în documentul prin care a fost numit, sau
- b. dacă apar împrejurări care, dacă acesta nu ar fi membru al Agenției, l-ar descalifica de la numirea în această funcție.

6. Un membru al Agenției Funcționarilor Publici poate fi eliberat din funcție de către Președintele Republicii la recomandarea Prim-ministrului, doar pentru motivul neîndeplinirii atribuțiilor specifice funcției sale (indiferent dacă acest lucru rezultă dintr-o infirmitate fizică ori mentală sau din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.

7. Dacă funcția de membru al Agenției Funcționarilor Publici este vacantă sau dacă un membru nu poate îndeplini îndatoririle aferente funcției, indiferent de motiv, atunci Președintele Republicii, la recomandarea Prim-ministrului și după consultarea liderului opoziției, poate desemna o persoană eligibilă pentru a fi numită membru temporar al Agenției și, sub rezerva alineatelor 5 și 6 din prezentul articol, orice persoană astfel numită încetează a mai fi membru în momentul numirii unei persoane pentru a ocupa locul vacant sau, după caz, atunci când membrul care nu și-a mai putut îndeplini atribuțiile specifice funcției reia îndeplinirea acestora.

Art. 110. NUMIREA FUNCȚIONARILOR PUBLICI

1. Conform prevederilor prezentei Constituții, prerogativele de a face numiri în funcții publice și de a revoca și exercita controlul disciplinar asupra persoanelor care dețin sau acționează în calitate oferită de aceste funcții va aparține Prim-ministrului, care acționează la recomandarea Agenției Funcționarilor Publici, cu condiția ca acesta să poată delega în scris, sub rezerva condițiilor specificate într-un document de delegare, oricare dintre prerogativele menționate la prezentul alineat către funcționarul public sau o altă autoritate specificată în respectivul document.

2. O delegare a prerogativei în baza prezentului articol:

- a. va avea loc fără a aduce atingere exercitării ei de către Prim-ministru, care acționează la recomandarea Agenției Funcționarilor Publici;
- b. poate autoriza funcționarul public sau o altă autoritate vizată să o exercite cu sau fără trimitere la Agenția Funcționarilor Publici și
- c. în privința recrutării funcționarilor publici dintre persoane aflate în afara funcției publice, va fi exercitată, cu excepția cazului în care recrutarea se face în urma unui concurs public anunțat în Monitorul Oficial, numai printr-un serviciu de ocupare a forței de muncă susținut din fonduri publice, care asigură faptul că nu se face nicio

discriminare vreunei persoane pe motiv de opinie politică și care prevede posibilitatea angajării exclusiv în interesul serviciului public și al națiunii în general.

3. a. Împotriva oricărei decizii a unui funcționar sau autorități publice de revocare a unei persoane dintr-o funcție publică poate fi exercitată o cale de atac adresată Prim-ministrului, care acționează potrivit recomandării Agenției Funcționarilor Publici în exercitarea prerogativei delegate în baza alineatului 1 al prezentului articol, cu condiția ca această cale de atac să nu aducă prejudicii niciunei alte căi de atac prevăzute în baza articolului 121, alineatul 1, din prezenta Constituție în legătură cu exercitarea prerogativelor delegate în baza alineatului 1 al prezentului articol.
- b. Calea de atac prevăzută de prezentul articol va fi exercitată potrivit prevederilor procedurale stabilite de Agenția Funcționarilor Publici în baza articolului 121, alineatul 1, din prezenta Constituție, cu condiția că orice procedură astfel prevăzută să fie identică pentru toate clasele de funcționari publici.
- c. În cazul în care este înaintat un recurs potrivit literei b a prezentului alineat de către orice funcționar public, după examinarea lui de către Agenția Funcționarilor Publici, funcționarul va avea dreptul de a fi audiat de către Agenție în persoană și de a fi asistat de un reprezentant al oricărui sindicat din care face parte.

4. Nicio persoană nu va fi numită, potrivit prezentului articol, în sau pentru a acționa în orice funcție în cadrul aparatului de lucru al Președintelui Republicii, cu excepția cazului în care deține aprobarea Președintelui Republicii.

5. Prevederile prezentului articol nu se aplică în legătură cu:

- a. funcțiile menționate la articolele 91, 92 (cu excepția alineatului 4 din acesta), 94, 95, alineatul 6, 100, 108 și 111 din prezenta Constituție sau
- b. numirile pentru a acționa în orice funcție publică pe o perioadă de două luni sau mai puțin, în măsura în care pentru orice asemenea numire este necesară recomandarea Agenției Funcționarilor Publici sau
- c. numirile în funcțiile menționate la articolul 92, alineatul 4, și transferurile către și din funcțiile menționate la articolul 112 din prezenta Constituție.

6. Recrutarea pentru angajare stabilită prin Constituție sau prin sau în baza oricărei alte legi în cadrul oricărui organism sau parteneriat în care Guvernul Maltei sau orice alt organism menționat mai sus deține pachetul de control ori asupra căruia aceștia dețin controlul efectiv se va face printr-un serviciu de ocupare a forței de muncă prevăzut la alineatul 2 al prezentului articol, cu excepția cazului în care recrutarea are loc în urma unui concurs public anunțat în mod legal.

Art. 111. PRINCIPALII REPREZENTANȚI AI MALTEI ÎN STRĂINĂTATE

1. Prerogativa de a desemna persoane pentru a deține sau a acționa în funcții cărora li se aplică prezentul articol și de a revoca din funcție persoanele astfel

numite aparține Președintelui Republicii, care acționează potrivit propunerii făcute de Prim-ministru, cu condiția ca, în legătură cu orice persoană selectată pentru a fi numită din cadrul funcției publice, Prim-ministrul să se consulte, înaintea comunicării propunerii sale potrivit prezentului articol, cu Agenția Funcționarilor Publici și, în momentul în care este revocată din funcția în care a fost numită potrivit prezentului articol, persoana astfel numită se va întoarce la funcția publică pe care a deținut-o înaintea acestei numiri.

2. Funcțiile cărora li se aplică prezentul articol sunt funcțiile de Ambasador, Înalt Comisar sau alt reprezentant principal al Maltei în orice altă țară.

Art. 112. TRANSFERUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI

1. Prerogativa de a efectua transferuri în și din funcții cărora li se aplică prezentul articol aparține Prim-ministrului care acționează după consultarea Agenției Funcționarilor Publici, cu condiția ca persoana numită în orice astfel de funcție în baza prezentului articol să se întoarcă, la momentul încetării transferului din respectiva funcție, la funcția publică pe care o deținea înaintea numirii sale în funcție.

2. Funcțiile cărora li se aplică prezentul articol sunt:

- a. cele ai căror titulari trebuie să aibă reședința în afara Maltei pentru îndeplinirea corespunzătoare a acestora și
- b. cele din cadrul Ministerului Afacerilor Externe al Maltei, care pot fi stabilite periodic de Prim-ministru.

Art. 113. PROTEJAREA DREPTURILOR DE PENSIE

1. Sub rezerva articolului 114 din prezenta Constituție, legea aplicabilă prestațiilor sociale cărora li se aplică prezentul articol va fi, în legătură cu orice persoană căreia i-au fost acordate sau care este eligibilă pentru a-i fi acordate aceste prestații sociale, legea în vigoare la data relevantă sau orice lege ulterioară care nu este mai puțin favorabilă respectivei persoane.

2. În prezentul articol, „data relevantă” înseamnă:

- a. în legătură cu orice prestații sociale acordate înainte de data intrării în vigoare, data la care respectivele prestații sociale au fost acordate;
- b. în legătură cu orice prestații sociale acordate sau care urmează a fi acordate la sau după data intrării în vigoare oricărei persoane sau în legătură cu orice persoană care a fost funcționar public înaintea datei respective, data anterioară datei intrării în vigoare, și
- c. în legătură cu orice prestații sociale acordate sau care urmează a fi acordate oricărei persoane sau în legătură cu orice persoană care devine funcționar public la sau după data respectivă, data la care devine funcționar public.

3. În cazul în care o persoană are dreptul de a exercita o opțiune referitoare la care dintre două sau mai multe legi se va aplica în cazul său, legea pe care o alege va fi considerată, în scopul prezentului articol, mai favorabilă acestuia decât cealaltă lege sau celelalte legi.

4. Orice prestație socială căreia i se aplică prezentul articol (care nu este o prestație socială reprezentând o cheltuială în cadrul unui alt buget public din Malta) va reprezenta o cheltuială din bugetul consolidat.

5. Prezentul articol se aplică oricăror prestații sociale plătibile în baza oricărei legi care prevede acordarea de pensii, gratuități sau compensații persoanelor care sunt sau au fost funcționari publici în legătură cu serviciul lor public ori văduvilor (văduvelor), copiilor, persoanelor întreținute sau reprezentanților legali ai acestor persoane în legătură cu serviciul respectiv.

6. Referirile la legea aplicabilă oricăror prestații sociale cărora li se aplică prezentul articol includ (fără a aduce atingere caracterului general al acestora) referiri la orice lege cu privire la momentul și modalitatea în care orice persoană se poate pensiona pentru a deveni eligibilă pentru respectivele prestații sociale.

7. Nicio prevedere legală sau nicio faptă săvârșită în baza unei legi nu va fi considerată neconformă cu prezentului articol sau o încălcare a acestuia, în măsura în care respectiva lege prevede că orice prestații sociale cărora li se aplică prezentul articol sunt sau pot fi reduse sau reținute:

- a. până când persoana eligibilă pentru acestea împlinește vârsta de 60 de ani sau o vârstă mai mică ce poate fi stabilită în baza oricărei legi, dacă respectiva persoană primește un venit căruia i se aplică prezentul alineat și respectiva prevedere este elaborată astfel încât respectivul venit împreună cu orice prestații sociale regulate menționate mai sus să nu depășească în total o sumă stabilită potrivit oricărei legi ca fiind o sumă nu mai mică decât salariul plătibil ocazional în legătură cu postul deținut de respectiva persoană la momentul pensionării, luând în considerare, dacă respectivul salariu face obiectul unei creșteri treptate, numai creșterile corespunzătoare câștigate înaintea pensionării sau
- b. pentru a asigura respectarea cerințelor legale referitoare la obiectivele literei a din prezentul alineat sau
- c. dacă persoana eligibilă pentru acestea încetează a mai fi cetățean al Maltei.

8. Venitul căruia i se aplică alineatul 7 din prezentul articol este reprezentat de orice remunerație în legătură cu sau un alt venit rezultând din orice angajare, muncă, serviciu, funcție, activitate, afacere, profesie sau vocație sau din orice pensie, indemnizație, gratuitate ori plată similară aferentă oricărei asemenea angajări sau altă sursă de venit.

Art. 114. ACORDAREA ȘI REȚINEREA PENSILOR

1. În cazul în care orice prestații sociale cărora li se aplică prezentul articol pot fi reținute, reduse ca valoare sau suspendate de orice persoană sau autoritate în baza oricărei legi, este necesar acordul Agenției Funcționarilor Publici, cu excepția cazului în care respectivele prestații sociale sunt reduse sau reținute

potrivit legii la care se face referire la alineatul 7 al articolului 113 din prezenta Constituție.

2. În cadrul acțiunilor întreprinse, Agenția Funcționarilor Publici nu își va da acordul în baza alineatului 1 din prezentul articol din motivul că orice persoană care deține sau a deținut oricare dintre funcțiile menționate la articolele 91, 95, alineatul 6, 100 și 108 din prezenta Constituție s-a făcut vinovată de abateri disciplinară, cu excepția cazului în care a fost revocată din funcție din cauza acestei abateri disciplinare.

3. Prezentul articol se aplică oricăror prestații sociale plătibile în baza oricărei legi care prevede acordarea de pensii, gratuități sau compensații persoanelor care sunt sau au fost funcționari publici în legătură cu serviciul lor public sau văduvilor, văduvelor, copiilor, persoanelor întreținute ori reprezentanților legali ai acestor persoane în legătură cu serviciul respectiv.

Art. 115. PROTECȚIA AGENȚIEI FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎMPOTRIVA PROCEDURILOR JUDICIARE

Nicio instanță judecătorească nu va ancheta dacă:

- a. Agenția Funcționarilor Publici și-a îndeplinit în mod corect atribuțiile cu care a fost investită în baza prezentei Constituții;
- b. orice membru al Agenției Funcționarilor Publici sau orice funcționar public ori o altă autoritate și-a îndeplinit în mod corect atribuțiile delegate respectivului membru, funcționar public sau autoritate, cu respectarea alineatului 1 din articolul 110 al prezentei Constituții sau
- c. orice membru al Agenției Funcționarilor Publici sau orice funcționar public sau altă autoritate și-a îndeplinit în mod corect orice altă atribuție legată de activitățile Agenției Funcționarilor Publici sau aflată în legătură cu orice atribuție menționată la litera b.

CAPITOLUL XA

Consiliile locale

Art. 115a. CONSILIILE LOCALE

Statul adoptă un sistem de administrare locală prin care teritoriul Maltei este împărțit într-un număr de localități stabilit prin lege, fiecare localitate fiind administrată de un Consiliu local ales de locuitorii respectivei localități și care este înființat și funcționează în termenii unei legi care poate fi în vigoare la acel moment.

CAPITOLUL XI

Dispoziții diverse

Art. 116. ACȚIUNI PRIVIND VALIDITATEA LEGILOR

Dreptul de a contesta validitatea legilor pentru alte motive decât lipsa de conformitate cu prevederile articolelor 33 – 45 din prezenta Constituție revine tuturor persoanelor fără discriminare, iar o persoană care formulează o asemenea acțiune nu va trebui să dovedească niciun interes personal în susținerea acestei acțiuni.

Art. 117. INTERZICEREA ANUMITOR FORME DE ASOCIERE

1. Este ilegală înființarea, menținerea sau deținerea calității de membru în orice asocieră de persoane care sunt organizate și instruite sau organizate și echipate în scopul de a permite să fie angajate pentru utilizarea sau expunerea de forță fizică în promovarea oricărui subiect politic.

2. Prevederile prezentului articol vor fi aduse la îndeplinire în modalitatea prevăzută de Parlament.

Art. 118. AUTORITATEA DE RADIODIFUZIUNE

1. În Malta există o Autoritate de Radiodifuziune care este formată dintr-un Președinte și un număr de membri care nu poate fi mai mic de patru, potrivit legilor în vigoare la momentul respectiv în Malta.

2. Membrii Autorității de Radiodifuziune sunt numiți de Președintele Republicii la propunerea Prim-ministrului dată după consultarea liderului opoziției.

3. O persoană nu este eligibilă pentru deținerea funcției de membru al Autorității de Radiodifuziune dacă este ministru, secretar parlamentar, membru al Camerei Reprezentanților sau candidat în alegerile pentru aceasta, membru al unei autorități locale sau funcționar public.

4. Pe o perioadă de trei ani de la data la care a deținut ultima dată funcția de membru al acesteia, un membru al acesteia nu va fi eligibil pentru numire sau pentru a acționa în vreo funcție publică.

5. Conform prezentului articol, funcția de membru al Autorității de Radiodifuziune va deveni vacantă:

- a. la expirarea unei perioade de cinci ani de la data numirii sale sau la o dată anterioară, specificată în documentul prin care a fost numit, sau
- b. dacă apar împrejurări care, în cazul în care acesta nu ar fi membru al Autorității, l-ar descalifica de la numirea în această funcție.

6. Un membru al Autorității de Radiodifuziune poate fi eliberat din funcție de către Președintele Republicii la recomandarea Prim-ministrului, iar acesta nu poate fi eliberat din funcție decât pentru motivul neîndeplinirii atribuțiilor specifice funcției sale (indiferent dacă acest lucru rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mentală ori din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.

7. Dacă funcția de membru al Autorității de Radiodifuziune este vacantă sau dacă, indiferent de motiv, un membru nu poate îndeplini îndatoririle aferente funcției sale, atunci Președintele Republicii, la propunerea Prim-ministrului comunicată după consultarea liderului opoziției, poate desemna o persoană eligibilă pentru a fi numită ca membru, în vederea îndeplinirii funcției de membru temporar al Autorității; conform alineatelor 5 și 6 din prezentul articol, orice persoană astfel numită încetează a mai fi membru în momentul numirii unei persoane pentru a ocupa locul vacant sau, după caz, atunci când membrul care nu și-a mai putut îndeplini îndatoririle acordate funcției reia îndeplinirea acestora.

8. În exercitarea atribuțiilor prevăzute de articolul 119, alineatul 1, din prezenta Constituție, Autoritatea de Radiodifuziune nu se va supune îndrumării sau controlului niciunei alte persoane sau autorități.

Art. 119. MISIUNEA AUTORITĂȚII DE RADIODIFUZIUNE

1. Misiunea Autorității de Radiodifuziune este aceea de a asigura faptul că, în măsura în care acest lucru este posibil, serviciile de difuzare radio și de televiziune furnizate în Malta păstrează o imparțialitate corespunzătoare cu privire la subiectele politice sau industriale controversate ori în legătură cu politica publică curentă și că facilitățile și timpii de difuzare sunt alocăți în mod corect între persoanele aparținând diferitelor partide politice.

2. Îndatorirea Autorității de Radiodifuziune menționată la alineatul 1 al prezentului articol nu va aduce atingere atribuțiilor și îndatoririlor care îi pot fi conferite prin legile în vigoare la momentul respectiv în Malta.

Art. 120. AGENȚIA PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

1. În Malta se înființează Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă ce va fi formată dintr-un Președinte și patru membri.

2. Membrii Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă sunt numiți de Președintele Republicii care, pentru numirea Președintelui Agenției, va acționa în conformitate cu propunerea Prim-ministrului, comunicată după consultarea liderului opoziției, pentru numirea a doi dintre ceilalți patru membri, va acționa în conformitate cu propunerea Prim-ministrului, iar pentru numirea celorlalți doi membri va acționa în conformitate cu recomandarea liderului opoziției.

3. O persoană nu este eligibilă pentru deținerea funcției de membru al Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă dacă este ministru, secretar parlamentar, membru al Camerei Reprezentanților sau candidat în alegerile pentru aceasta, membru al unei autorități locale sau funcționar public.

4. Un membru al Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă nu va fi eligibil pentru numire sau pentru a acționa în vreo funcție publică pe o perioadă de trei ani de la data la care a deținut ultima dată funcția de membru al Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă.

5. Conform prezentului articol, funcția de membru al Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă va deveni vacantă:

- a. la expirarea unei perioade de trei ani de la data numirii sale sau
- b. dacă apar împrejurări care, dacă acesta nu ar fi membru al Agenției, l-ar descalifica de la numirea în această funcție.

6. Un membru al Agenției pentru ocuparea forței de muncă poate fi eliberat din funcție de către Președintele Republicii, acționând în conformitate cu recomandarea titularului funcției la propunerea căruia a fost numit respectivul membru, dată, dacă este cazul, în maniera prevăzută la alineatul 2 al prezentului articol, însă respectivul membru nu poate fi eliberat din funcție decât pe motivul neîndeplinirii atribuțiilor specifice funcției (indiferent dacă acest lucru rezultă dintr-o infirmitate fizică sau mentală ori din orice altă cauză) sau al unei abateri disciplinare.

7. Dacă funcția de membru al Agenției pentru ocuparea forței de muncă este vacantă sau dacă, indiferent de motiv, un membru nu poate îndeplini îndatoririle acordate funcției sale, atunci Președintele Republicii, acționând în conformitate cu titularul funcției la a cărui recomandare a fost numit respectivul membru, dată, dacă este cazul, în maniera prevăzută la alineatul 2 al prezentului articol, poate desemna o persoană eligibilă pentru a fi numită ca membru, în vederea îndeplinirii funcției de membru temporar al Comisiei; sub rezerva alineatelor 5 și 6 din prezentul articol, orice persoană astfel numită încetează a mai fi membru în momentul numirii unei persoane pentru a ocupa locul vacant sau, după caz, atunci când membrul care nu și-a mai putut îndeplini atribuțiile specifice funcției reia îndeplinirea acestora.

8. Misiunea Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă este aceea de a asigura faptul că, în privința ocupării forței de muncă, nu se face și nici nu se acordă în favoarea sau împotriva vreunei persoane niciun fel de discriminare, care nu este justificabilă într-o societate democratică, pe motiv de opinie politică.

9. Orice persoană care pretinde că a fost discriminată poate solicita Agenției de Ocupare a Forței de Muncă să soluționeze situația în modalitatea și în termenul prevăzute de lege, cu acordarea despăgubirilor.

10. Parlamentul va adopta prevederi care conferă Agenției de Ocupare a Forței de Muncă prerogativele care sunt necesare sau oportune pentru a permite Agenției să acorde o soluționare adecvată și, de o manieră generală, să-și îndeplinească misiunea în baza prezentei Constituții.

Art. 121. PREROGATIVELE ȘI PROCEDURA AGENȚIILOR

1. Orice agenție înființată prin prezenta Constituție poate, cu consimțământul Prim-ministrului sau al altui ministru autorizat în acest scop de către Prim-ministru, printr-o reglementare sau în alt mod, să-și reglementeze propria procedură și să confere competențe și să impună obligații de serviciu oricărui funcționar sau oricărei autorități publice a Guvernului Maltei în scopul îndeplinirii atribuțiilor sale.

2. Orice agenție înființată prin prezenta Constituție poate acționa fără a lua în considerare locurile sale vacante sau absența unui membru al său, iar lucrările sale vor fi valabile în ciuda faptului că unele persoane ce nu erau îndreptățite să participe au luat parte la acestea.

3. Orice chestiune supusă dezbaterii pentru luarea unei decizii în cadrul unei ședințe a agențiilor înființate prin prezenta Constituție va fi stabilită cu majoritatea voturilor tuturor membrilor acesteia, iar în caz de egalitate de voturi, membrul care prezidează ședința va avea un vot decisiv.

4. În scopul alineatului 3 din prezentul articol, referirile la un membru al Autorității Electorale vor fi interpretate ca incluzând referiri la Președintele respectivei Autorități.

5. Prevederile prezentului articol se aplică Autorității de Radiodifuziune înființate prin prezenta Constituție.

122. DEMISII

1. Orice persoană care este numită, aleasă sau selectată în alt mod într-o funcție înființată prin prezenta Constituție (inclusiv funcția de Prim-ministru sau alt ministru sau secretar parlamentar) poate demisiona din respectiva funcție printr-un document scris adresat persoanei sau autorității care a numit-o, a ales-o sau a selectat-o.

2. Demisia oricărei persoane din funcția ocupată va intra în vigoare la momentul primirii documentului de demisie de persoana sau autoritatea căreia îi este adresat sau de orice persoană autorizată de respectiva persoană sau autoritate să-l primească.

Art. 123. RENUMIRI

1. Cu excepția cazului în care prezenta Constituție prevede altfel, în cazul în care orice persoană a eliberat o funcție înființată prin prezenta Constituție, inclusiv funcția de Prim-ministru sau alt ministru sau secretar parlamentar, aceasta poate, potrivit prevederilor prezentei Constituții și dacă este eligibilă, să fie numită, aleasă sau selectată în alt mod, din nou, pentru a deține respectiva funcție.

2. Alineatul 1 al prezentului articol nu se aplică funcției de Președinte al Republicii, dar, potrivit articolului 49 din Constituție, se aplică în cazul unei persoane numite pentru îndeplinirea îndatoririlor Președintelui Republicii.

3. În cazul în care prezenta Constituție conferă o prerogativă oricărei persoane sau autorități de a face o numire într-o funcție publică, o persoană poate fi numită în acea funcție fără a lua în considerare faptul că este posibil ca o altă persoană să dețină funcția respectivă, atunci când persoana în cauză se află în concediu până la părăsirea funcției; în cazul în care două sau mai multe persoane dețin aceeași funcție datorită unei numiri făcute potrivit prezentului alineat, atunci, în scopul funcției conferite titularului acelei funcții, persoana care a fost numită ultima va fi considerată titularul unic al funcției.

Art. 124. INTERPRETARE

1. În prezenta Constituție, cu excepția cazului în care contextul impune altfel:
 - „Act adoptat de Parlament” înseamnă orice lege adoptată de Parlament;
 - „data intrării în vigoare” înseamnă 21 septembrie 1964;
 - „Cabinetul” înseamnă Cabinetul înființat prin articolul 79 din prezenta Constituție;
 - „Commonwealth” înseamnă Malta, orice țară a căreia i se aplică articolul 23 din prezenta Constituție și orice colonie a oricărei asemenea țări;
 - „bugetul consolidat” înseamnă bugetul consolidat înființat prin articolul 102 din prezenta Constituție;
 - „Curtea Constituțională” înseamnă Curtea Constituțională înființată prin articolul 95 din prezenta Constituție;
 - „exercițiu financiar” înseamnă perioada de 12 luni care ia sfârșit la data de 31 decembrie a fiecărui an sau la o dată prevăzută de Parlament;
 - „Monitorul Oficial” înseamnă Monitorul Oficial al Maltei sau orice alt jurnal oficial care îl înlocuiește, în care publicarea se realizează prin ordin al Guvernului Maltei;
 - „Cameră” înseamnă Camera Reprezentanților înființată prin articolul 51 din prezenta Constituție;
 - „lege” include orice instrument care are forță de lege și orice lege necrisă, iar „legal” și „în mod legal” vor fi interpretate în consecință;
 - „Malta” înseamnă Insula Malta, Insula Gozo și celelalte insule din arhipelagul maltez, inclusiv apele teritoriale ale acestora;
 - „jurământ de credință” înseamnă jurământul de credință prevăzut în Anexa 3 la prezenta Constituție sau orice alt jurământ prevăzut de Parlament;
 - „Parlament” înseamnă Parlamentul Maltei;
 - „funcție publică” înseamnă o funcție remunerată din fonduri publice;
 - „funcționar public” înseamnă titularul oricărei funcții publice sau persoana numită să acționeze în această funcție;
 - „serviciu public” înseamnă, conform alineatelor 2 și 3 ale prezentului articol, serviciul oferit de Guvernului Maltei ca autoritate publică;
 - „sesiune” înseamnă ședințele Camerei Reprezentanților care încep la momentul întrunirii sale pentru prima dată după intrarea în vigoare a prezentei constituții sau după prorogarea ori dizolvarea Parlamentului în orice moment și care iau sfârșit atunci când Parlamentul este prorogat sau dizolvat fără a fi fost prorogat;
 - „ședință” înseamnă o perioadă în care Camera Reprezentanților este întrunită fără întrerupere și include orice perioadă în care Camera se întrunește în plen;

- „Președintele Camerei” și „Vicepreședintele Camerei” înseamnă președintele Camerei și, respectiv, vicepreședintele Camerei aleși în baza articolului 59 din prezenta Constituție.
2. În prezenta Constituție, cu excepția cazului în care contextul impune altfel, „serviciul public” include serviciul aferent funcției de judecător la instanțele superioare, serviciul aferent funcției de Auditor General și Auditor General Adjunct, serviciul aferent funcției de magistrat la instanțele inferioare și serviciul aferent funcției de membru al forțelor polițienești ale Maltei.
3. În prezenta Constituție, „serviciul public” nu include serviciul aferent funcției de:
- i. Prim-ministru sau ministru, secretar parlamentar, Președinte al Camerei, Vicepreședinte al Camerei, membru al Camerei Reprezentanților sau membru al unei Comisii înființate prin prezenta Constituție;
 - ii. Ambasador, Înalt Comisar sau alt reprezentant principal al Maltei în orice altă țară, cu excepția cazului în care titularul funcției este selectat din cadrul serviciului public sau
 - iii. membru al oricărui consiliu, colegiu, complet, comitet sau al unui alt organism similar înființat prin sau în baza oricărei legi, cu excepția prevederilor care pot fi adoptate de Parlament.
4. În sensul prezentei Constituții, nu se va considera că o persoană deține o funcție publică doar în virtutea faptului că primește o pensie sau o altă indemnizație similară în legătură cu serviciul public.
5. În prezenta Constituție, cu excepția cazului în care contextul impune altfel:
- a. o referire la numirea în orice funcție va fi interpretată ca incluzând o referire la numirea aferentă promovării sau transferului în respectiva funcție și la numirea unei persoane pentru îndeplinirea îndatoririlor acordate respectivei funcții pe durata perioadei în care aceasta este vacantă sau în care titularul acestuia este în concediu ori nu își poate îndeplini îndatoririle respective (din cauza absenței sau a unei infirmități fizice sau mentale sau din orice altă cauză) și
 - b. o referire la titularul unei funcții prin termenul care desemnează funcția respectivă sau prin referire la prevederea prezentei Constituții care înființează respectiva funcție va fi interpretată ca incluzând o referire la orice persoană care îndeplinește în mod legal, pentru prima dată, îndatoririle acordate respectivei funcții.
6. În cazul în care prezenta Constituție acordă oricărei persoane sau autorități prerogativa de a numi o persoană pentru a îndeplini îndatoririle acordate oricărei funcții, dacă titularul acesteia nu poate îndeplini respectivele îndatoriri, nicio astfel de numire nu va fi pusă în discuție pe motivul că titularul funcției nu și-a putut îndeplini aceste îndatoriri.

7. Referirile din prezenta Constituție la prerogativa de a revoca un funcționar public din funcție vor fi interpretate ca incluzând referiri la orice prerogativă conferită prin orice lege de a cere sau permite respectivului funcționar să se retragă din serviciul public, cu condiția că:

- a. nicio prevedere din prezentul alineat nu va fi interpretată în sensul că acordă oricărei persoane sau autorități prerogativa de a solicita unei persoane care deține oricare dintre funcțiile menționate la articolele 91, 95, alineatul 6, 100 sau 108, alineatul 1, ori 9 din prezenta Constituție să se retragă din serviciul public și
- b. prevederile prezentului alineat nu se vor aplica niciunei prerogative conferite prin orice lege de a permite persoanei să se retragă din serviciul public în cazul în care respectiva persoană a solicitat permisiunea de a se retrage din serviciul public din motive medicale dovedite.

8. Nicio prevedere din prezenta Constituție, care conferă oricărei persoane sau autorități prerogativa de a revoca un funcționar public din funcție, nu va prejudicia prerogativa de a desființa orice funcție a oricărei persoane ori autorități sau a oricărei lege care prevede pensionarea obligatorie a funcționarilor publici în general ori a oricărei clase de funcționari publici la împlinirea unei vârste specificate în aceasta.

9. În cazul în care prin prezenta Constituție se conferă prerogativa de a emite proclamații, ordine, norme sau regulamente sau de a da dispoziții și de a efectua numiri, acea prerogativă va fi interpretată ca incluzând o prerogativă ce poate fi exercitată în mod similar pentru a amenda sau revoca astfel de proclamații, ordine, norme, regulamente, dispoziții sau numiri.

10. Nicio prevedere din prezenta Constituție potrivit căreia nicio persoană sau autoritate nu se va supune îndrumării sau controlului vreunei alte persoane sau autorități în exercitarea oricăror funcții în baza prezentei Constituții nu va fi interpretată ca împiedicând instanța să-și exercite competența în legătură cu orice chestiune, dacă respectiva persoană sau autoritate a îndeplinit acele funcții potrivit prezentei Constituții sau oricărei alte legi.

11. În cazul în care prezenta Constituție impune unei persoane să depună jurământ, acestea i se va permite, dacă dorește, să respecte cerința printr-o declarație.

12. Cu excepția cazului în care contextul impune altfel, orice referire din prezenta Constituție la o lege adoptată înaintea intrării în vigoare a prezentei Constituții va fi interpretată ca fiind o referire la respectiva lege, după cum este în vigoare imediat înaintea datei intrării în vigoare.

13. Orice referire din prezenta Constituție la o lege care modifică sau înlocuiește orice altă lege va fi interpretată ca incluzând o referire la o lege care modifică, readoptă, cu sau fără amendamente ori modificări, sau elaborează prevederi diferite în locul respectivei legi.

14. În cazul în care Parlamentul a prevăzut prin lege interpretarea actelor adoptate de Parlament, prevederile oricărei asemenea legi, chiar dacă se

menționează că se aplică legilor adoptate după intrarea în vigoare a acestora, se vor aplica în scopul interpretării prezentei Constituții și în alt mod în legătură cu aceasta, după cum se aplică în scopul interpretării și în alt mod în legătură cu actele adoptate de Parlament ca și cum prezenta Constituție ar fi un act adoptat de Parlament după intrarea în vigoare a respectivei legi menționate mai sus, cu condiția că, până la momentul în care Parlamentul a elaborat o prevedere, după cum se menționează mai sus, legea aplicabilă pentru interpretarea prezentei Constituții și în alt mod în legătură cu aceasta să fie legea care era aplicabilă în acest scop la data intrării în vigoare.

ANEXA I

Articolul 47, alineatul 7

Codul penal (Capitolul 9)
Codul legilor privind forțele de poliție (Capitolul 10)
Codul de organizare și procedură civilă (Capitolul 12)
Codul comercial (Capitolul 13)
Codul civil (Capitolul 16)

ANEXA II

Jurămintele cu ocazia preluării funcției (articolele 50 și 89)

*a. Jurământul pentru îndeplinirea corespunzătoare a funcției
de Președinte al Republicii*

Eu,, jur/afirm în mod solemn că voi îndeplini cu credință funcția de Președinte al Republicii (voi îndeplini funcțiile Președintelui Republicii) Malta, și că voi depune toate eforturile pentru a păstra, proteja și apăra Constituția Maltei. (Așa să-mi ajute Dumnezeu).

*b. Jurământul pentru îndeplinirea corespunzătoare a funcției
de Prim-ministru sau ministru ori secretar parlamentar*

Eu,, jur/afirm în mod solemn că îmi voi îndeplini în mod imparțial, cu credință și conștiințiozitate obligațiile în calitate de (Prim-ministru/ministru/secretar parlamentar) potrivit Constituției și legilor Maltei. (Așa să-mi ajute Dumnezeu).

ANEXA III**Jurământul de supunere (Articolul 124, alineatul 1)**

Eu,, jur/afirm în mod solemn că voi manifesta credință adevărată și supunere față de poporul Republicii Malta și față de Constituția acesteia. (Așa să-mi ajute Dumnezeu).

ANEXA IV**Lista țărilor din Commonwealth în afara Maltei (articolul 23)****MT**

Antigua și Barbuda	Nauru
Australia	Noua Zeelandă
Bahamas	Nigeria
Bangladesh	Pakistan
Barbados	Papua Noua Guinee
Belize	Sfântul Kitts și Nevis
Botswana	Sfânta Lucia
Brunei Darussalam	Sfântul Vicențiu și Grenadine
Camerun	Seychelles
Canada	Sierra Leone
Cipru	Singapore
Republica Dominicană	Insulele Solomon
Gambia	Africa de Sud
Ghana	Sri Lanka
Grenada	Swaziland
Guyana	Tanzania
India	Tonga
Jamaica	Trinidad și Tobago
Kenya	Tuvalu
Kiribati	Uganda
Lesotho	Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord și coloniile acestuia
Malawi	Vanuatu
Malaezia	Samoa de Vest
Maldive	Zambia
Maurițius	Zimbabwe
Mozambic	
Namibia	

